NAZIONALE VITT. EMANUELE
13
4 G
55
M
2 V 18
13-20.C.9

DEFENSIO
IVRISDICTIONIS
ECCLESIASTICÆ

CIRCA

Appellationes ab Officiali Epiſcopi Leodienſis in Cauſis prophanis inter Laicos ad Superiores Eccleſiaſticos

AVCTORE

IOSEPHO SACRIPANTE
NARNIENSE

Sanctiſſimi Domini Noſtri

INNOCENTII XI.
SVBDATARIO

Ac Sacræ Conſiſtorialis Aulæ
Aduocato.

ROMÆ. Typis Reu. Cameræ Apoſt. 1688.

SVPERIORVM FACVLTATE.

Digitized by Google

Digitized by Google

INDEX

CAPITVM.

CAP.I. Facti ſeries, ſeu Introductio? *pag.* 1.

CAP.II. Status hodiernæ controuerſiæ, ac diuiſio Defenſionis in quatuor fundamenta, quæ probanda, ac quinque obiectiones, quæ confutandæ aſſumuntur. 14.

CAP.III. Primum Fundamentum ex diſpoſitione Iuris, de quo etiam agitur in *cap.* 4. 5. & 7. 16.

CAP. IV. Probatur, quòd Officialis Leodij etiam in cauſis prophanis inter Laicos iudicet, & per plura ſecula ſemper iudicauerit auctoritate Eccleſiaſtica. 22.

CAP. V. Probata Iuriſdictione Eccleſiaſtica Officialis in cauſis prophanis inter Laicos, reaſſumitur iuridica conſequentia primi fundamenti, quòd ab eo ad Superiores Eccleſiaſticos ſit appellandum. 41.

CAP.VI. Secundum Fundamentum legitimæ conſuetudinis appellandi ab Officiali ad Eccleſiaſticos etiam in cauſis prophanis inter Laicos. 59.

CAP. VII. In comprobationem primi, & ſecundi Fundamenti additur argumentum ab enumeratione ſpecierum, ſeu ſuppoſito qua-

lis-

INDEX
CAPITVM.

CAP.I. Facti ſeries, ſeu Introductio. *pag.*1.

CAP.II. Status hodiernæ controuerſiæ, ac diuiſio Defenſionis in quatuor fundamenta, quæ probanda, ac quinque obiectiones, quæ confutandæ aſſumuntur. 14.

CAP.III. Primum Fundamentum ex diſpoſitione Iuris, de quo etiam agitur in *cap.*4.5.&7. 16.

CAP. IV. Probatur, quòd Officialis Leodij etiam in cauſis prophanis inter Laicos iudicet, & per plura ſecula ſemper iudicauerit auctoritate Eccleſiaſtica. 22.

CAP. V. Probata Iuriſdictione Eccleſiaſtica Officialis in cauſis prophanis inter Laicos, reaſſumitur iuridica conſequentia primi fundamenti, quòd ab eo ad Superiores Eccleſiaſticos ſit appellandum. 41.

CAP.VI. Secundum Fundamentum legitimæ conſuetudinis appellandi ab Officiali ad Eccleſiaſticos etiam in cauſis prophanis inter Laicos. 59.

CAP. VII. In comprobationem primi, & ſecundi Fundamenti additur argumentum ab enumeratione ſpecierum, ſeu ſuppoſito quaſi-

liſ-

liſcumque Iuriſdictionis Officialis Leodienſis, ac appellationis ab eo quomodolibet conſideratæ . 78.
CAP. VIII. Tertium Fundamentum, quòd ſicut conceditur in his cauſis ab Officiali Leodij appellari ad Officialem Archiepiſcopi Coloniæ, ita negari non valet, eas eſſe iuriſdictionis Eccleſiaſticæ, illarumque appellationes ad Superiores Eccleſiaſticos, prout de Iure deuolui . 92.
CAP. IX. Quartum Fundamentum ex ipſis actibus Laicalibus. 117.
CAP. X. Referuntur quinque contrariæ Obiectiones: Et reſpondetur Primæ ex diſpoſitione Iuris . 133.
CAP. XI. Reſpondetur Secundæ Obiectioni ex actibus Imperialibus . 136.
CAP. XII. Reſpondetur Tertiæ Obiectioni ex actibus Cameræ Spirenſis . 159.
CAP. XIII. Reſpondetur Quartæ Obiectioni ex actibus Archiepiſcopi, & Electoris Coloniæ. 162.
CAP. XIV. Reſpondetur Quintæ Obiectioni ex conuenientia. 167.

DE-

DEFENSIO IVRISDICTIONIS ECCLESIASTICÆ.

CIRCA

Appellationes ab Officiali Epiſcopi Leodienſis in Cauſis prophanis inter Laicos ad Superiores Eccleſiaſticos.

CAP. I.

Facti ſeries, ſeù introductio.

SVMMARIVM.

1. *Officialis Curiæ Epiſcopalis Leodij de gremio Capituli Cathedralis aſſumitur.*
2. *Ius dicit in habitu Eccleſiaſtico, & intrà ſepta Immunitatis Eccleſiæ Epiſcopalis.*
3. *A pluribus ſeculis auctoritate Eccleſiaſtica cognoſcit etiam Cauſas pro-*

phanas inter Laicos, quando fuit præuentus.

4. *Iuramentum Epiſcopi Leodienſis tuendi antiquiſſimam Iuriſdictionem Eccleſiaſticam Officialis in Cauſis prophanis.*

5. *Camera Spiræ erecta de anno* 1495.

6. *Appellationes ab Officiali in Cauſis prophanis antè, & poſt Cameram Spiræ ad Eccleſiaſticos interpoſitæ.*

7. *Et à Camera pluriès reiectæ, quando fuerant ad eam interpoſitæ.*

8. *Camera Spiræ de annis* 1625, & 1626. *fruſtra conata eſt hunc ordinem appellationum interuertere.*

9. *Narratio dicti Conatus, & num. ſeqq.*

10. *Leodienſes tàm Eccleſiaſtici, quàm ſeculares ſupplicarunt Vrbano VIII., vt aduersùs dictum Conatum aſſiſteret.*

11. *Vrbanus VIII. Decanos Eccleſiarum Leodij deputauit in Conſeruatores Immunitatis Eccleſiaſticæ.*

12. *Cardinalis Petrus Aloyſius Caraſa Nun-*

Nuncius Apoſtolicus, & Conſeruatores nouitati Cameræ Spirenſis ſe oppoſuerunt.

13. *Spirenſes Commiſſarij re infecta debuerunt Leodio recedere, & condemnatus à Iudicibus Eccleſiaſticis paruit.*

14. *Ioannes à Chokier de anno 1621. dedit in lucem Commentaria ad Regulas Cancellariæ.*

15. *Et de anno 1630. ſuper iuſtitia, & antiquitate huiuſmodi appellationum Tractatum, cui titulus:* Vindiciæ libertatis Eccleſiaſticæ.

16. *Status iudicandi, & appellandi ab Officiali Leodij poſt annum 1626. continuatus.*

17. *Mandata caſſatoria Cameræ Spirenſis ineffectuata, & num. 20.*

18. *Carolus de Mean inſignis practicus, & Theoricus Leodienſis.*

19. *Referuntur deciſiones Sac. Rotæ in duabus cauſis Laicalibus Leodienſibus.*

21. *Nuncij Apoſtolici, & Sac. Rota rela-*

xarunt cenſuras aduersùs Recurrentes in his cauſis ad Cameram Spiræ.

22. *Fouentes Iuriſdictionem Laicalem procurarunt duo Edicta nomine, ſeu calore Archiepiſcopi Colonienſis, & inſimul Epiſcopi Leodienſis.*

23. *Cardinales Bonuiſius, & Pallauicinus laudantur, dum ſtrenuè curarunt, & obtinuerunt dictorum Edictorum reuocationem, & num. 24.*

25. *Tenor dictæ reuocationis.*

26. *Archiepiſcopus Coloniȩ cõfirmauit Edictum antea promulgatum pro conſeruatione Iuriſdictionis Eccleſiaſticæ.*

MVLTIS abhinc ſeculis, & à tempore, cuius initij memoria, ſeù vlla probatio non exiſtit, inueteratus, ac imperturbatus vſus inualuit, quod Officialis Curiæ Epiſcopa-
1 lis Leodij, qui de gremio Capituli Cathedralis aſſumitur, ac ſolemni, quo cæteri

Ca-

Digitized by Google

2 Canonici Habitu Eccleſiaſtico vtuntur indutus, intra ſepta Immunitatis Eccleſiæ Epiſcopalis Ius dicat, & nedum Cauſas Eccleſiaſticas, de quibus non eſt quæ-
3 ſtio, ſed etiam merè prophanas inter Laicos, quando fuit præuentus, cognoſcat; non quidem auctoritate Laicali à Principatu proueniente, cui Scabini, alijque Iudices ſeculares præſident, ſed ſola Eccleſiaſtica apud ipſum reſidente, prout hanc veritatem prædictis circumſtantijs ſatis patentem, & infra dicendis demonſtrationibus confirmãdam Sereniſſimus, & Reuerendiſſimus ipſe modernus Epi-
4 ſcopus iuramento illo comprobauit.

„Item iuro, quod eam iuriſdictionem *Eccleſiaſticam*, quam Epiſcopi Leodienſes „à centum, ducentis, trecentis, & ampliùs „annis per ſuos Officiales continuò, & „pacificè exercuerunt tàm in cauſis prophanis ciuilibus, & criminalibus etiam „contra merè Laicos, quando Officialis erit præuentus, tuebor, & conſeruabo.

Quo-

Quoties autem ab huiuſmodi ſententijs con. tigit appellari tàm antè, quàm poſt ere-
5 ctionem Cameræ Spirenſis ſequutam de anno 1495., appellationes eodem anti-
6 quiſſimo tempore ad Superiores Eccleſiaſticos fuerunt deuolutæ, & ſi quando
7 propter cauilloſas ſuccumbentium ambages ad Cameram Spiræ fuerant interpoſitæ, non ſemel eàdem Camera ſtudio veritatis,& bona fide illas reiecit, earumque inhibitiones, ſeù mandata caſſatoria iudicialiter reuocauit, donec tractu tem-
8 poris id ipſum mutata ſententia ægrè, ferens, cœpit in hoc ſeculo, & præſertim circa annos 1625, & 1626. maiori, ſed inani Conatu hunc non minus legalem, quàm antiquiſſimum ordinem interuertere.

Ad inſtantiam ſiquidem cuiuſdam Er-
9 manni Liberti, qui in exequutionem trium ſententiarum ab Officiali Leodij, duobuſque Delegatis Apoſtolicis latarum, in carceribus detinebatur, relaxauit mandatum caſſatorium, ac pro eius

im-

implemento Commiſſarios Leodium,
10 tranſmiſit: At quia Leodienſes nedum Eccleſiaſtici, ſed etiam ſeculares, omneſque Ciuitatis ordines agnouerunt, ſibi ipſis, eorumque iuridico, ac antiquiſſimo vſui vim fieri, ad eam repellendam ſupplicarunt ſa: me: Vrbano VIII. vt auctoritate Apoſtolica eorum indemnitati, & inſimùl Iuriſdictioni Eccleſiaſticæ aſſiſtere, & conſulere dignaretur, ad quam
11 ſupplicationem Summus ille Pontifex Decanos maioris, & Collegiatarum Eccleſiarum in Conſeruatores præfatæ Eccleſiaſticæ Iuriſdictionis ad quinquennium deputauit, vt in litteris in forma Breuis ſub Datum 30. Auguſti 1625. continetur.

Ijdem propterea Conſeruatores, & cla: me:
12 Cardinalis Petrus Aloyſius Carafa tùnc Nuncius *Apoſtolicus ad tractum* Rheni, qui hac de cauſa Leodium profectus fuerat, viriliter, vt par erat, huic iniuſtæ nouitati ſe oppoſuerunt, oſtenſaque illius exorbitantia, & inſubſiſtentia, Com-

miſ-

13 miſſarij Spirenſes re infecta Leodio re-
ceſſerunt, nullaque habita ratione dicti
mandati caſſatorij non priùs, nec alitèr,
prænominatus Ermannus Libert à car-
ceribus fuit dimiſſus, quam præuia, ſeù
mediante ſolutione debiti præfatis tribus
ſententijs Iudicum Eccleſiaſticorum pa-
ruiſſet, prout huiuſmodi celeberrimum
factum eſt in illis partibus notorium, nec
exaduersò impugnatur, quo antiquam
huiuſmodi Iuriſdictionem Eccleſiaſticam
defenſam remanſiſſe enarrat præfatus
Cardinalis Petrus Aloyſius Carafa in
eius Legatione Apoſtolica §. 11. & 15.
impreſſa Leodij de anno 1634.

Controuerſia, vt præfertur, terminata, qua-
14 tuorque poſt illam annis elapſis Ioannes
à Chokier præclarus Iuriſconſultus Leo-
dienſis, qui propriæ virtutis publicum
iàm præbuerat experimentum egregijs
Commentarijs ad Regulas Cancellariæ
ab anno 1621. in lucem editis, ſumpſit
15 exindè occaſionem ſuper huiuſmodi ap-
pellationum iuſtitia, & antiquitate com-

po-

ponendi, ac Typis dandi alium omni doctrinæ, & eruditionis genere refertum Tractatum, cui titulus: *Vindiciæ libertatis Eccleſiaſticæ*.

Ab indeque citrà ſtatus iſte iudicandi, &
16 appellandi in eadem viridi obſeruantia permanſit, proùt de infinitis, & in dies occurrentibus exemplis ad limites dictę Conſuetudinis, ac etiam de ineffectua-
17 tione mandatorum caſſatoriorum Spirenſium, quæ aliquando fuerant extorta, præ ceteris intrepidè teſtatur *Carolus de*
18 *Mean* inſignis nō minus practicus, quàm Theoricus Leodienſis in eius *obſeruat. ad Ius Ciuil. Leodien. par.* 3. *obſer.* 362. *num.* 4., & 5.

Signantèr verò ſunt celeberrimæ duæ cauſæ
19 ad Rotam Romanam paucis annis poſt dictam controuerſiam deuolutæ, & agitatæ in Leodien. nimirum Caſtrorum, in qua ſub diebus 15. Decembris 1634. & 7. Aprilis 1636. emanarunt coram *Motmanno* duæ deciſiones impreſſæ *in par.* 7. *recent.*, ſuntque *deciſiones* 115.

13 miſſarij Spirenſes re infecta Leodio re-
ceſſerunt, nullaque habita ratione dicti
mandati caſſatorij non priùs, nec alitèr,
prænominatus Ermannus Libert à car-
ceribus fuit dimiſſus, quam præuia, ſeù
mediante ſolutione debiti præfatis tribus
ſententijs Iudicum Eccleſiaſticorum pa-
ruiſſet, prout huiuſmodi celeberrimum
factum eſt in illis partibus notorium, nec
exaduersò impugnatur, quo antiquam
huiuſmodi Iuriſdictionem Eccleſiaſticam
defenſam remanſiſſe enarrat præfatus
Cardinalis Petrus Aloyſius Carafa in
eius Legatione Apoſtolica §. 11. & 15.
impreſſa Leodij de anno 1634.
Controuerſia, vt præfertur, terminata, qua-
14 tuorque poſt illam annis elapſis Ioannes
à Chokier præclarus Iuriſconſultus Leo-
dienſis, qui propriæ virtutis publicum
iàm præbuerat experimentum egregijs
Commentarijs ad Regulas Cancellariæ
ab anno 1621. in lucem editis, ſumpſit
15 exindè occaſionem ſuper huiuſmodi ap-
pellationum iuſtitia, & antiquitate com-
po-

Digitized by Google

ponendi,ac Typis dandi alium omni doctrinæ, & eruditionis genere refertum Tractatum,cui titulus: *Vindiciæ libertatis Eccleſiaſticæ*.

Ab indeque citrà ſtatus iſte iudicandi, &
16 appellandi in eadem viridi obſeruantia permanſit, proùt de infinitis, & in dies occurrentibus exemplis ad limites dictę Conſuetudinis, ac etiam de ineffectua-
17 tione mandatorum caſſatoriorum Spirenſium, quæ aliquando fuerant extorta, præ ceteris intrepidè teſtatur *Carolus de*
18 *Mean* inſignis nõ minus practicus, quàm Theoricus Leodienſis in eius *obſeruat. ad Ius Ciuil. Leodien. par. 3. obſer. 362. num. 4., & 5.*

Signantèr verò ſunt celeberrimæ duæ cauſæ
19 ad Rotam Romanam paucis annis poſt dictam controuerſiam deuolutæ, & agitatæ in Leodien. nimirum Caſtrorum, in qua ſub diebus 15. Decembris 1634. & 7. Aprilis 1636. emanarunt coram *Motmanno* duæ deciſiones impreſſæ *in par. 7. recent.*, ſuntque *deciſiones 115.*

& 297. & ſubindè aliæ duæ 10. Nouembris 1636. & 22. Iunij 1637. coram *Coccino* inter eius particulariter impreſſas *deciſ.* 2207. *&* 2238. in ordine quarum prima eſt repetita *in dict. par.* 7. *recent. deciſ.* 172. Ac in alia Leodien. Caſtri de Monbech, in qua prodierunt tres deciſiones 15. Decembris 1634. coram *Pirouano*, 9. Maij 1636. coram *Bucca bella*, & 29. Aprilis 1637. coram *Carillo* impreſſæ *in dicta par.* 7. *recent.*, ſuntque *deciſiones* 298. 132. *&* 214. in ordine quarum poſtrema eſt repetita *in dec.* 57. inter particulariter impreſſas coram eodem *Carillo*.

Et non obſtante, quod in altera ex dictis
20 cauſis ſuperuenerit mandatum caſſatorium Cameræ Spirenſis, nulla eius fuit habita ratio, ſed teſte *Carolo de Mean* *loco mox citato* data fuit ſententiæ Rotali plenaria exequutio; Proùt etiam,
21 qui auſi fuerunt ad Cameram Spiræ in eiuſmodi cauſis recurrere, fuerunt Eccleſiaſticis cenſuris ſubiecti nedum à Nun-

cijs

ciјs Apoſtolicis, ſed etiam ab ipſa Sacra Rota, cuius duæ deciſiones in hoc propoſito habentur, altera in vna Leodien. Declaratoriæ, quæ eſt *deciſ.* 825. *num.* 5. *&* 6. *coram Buratt.*, & altera in memorata cauſa Leodien. Caſtri de Monbeck, quæ eſt *deciſ.* 113. *coram Carillo.*

Ne quid autem à fouentibus Laicalem Iu-
22 riſdictionem intentatum relinqueretur, procurata fuere pro illius fomento duo Edicta ſub Datum 3. Martij, & 6. Maij 1672. nomine, ſeù calore Sereniſſimi, & Reuerendiſſimi D. Archiepiſcopi Colonienſis inſimul, & Epiſcopi Leodienſis, ſed quia in eo tandèm præualuit zelus Iuſtitiæ, necnon præſtiti per ipſum ſolemnis iuramenti Religio, ac veritas, quo magis agitatur, & obſcurari tentatur validior conſurgit, & clarior apparet, proptereà neceſſitatem, & iuſtitiam reuocationis priùs ſatagente Eminentiſſimo
23 D. Cardinali Bonuiſio etiam cum doctis ſcriptis D. Franciſci Tucci eius Auditoris, & poſteà ſuadente Eminentiſſi-

24 mo Pallauicino non minùs purpura,
quàm omni virtutum genere conſpicuis
ſucceſſiuè tùnc Nuncijs Apoſtolicis in
illis partibus, Religioſiſſimus ille Præſul
ſub die 3. Februarij 1674. præſata Edi-
25 cta verbis his circumduxit -- Ad conte-
„ ſtandam noſtram deuotiſſimam, & filia-
„ lem obſeruantiam erga Sanctam Sedem
„ Apoſtolicam motu proprio, & ex certa
„ ſcientia decernimus,& declaramus, Edi-
„ cta noſtra die 3. Martij,& 6.Maij 1672,
„ quorum primum incipit, Omnibus, &
„ ſingulis, ad quorum notitiam, &c. ſe-
„ cundum verò, Venerabilibus,honorabi-
„ libus doctis, & fidelibus, &c. quæ eidem
„ præiudicio eſſe perhibentur, habenda, &
„ tenenda eſſe, ac ſi numquam emanaſ-
„ ſent.

Iterumque die 16. Auguſti 1681. confir-
26 mando aliud Edictum pro Eccleſiaſticæ
Iuriſdictionis conſeruatione, die 15. Fe-
bruarij 1672. promulgatum ità manda-
uit -- Sereniſſima ſua celſitudo conſer-
„ uationi Iuriſdictionis Eccleſiaſticæ in
„ Dioe-

„ Diœceſi ſua Leodienſi, & Comitatu
„ Loſſenſi proſpiciendum cenſuit per Edi-
„ ctum ſub Datum 15. Februarij 1672.
„ Bonnæ datum,& in Curia Leodienſi 26.
„ eiuſdem publicatum: Quandoquidem
„ verò eadem Sereniſſima ſua celſitudo
„ ægrè, & moleſtè intelligat, eo non ob-
„ ſtante Edicto promiſcuis actibus rerum
„ turbari Officia, & Iuriſdictionem Eccle-
„ ſiaſticis conceſſam, ſeù conſuetudine re-
„ ceptam continuò ab alijs ſubtrahi, &
„ conuelli, hinc ſuo Officiali Leodienſi
„ hiſcè de nouo clementiſſimè iniungit,
„ vt renouata dicti Edicti publicatione
„ iuramentum ab Aduocatis, Procurato-
„ ribus, & Notarijs iuxtà formulam 27.
„ dicti menſis Februarij publicatam exi-
„ gat, & ſingulos renitentes à Curia ſu-
„ ſpendat, inhibendo quibuſcumque Iudi-
„ cibus, & partibus, ne illorum opera, &
„ conſilio vtantur; mandat vlterius Sere-
„ niſſima ſua celſitudo ſuis Archifiſcis, &
„ eorum cuilibet, vt exequutioni huius,
„ & alterius ſui Edicti ſedulo inuigilent;

&

& quoſcumque Contrauentores tamquam periuros pro debito officij ſui munere abſque vlla diſſimulatione proſequantur.

CAP. II.

Status hodiernæ controuerſiæ, ac diuiſio Defenſionis in quatuor fundamenta, quæ probanda, ac quinque obiectiones, quæ confutandæ aſſumuntur.

IN hoc rerum ſtatu excitatur iterùm prætenſio de dictis annis 1625, & 1626. memorabiliter reiecta, quod ab Officiali Leodienſi in cauſis prophanis inter Laicos ad Tribunalia ſecularia, non autem ad Eccleſiaſtica ſit appellandum, ſuper qua licet pro Iuriſdictione Laicali fuerit diligentiſſimè, & ingenioſiſſimè ſcriptũ, iuſtitiam tamen, & antiquitatem huiuſmodi

modi appellationis ad Superiores Eccleſiaſticos, & conſequenter exorbitantiam prætenſæ deuolutionis ad Laicos oſtendunt ſequentia quatuor ſolidiſſima fundamenta, quæ nullatenus eneruantur quinque obiectionibus in contrarium excitatis, vt ex non minus ſolidis reſponſionibus clariſſimum redditur.

Primum itaque fundamentum ex diſpoſitione Iuris deducetur.

Secundum ex Conſuetudine.

Tertium ex conceſſis, quod ab Officiali Epiſcopi Leodienſis ſit appellandum ad Officialem Archiepiſcopi Colonienſis; &

Quartum ex ipſiſmet Imperialibus, & Laicalibus actibus.

Ex obiectionibus autem exaduerſo excitatis, quæ licet multiplicentur, ſeù diſtinguantur in plures, in ſubſtantia tamen reſtringuntur ad quinque, reijcietur, & reſpectiuè retorquebitur prima diſpoſitioni Iuris aſcripta.

Secunda actibus imperialibus.

Tertia actibus Cameræ Spirenſis.

Digitized by Google

Quarta actibus Archiepiſcopi, & Electoris Colonienſis; &
Quinta Conuenientiæ.

CAP. III.

Primum Fundamentum ex diſpoſitione Iuris, de quo etiam agitur in capite 4. 5. & 7.

SVMMARIVM.

1. *In Chriſto, & Eccleſia ſemper fuit vterque gladius, ſeù poteſtas, ſpiritualis actu, & Habitu, & Temporalis ſaltem habitu, quæ per prorogationem reducitur ad actum.*
2. *Ab Eccleſiaſtico ad Superiores Eccleſiaſticos appellatur.*
3. *Ab Eccleſiaſtico habente feudum à Laico appellatur in Temporalibus ad infeudantem.*

4. De-

4. *Declara, quando Eccleſiaſticus iudicat, vt Baro,*
5. *Secùs quando iudicat vti Eccleſiaſticus, quia tùnc ad Superiorem Eccleſiaſticum appellatur.*

INcipiens itaque à primo Fundamento ſuperfluum exiſtimaui particularibus
1 demonſtrationibus præmittere, quod in Chriſto Domino, & in Eccleſia ſemper adfuerit vterque gladius, ac vtraque poteſtas, ſpiritualis nimirum habitu, & actu, & temporalis ſaltèm habitu, itaut per quamcumque prorogationem reducatur etiam ad actum, quia huiuſmodi aſſumptum iuxtà oportunitatem inferius breuiter indicatum, fuit adeò euidenter probatum à Ioanne à Chokier in vndecim prioribus Capitibus laudati tractatus, ac ità ſolidè inter cætera comprobatum præfatis doctiſſimis ſcriptis memorati D. Franciſci Tucci inſignis Doctoris, ac de Eccleſiaſtica Iuriſdictione in diuturno munere Auditoratus Nuncia-

Digitized by Google

turæ Apoſtolicæ, & in hac præſertim cauſa optimè meriti, vt à Domino Scribente pro Laicali Iuriſdictione non reuocetur ampliùs in dubium.

Præſuppono ſimiliter notoriam regulam,
2 quod à Iudice Eccleſiaſtico ad Superiores paritèr Eccleſiaſticos ſit appellandum, quæ paritèr non impugnatur ab eodem Domino exaduerſo Scribente, vnicè, & latiſſimè inſiſtente ſuper illius limitatio-
3 ne, quando ſcilicet Iudex Eccleſiaſticus habet à Principe Laico in feudum Iuriſdictionem temporalem, quaſi tùnc ad illum, & non ad Superiorem Eccleſiaſticum ſit appellandum iuxtà *gloſam*, *&* *DD. in cap. Romana*, *§. debet autem de appell. in 6. alioſque innumeros exaduerſo cumulatos.*

Veritatem limitationis in abſtracto impu-
4 gnare non eſt neceſsè, dùm quando etiã eſſet vera, illam declarari, ſeù caſui noſtro non applicari, patet etiam ex ipſomet potiſſimo, plurieſque repetito fundamento, ſeù ratiocinio Domini Scribentis,

tis pro Iuriſdictione Laicali, quod nimirum tùnc ab Epiſcopo ſpiritualem ſimùl, & Temporalem Iuriſdictionem habente appelletur ad Dominum directum feudi, non ad Superiorem Eccleſiaſticum, quando ille iudicauit vt Baro, quod ipſe Dominus Scribens probauit auctoritate, quam extulit, verbiſque præciſis quæ retulit, & ipſe etiam ad augendam vim argumenti repetere exiſtimaui, diuerſorum Doctorum, & ſignanter *Bartoli in l.* 1. *§.ſi quis num.* 14. *ff.de appellat. & relation.* ità figurantis caſum -Pone quod ali-
„ quis Epiſcopus, vel alius Clericus non
„ cognouit, vt Epiſcopus, ſed vt Comes
„ alicuius Ciuitatis -- *& in l.ſi quando, num.* 2.*C.eodem ibi* -- Si aliquis Epiſco-
„ pus, vel alius Clericus habeat feudum,
„ vel Iuriſdictionem à Principe, & iudicat
„ vigore illius *Iuriſdictionis*, ab eo appel-
„ latur ad Principem, non ad Papam. --
Caſtren. in d. l.ſi quando num. 2. *ibi* --
„ Si appellatur ab Epiſcopo tamquam
„ Comite, non appellatur ad Papam, ſed

 „ ad

„ ad Superiorem Comitatus -- *Menoch.*
„ *conſ. 322. num. 13. ibi* -- Si quis eſt
„ Dux, & Epiſcopus, & tamquàm Dux
„ recognoſcit aliquem in Superiorem, ſi
„ fert ſententiam, vt Dux de rebus tempo-
„ ralibus appellatio deuoluitur ad Iudicem
„ Laicum Superiorem ipſius Ducis. -- *Ber-*
tacchin. in repertor. lit. A. ſub verb. Ap-
pellatio ad Iudicem competentem ibi --
„ appellatio ad Superiorem Epiſcopi in
„ Comitatu, vel Baronia fieri debet à ſen-
„ tentia Epiſcopi, qui iudicauit, vt Co-
„ mes, vel Baro, *&* *Roſental. de feud.*
cap. 12. concluſ. 20. numero 6. ibi --
„ vt ſecularis, vel in qualitate ſecularis,
„ ſeù tamquam ſecularis cognouit, & feu-
„ da illa habet, non vt Eccleſiaſticus.

Ergo ſi quis non iudicet, vt Baro, ſed vti
5 Eccleſiaſticus ex neceſſaria mente tot Auctorum in contrarium adductorum, & ipſiusmet Domini exaduerſo Scribentis emergit ineuitabilis conſequentia, quod tali caſu appellatio deuoluatur ad Superiorem Eccleſiaſticum, prout in

ſpe-

Digitized by Google

ſpecie conciliando *Gail*, & Auctores ab eo allegatos, & in hac cauſa repetitos præclarè comprobat *Rota Romana in deciſ.* 1859. *coram Coccino*, vbi poſtquam *num.* 28. præmiſerat propoſitionem *Gail*, quod à ſententia Eccleſiaſtici obtinentis feudum à Laico appelletur ad ipſum Laicum *ſub num.* 31. *&* 32. ità diſtinguit -- Et conſentiunt omnes Do-
„ ctores allegati per *Gail*, dum volunt vt
„ ipſe refert, quod ex eo datur appellatio
„ ad Dominum directum Laicum, quia
„ Eccleſiaſticus procedit tamquam Baro,
„ non tamquam Eccleſiaſticus, ergò ſi po-
„ teſt procedere tamquam Eccleſiaſticus,
„ & tamquam talis procedat, appellatur
„ ad Superiorem Eccleſiaſticum, non ad
„ Dominum feudi, cum qua diſtinctione
pertranſit etiam *Zipeus* (qui Ioannem à Chokier ſequitur) *in tract. de Iuriſdict. Eccleſ., & Ciuil. lib.* 2. *cap.* 79. *ſub n.* 4.
„ *ibi*-- Si Epiſcopus ipſe cum Paribus Cu-
„ riæ, aut qualitate poſſeſſoris Principatus
„ pronunciauerit, deferenda ſit appellatio

ad

BIBLIOTECA ROMA VITTORIO EMANUELE

„ ad eiuſdem qualitatis Superiores -- *&*
*ſub num.*8. *ibi* -- quàm etiam Supremi-
„ tatem Cæſaris in Epiſcopum, vt Princi-
„ pem Leodienſem agnoſcit Chokier, ſed
„ nullatenùs, vbi is pronunciauit inter
„ Laicos etiam de rebus prophanis, vt
„ Epiſcopus.

CAP. IV.

Probatur quod Officialis Leodij etiam in cauſis prophanis inter Laicos iudicet, & per plura ſecula ſemper iudicauerit auctoritate Eccleſiaſtica.

SVMMARIVM:

1. *Iuramentum Epiſcopi Leodienſis, quod Iuriſdictio ab Officiali per plura ſecula exercita fuerit in cauſis prophanis vti Eccleſiaſtica.*

2. *An-*

2. *Antiſtes non eſt temerè redarguendus de mendacio, & periurio.*
3. *Conſtituto in Dignitatibus Eccleſiaſticis plena fides eſt præſtanda.*
4. *Viro nobiliſſimo magis creditur.*
5. *De Eccleſiaſtica Iuriſdictione Officialis in cauſis prophanis teſtantur plures Auctores Leodienſes, & Belgæ.*
6. *Eadem Eccleſiaſtica Iuriſdictio infertur ex diuerſis Sacræ Rotæ Romanæ deciſionibus.*
7. *Et comprobata fuit à Camera Spirenſi, quando appellationes à ſententijs harum cauſarum tamquam latis ab Eccleſiaſtico reiecit.*
8. *Sententia anni* 1578. *ſuper Eccleſiaſtica Iuriſdictione Officialis.*
9. *Confirmata in concordia anni* 1582. *inter Epiſcopum, & Status Leodij.*
10. *Officialis Leodij ſemper fuit Eccleſiaſticus, & de Capitulo Cathedralis aſſumitur.*
11. *Ius dicit in Habitu Eccleſiaſtico, & intra Septa Eccleſiæ Epiſcopalis.*

12. *Tàm*

Digitized by Google

12. *Tàm in cauſis Eccleſiaſticis, quàm prophanis ſimiliter procedit per cenſuras.*
13. *Seruat circa primam inſtantiam, & appellationem Bullam Pij IV.*
14. *Necnon ſtatuta cõfirmata à Iulio III.*
15. *Curia Officialis Leodij ſemper nuncupata Eccleſiaſtica.*
16. *Scabini, & alij Iudices deputantur, & iudicant Leodij tamquàm ſeculares.*
17. *Officialis deputatur, & iudicat tamquam Eccleſiaſticus.*
18. *A Scabinis ad Conſilium ordinarium Laicale, & ab hoc reſpectiuè ad Cameram conſueuit appellari.*
19. *Ab Officiali verò ad Superiores Eccleſiaſticos.*
20. *Vacante Sede Epiſcopali Leodienſi vacat Iuriſdictio Scabinorum.*
21. *Non autem Officialis, qui ſuam Iuriſdictionem non recognoſcit ab Imperatore.*
22. *Diſcretiua in procedendo, & appellando contradiſtinctionem Iudicis Eccle-*

cleſiaſtici à Laicis confirmat.

23. *Epiſcopus tamquam Baro deputat Iudices Laicos.*

24. *Nec ad vniuerſitatem cauſarum, quæ ad eum ſpectant tamquam ad Baronem poteſt deputare Officialem Eccleſiaſticum.*

25. *Et ſi hoc caſu Officialis exercuit Iuriſdictionem in Laicos, dicitur exercuiſſe vti Eccleſiaſticus.*

26. *In Officiali contradiſtincto à Iudicibus Laicis non poteſt, prout in ipſo Epiſcopo, conſiderari reduplicatio perſonarum.*

27. *Laici poſſunt prorogare Iariſdictionem Iudicis Eccleſiaſtici, qui quando etiã dici vellet incompetens, non eſt tamen incapax.*

28. *Clerici non poſſunt prorogare Iuriſdictionem Laici, qui reſpectu illorum, nedùm eſt incompetens, ſed incapax.*

29. *Iuriſdictio Eccleſiaſtici à Laicis prorogata non eſt ſecularis, ſed Eccleſiaſtica.*

12. *Tàm in cauſis Eccleſiaſticis, quàm prophanis ſimiliter procedit per cenſuras.*

13. *Seruat circa primam inſtantiam, & appellationem Bullam Pij IV.*

14. *Necnon ſtatuta cõfirmata à Iulio III.*

15. *Curia Officialis Leodij ſemper nuncupata Eccleſiaſtica.*

16. *Scabini, & alij Iudices deputantur, & iudicant Leodij tamquàm ſeculares.*

17. *Officialis deputatur, & iudicat tamquam Eccleſiaſticus.*

18. *A Scabinis ad Conſilium ordinarium Laicale, & ab hoc reſpectiuè ad Cameram conſueuit appellari.*

19. *Ab Officiali verò ad Superiores Eccleſiaſticos.*

20. *Vacante Sede Epiſcopali Leodienſi vacat Iuriſdictio Scabinorum.*

21. *Non autem Officialis, qui ſuam Iuriſdictionem non recognoſcit ab Imperatore.*

22. *Diſcretiua in procedendo, & appellando contradiſtinctionem Iudicis Eccle-*

cle-

cleſiaſtici à Laicis confirmat.

23. *Epiſcopus tamquam Baro deputat Iudices Laicos.*

24. *Nec ad vniuerſitatem cauſarum, quæ ad eum ſpectant tamquam ad Baronem poteſt deputare Officialem Eccleſiaſticum.*

25. *Et ſi hoc caſu Officialis exercuit Iuriſdictionem in Laicos, dicitur exercuiſſe vti Eccleſiaſticus.*

26. *In Officiali contradiſtincto à Iudicibus Laicis non poteſt, prout in ipſo Epiſcopo, conſiderari reduplicatio perſonarum.*

27. *Laici poſſunt prorogare Iuriſdictionem Iudicis Eccleſiaſtici, qui quando etiã dici vellet incompetens, non eſt tamen incapax.*

28. *Clerici non poſſunt prorogare Iuriſdictionem Laici, qui reſpectu illorum nedùm eſt incompetens, ſed incapax.*

29. *Iuriſdictio Eccleſiaſtici à Laicis prorogata non eſt ſecularis, ſed Eccleſiaſtica.*

30. *Iuriſdictio prorogata eſt eiuſdem naturæ, ac Iuriſdictio propria, ſeù præexiſtens Iudicis prorogati.*

31. *Conſuetudo prorogationis inducitur ex Iuriſdictione erga Laicos exercita per Eccleſiaſticum à tempore immemorabili, ſeù à pluribus ſeculis.*

32. *Immemorabilis, ſeù centenaria dat meliorem titulum de mundo.*

33. *Nedum in materia indifferenti, ſed etiam in regalibus, & in iuribus ſpeciali nota dignis.*

34. *Ac in reſeruatis Principi.*

35. *Nec requiritur, vel ſaltem præſumitur ſcientia Imperatoris; & nu. 36. 39. & 40.*

37. *Habet eamdem poteſtatem, ac Imperator cum cauſa procedens.*

38. *Concilium Tridetinum reÿciens quaſcunque conſuetudines circa primam inſtantiam non tollit immemorabilem.*

41. *Immemorabilis, & centinaria æquiparantur.*

Stricte

STrictè igitur ad nodum iſtius difficultatis nimirum applicationem, ſeù verificationem facti, vtrum Officialis Leodij iudicet, & per plura ſecula iudicauerit, in cauſis prophanis auctoritate Laicali, vel potiùs Eccleſiaſtica.

Occurrit quidem in primis memoratum iu-
1 ramentum moderni Sereniſſimi, & Reuerendiſſimi Epiſcopi, quod Iuriſdictio ab Epiſcopis Leodien. per ſuos Officiales etiam in cauſis prophanis Laicorum à centum, ducentis, trecentis,& ampliùs annis vti Eccleſiaſtica fuerit continuò,& pacificè exercita, abſit autem quod ali-
2 quis audeat de mendacio, & periurio tantum virum redarguere *de Luca diſc.* 15. *num.* 13. *verſ. Et quinto de benefic.*
3 cui eo maior, & omnimoda fides debetur, quo venerabili Dignitate nedum Epiſcopatus Leodij, ſed & Archiepiſcopatus Coloniæ, alijſque Eccleſiaſticis titulis ſupereminet *Rota deciſ.* 378. *n.* 13, *&* 15. *coram Celſo, & deciſ.* 305. *n.* 12. *part.* 18. *recent.*, ac præclara proſapia,

quam ex nunquam ſatis laudata domo
4 Bauarica ſortitur, præpollet *Can. Nobiliſſimus diſtinct. 97. Bald. in l. teſtium, num. 36. C. de Teſtib., & Tiraquell. de Nobilit. cap. 20. num. 33.*

Cum teſtimonio tanti Viri dignitate, & nobilitate conſpicui concordat illud virorum propter eximiam iuriſprudentiam, factique ſecuram informationem omni exceptione maiorum; Eccleſiaſticam ſi-
5 quidem eſſe Iuriſdictionem Officialis etiam inter Laicos procedentis teſtantur ex Leodienſibus ipſis Ioannes à Chokier *in d. tract.* cuius titulus eſt: *Vindiciæ libertatis Eccleſiaſticæ part.* 1. *cap.* 12. *num.* 17. *Carol. de Mean ad Ius ciuil. Leodien. par. 3. obſer. 362. num. 4. Stephan. Rauſin. in opere*, cuius titulus eſt, *Leodium lib. 2. cap. 25. fol. 558. & duobus ſeqq. & ex Belgis Zipeus de Iuriſdict. Eccleſ. & Ciuil. lib. 2. cap. 79. in fin.*

Illam quoque præter tot deciſiones Rotales
6 in his cauſis editas, quarum aliquæ in

ſu-

ſupradicta facti ſerie referuntur, expreſsè canonizauit eadem *Sac. Rota Romana in graui cauſa Leodien. Dominij præſertim in deciſ.* 1483. *num.* 11. *iuncto num.* 19. *coram Coccino*.

Et quòd magis eſt, approbauit etiam ipſa
7 Camera Spirenſis, quæ multoties appellationes ad ſe interpoſitas tamquam à ſententijs Iudicis Eccleſiaſtici, licet inter Laicos in cauſis prophanis procedentis reiecit, vt inter alios notauit *Rauſin. in d. eius Leodio par.* 1. *cap.* 7. *verſ. ſiquidem Leodienſes fol.* 99, & 100.

Super eadem Eccleſiaſtica qualitate Iuriſdi-
8 ctionis Officialis Leodij, eiuſque Conſuetudine, exercitio, & manutentione in omnibus cauſis, & indiſtinctè inter omnes perſonas prodijt ſententia lata de anno 1578. per Cardinalem de Groeſbech tùnc Epiſcopum, & Principem Leodienſem, vt legitur in libro intitulato: *Res iudicata per Cardinalem Groesbech Epiſcopum, & Principem Leodienſem contra reſponſum Conſilij Or-*

di-

dinarij fol. 13., *&* 14., & in *Archiuio*
9 *Nunciaturæ Apoſt.Coloniæ to.* 3. *n.*29, quæ ſententia fuit ijſdem verbis confirmata de anno 1582. in communi concordia inter Status, & Erneſtum Epiſcopum Leodienſem, inſimulque Archiepiſcopum Colonienſem, vt in *eod. libro mox citato, fol.* 17., & concordat aliud decretum, ſeù ſententia de anno 1603. vbi etiam inhibetur aliquid innouari, donec per Summum Pontificem aliud ſtatueretur, vt *in Archiuio Nunciat. Apoſtolicæ Coloniæ tom.*4. *num.* 11.

Neque ſine fundamento tot Præſules, & Tribunalia, & per longum tempus etiam ipſa Camera Spirenſis in hoc concordi opinione, & multiplici aſſertione conuenerunt, dum etiam ex infraſcriptis demonſtrationibus apparet, prefatam Iuriſdictionem Officialis poteſtate Eccleſiaſtica, non autem Laicali competere, ac fuiſſe
10 ſemper exercitam; Etenim Officialis Leodij ſemper extitit Eccleſiaſticus, aſſumptus, proùt aſſumi debet, de gremio Ca-

pituli

tuli Cathedralis, & in ſacris Ordinibus conſtitutus, ius dicit ſolemni quo cæteri Canonici habitu Eccleſiaſtico vtuntur, indutus ac in loco immuni, nempè intra Septa Eccleſiæ Epiſcopalis; non mi-
12 nùs in Eccleſiaſticis, quàm prophanis cauſis inter Laicos procedit per cenſuras, quarum clauem nemo eſt, qui neſciat,
13 dari ab Eccleſia non ab Imperio, ſeruat circa primas inſtantias, & appellationes Bullam Apoſtolicam Pij IV., & genera-
14 liter ſtatuta à Iulio III. confirmata, & propterea eius Curia non ſolùm nomine
15 nuncupata, ſed re ipſa fuit ſemper, & eſt ſpiritualis, ſeù Eccleſiaſtica, vt omiſſa pleniori repetitione hæc omnia latè, & egregiè probantur per dictum *Ioannem à Chokier in Vindic. libertat. Eccleſ. p. 1. cap. 12., & 13. per tot.*, & comprobat *Stephan. Rauſin. in eius Leodio lib. 2. cap. 25. verſ. vel huiuſmodi Iudices Eccleſiaſtici, & à verſ. nemo officialatus dignitate decoratur præter Eccleſiaſticas Perſonas fol. 558. & 559.*

Vr-

Vrget etiam diſcretiua, iuxta quam Scabini
16 alijque tanquam Iudices ſeculares, Of-
17 ficialis verò tamquam Eccleſiaſticus de-
putantur, & iudicant; Ab illis ad Conſi-
18 lium ordinarium Laicale Principis, &
exinde ad Cameram Spiræ reſpectiuè,
19 Ab iſto autem ad Superiores Eccleſiaſti-
cos appellatur, & appellari conſueuit, ſi-
militer Epiſcopali Sede vacante tamdiù
20 vacat Scabinorum Iuriſdictio, donec Iu-
riſdictio temporalis fuerit per Epiſcopum
nouiter electum recognita ab Imperato-
21 re ad differentiam, & quidem valdè no-
tabilem Officialis, qui ſuam Iuriſdictio-
nem numquam recognouit ab Impera-
ratore, quinimò illo prorsùs irrequiſito
non minùs in Eccleſiaſticis, quam pro-
phanis cauſis etiam Sede Epiſcopali va-
cante ab exercitio ſuæ Iuriſdictionis non
22 deſiſtit. Ex hoc autem diſcretiuo modo
per plura ſecula obſeruato mirificè con-
firmatur Iuriſdictionum, ſeù Iudicum
diſtinctio, ac Officialem vti merè Eccle-
ſiaſticum, ac contradiſtinctum à Iudici-

bus

bus ſecularibus procedere, & eſſe conſiderandum iuxtà benè, & punctualiter animaduerſa per *Ioannem à Chokier vbi ſupra cap. 12. ſub num. 11., & cap. 25. num. 2. 5. 8. & ſeqq. & cap. 30. num. 4. & ſeqq.* ſimilemque diſcretiuam Iudicum optimè ponderat *Rota deciſ. 303. num. 7. & ſeqq. par. 16. recent.*

Nec inconſulto obſeruatur, & inualuit huiuſmodi diſcretiua; Quando enim Epi-
23 ſcopus conſideratur tamquam Baro deputat, prout in hoc caſu ſemper deputauit Scabinos Iudices Laicos, à quibus ad Superiores Laicos appellatur, & in hypotheſi conſueuit appellari, vt in puncto aduertit modernus *Carol. Anton. de Luca de plural. homin. legal. cap. 31. nu. 5.*
24 non autem Clericum, ſeù eius Eccleſiaſticum Vicarium, vel Officialem deputat, proùt regularitèr non poteſt deputare in ViceBaronem, ſeù Præpoſitum ſecularem ad vniuerſitatem cauſarum prophanarum, quæ ad eum ſpectant tamquam ad Baronem, *Text. eſt in cap. Cle-*

ricis, *ibi* — Iubemus etiam ſub intermi-
,, natione anathematis, ne quis Sacerdos
,, officium habeat ViceComitis, aut Præ-
,, poſiti ſecularis, *extr. ne Cleric. vel Mo-
nach.*, & in puncto Epiſcopi Baronis,
Ann. ſingul. 460. *& Ioannes à Chokier
citata par.* 1. *cap.* 13. *num.* 4. vndè cum
25 Epiſcopi Leodij ab omni tempore de-
putauerint Officialem Eccleſiaſticum,
qui dum fuit præuentus exercuit Iuriſdi-
ctionem in Laicos etiam in cauſis pro-
phanis, ſequitur quod deputatio ab Epi-
ſcopo vti Epiſcopo, & exercitium Iuriſ-
dictionis ab Officiali tamquam Iudice
Eccleſiaſtico proceſſerint, & procedant,
vt proſequuntur *de Luca*, *& Chokier
mox allegati*, *ille nimirum num.* 6. *&
iſte num.* 5. *Zipeus de Iuriſdict. Eccleſ.
& ciuil. d. cap.* 79. *lib.* 2: *& Rauſin. in
Leodio lib.* 2. *cap.* 25.

Et ex hac diſcretiua arcentur omnes diſcur-
26 ſus reduplicationis perſonarum, vel in
Epiſcopo, vel in eius Officiali, quia dum
in his cauſis non procedit Epiſcopus, ſed
Of-

Officialis, qui deputatur, & Iuriſdicti o-
nem exercet tamquam Eccleſiaſticus, &
contradiſtinctè à Iudicibus Laicis Iuriſ-
dictioni Laicali præpoſitis, ceſſat reſpe-
ctu eiuſdem Officialis quodcumque fig-
mentum, ſeù ſuppoſitum reduplicatio-
nis perſonarum, vel Iuriſdictionum, vt
patet ad ſenſum.

Nec ex eo, quod Officialis Leodij iudicat
cauſas prophanas inter Laicos deſinit,
quoad illas eſſe Iudex etiam Eccleſiaſti-
cus; Quandoquidem præter iam addu-
cta fundamenta præmittendum eſt prin-
cipium latiùs deductum per Ioannem à
ChoKier, & D. Tuccium à me autem
hic breuiter indicatum; quod nempè
27 Laici poſſunt prorogare Iuriſdictionem
Iudicis Eccleſiaſtici, qui quando etiam
dici vellet reſpectu Laicorum incompe-
tens, non eſt tamen incapax ad differen-
tiam Clericorum non valentium proro-
28 gare Iuriſdictionem Laici, qui nedum
eſt reſpectu illorum incompetens, ſed in-
capax iuxta vtriuſque Iuris ſanctiones ci-

lis nimirum *in l. ſi quis ex conſenſu, & l. Epiſcopale iudicium, Cod. de Epiſcop. Aud.*, & Canonici *in cap. nouit. §. non ſic extr. de Iudic, & cap. ſignificaſti de for. compet. vbi Butr. num. 7. & 8. Fagnan. num. 13. Carleual. de iudic. to. 1. diſput. 2. quæſt. 8. ſect. 3. num. 1119., & Bellet. diſquiſ. Clerical. par. 1. tit. de fauor. Cleric. perſon. §. 2. num. 27. 30., & ſeqq. Frances de compet. Iuriſd int. Cur. Eccleſ. & ſecul. quæſt. 49. per tot. Card. de Luca de iudic. diſc. 40. ſub nu. 8. & Coccin. deciſ. 1859. num. 75. & ſeqq.*, & ex ipſis Leodienſibus, & Germanis firmant *Vuames conſ. canon. 68. num. 2. & 4. Carol. de Mean ad Ius ciuil. Leodien. par. 3. obſeru. 362. num. 5. Ioannes à Chokier in d. Vindic. libert. Eccleſ. par. 1. cap. 26. num. 1. & ſeqq.* vbi citat diuerſos Auctores Germanos *Eraſm. à Cokier de Iuriſd. ordin. in exempt. par. 2. de conſeruat. quæſt. 129. ſub nu. 9. & Pelſ. in proceſſ. Iudic. tit. 9. num. 33. fol. 135. & de Iuriſd. Epi-*

ſcop.

ſcop. German. tit. 20. num. 30. Exinde autem ſequitur, quod Iuriſdictio
29 Officialis à Laicis per diuturnam Conſuetudinem prorogata non poſſit eſſe ſecularis, ſed perneceſſe ſit Eccleſiaſtica;
30 nam in iure eſt indubitatum, quod Iuriſdictio prorogata non ſit diuerſæ, ſed eiuſdem met naturæ, ac Iuriſdictio propria, ſeù præexiſtens apud Iudicem prorogatum iuxta communem ſenſum Canoniſtarum, & Ciuiliſtarum, & ſignanter *Zabarel. in cap. ſignificaſti num. 7. vbi Fermoſin. quæſt. 10. num. 15. in fin. de for. competen. Imol. in cap. P. & G. num. 67. de offic. Iudic. deleg. Bart. in l. Epiſcopale, Cod. de Epiſc. audient.* vbi monet perpetuo menti tenendum *Cyn. in l. ſi quis ex conſenſu num. 17. & 18. C. eod. Cagnol. in l. cum quædam puella num. 26. ff. de Iuriſd. omn. Iudic. Dec. conſ. 3. num. 8. Pariſ. conſ. 43. num. 1. lib. 1. Carleual. de iudic. lib. 1. tit. 1. diſput. 2. quæſt. 8. ſect. 6. num. 1237. verſ. deindè, Amat. reſolut. 65. nu. 38. Boer. deciſ. 284. num. 12. Gramat. deciſ. Nea-*

pol.

Digitized by Google

pol. 9. num. 3. & Ruginell. ad Cæſar. conſtit. de appellat. §. 2. *cap. 2. num. 84. & Scialoya de for. competen. cap. 12. num. 57.*

Cum verò iuxta ſupradictas demonſtrationes talis Iuriſdictio in cauſis, de quibus agitur, fuerit ab Officiali tamquam Eccleſiaſtica ſemper, & pacificè exercita à
31 tempore immemorabili, ſeù ſpatio plurium ſeculorum, nedùm reſultat releuantiſſima, & legitima conſuetudo prorogationis, ſed infertur & poteſt allegari qui-
32 cumque melior titulus de mundo, ſcilicet pacti, concordiæ, tituli oneroſi, priuilegij Imperialis, vel Papalis, Iuriſdictionis ſic conſtitutæ, & contradiſtinctæ ab ipſo initio Leodij, & quilibet alius imaginabilis magis proficuus nedum in ma-
33 teria indifferenti, ſed etiam in regalibus & quibuſcumque Iuribus ſpeciali notadignis *cap. ſuper quibuſdam*, §. *Præterea, vbi gloſ. verbo non extat memoria extr. de verb. ſignif. gloſ. in cap. innouamus, verb. Regum extr. de cenſib. Bart.*

in

in l. quominus ſub num.4.ff. de flumin. *& conſ.* 189. *num.*5. *lib.*1. *Alex.in l.de quibus num.*43. *&* 45. vbi de reſeruatis
34 Principi in ſignum ſupremæ poteſtatis, *ff. de legib.*, *& conſ.* 6. *per tot.* vbi quod
35 iuxtà communem non requiratur probatio ſcientiæ Imperatoris *lib.* 1. *Dec. conſ.*85. *num.*2. *verſ. & ideò ſi nobilis*, vbi de mero imperio præſcripto per Ci-
36 uitates Italiæ, quodque non requiratur ſcientia Superioris, *& conſ.* 341. *ſub num.*14. *& conſ.* 496. *num.* 5. vbi de reſeruatis Principi, *Soccin.iun.conſ.*76. *nu.*56. *lib.*1. *Menoch. conſ.*201. *n.*128. *Peregrin. de iur. fiſc. lib.*6. *tit.*8. *nu.*14. *&* 15. vbi ampliat in regalibus *Couar. de præſcript. part.* 2. §. 3. *num.*8. *verſ. tertia ſpecies Balb. eodem tract.* 2. *part. tertiæ partis princ. quæſt.*6. *num.*12. *vbi num.*13. ampliat etiam in regalibus, & in ijs, quæ non poſſunt competere niſi ex priuilegio, & *ſub num.* 18. quod in ijs quæ regulariter ſunt imperſcriptibilia tempus immemorabile operatur, quod

præ-

præſumatur legitima conceſſio, & *n.*20. *Gonzal. ad reg.*8. *Cancell. gloſ.* 33. *n.*4. & 5. vbi quod immemorabilis habet vim priuilegij à Principe legitimè conceſſi; tituli melioris de mundo, legis, ve-
37 ritatis, ac pacti, & eamdem poteſtatem quam habet Imperator cum cauſa pro-
38 cedens, quodque Concilium Tridentinum reijciens quaſcumque Conſuetudines circa primas inſtantias coram Ordinario non tollat immemorabilem, *Tiraquell. de Primog. quæſt.* 4. *num.* 45. vbi de regalibus *Intrigliol. de feud. centur.* 1. *quæſt.*39. *à num.*49. *ad* 61. vbi etiam
39 in regalibus, & Principi reſeruatis, quodque non requiratur ſcientia Principis, teſtans de communi, & magis communi, & cumulãs plurimos concordantes *Cardin. de Luca de regal. diſc.* 47. *num.* 2. & 11. vbi quod non requiritur, vel ſal-
40 tem præſumitur ſcientia Principis, &
41 æquiparat centenariam, & immemorabilem, & de hac Conſuetudine cum reſponſione ad ea, quæ reſpiciunt ſcientiam

Im-

Imperatoris, latè ſcripſit *Ioannes à Chokier in d. tract. par.* 1. *cap.* 26. *per tot.* quæ ſint dicta ad maiorem claritatem, cum alioquin nec immemorabilis, nec centenaria in his caſibus requiratur ex infra deducendis in ſecundo fundamento circa conſuetudinem appellandi.

CAP. V.

Probata Iuriſdictione Eccleſiaſtica Officialis in cauſis prophanis inter Laicos, reaſſumitur iuridica conſequentia primi fundamenti, quod ab eo ad Superiores Eccleſiaſticos ſit appellandum.

SVMMARIVM.

1. *Cauſa eſt Eccleſiaſtica non ſolùm ratione materię, vel perſonarum, ſed etiam*

ratione Iudicis Eccleſiaſtici, licet iudicet in prophanis inter Laicos.

2. *Et quando ratione Iudicis effecta fuit Eccleſiaſtica ad Superiores Eccleſiaſticos eſt appellandum.*

3. *Referuntur verba Auctorum Leodienſium, & Germanorum in hoc propoſito.*

4. *Camera Spirenſis reiecit appellationes ad ſe interpoſitas à ſententijs Eccleſiaſticorum in cauſis prophanis inter Laicos.*

5. *In legibus non reperiuntur omnes caſus indiuiduales.*

6. *Caſus non indiuiduati in legibus definiuntur regulis, & principijs receptis.*

7. *Ab Epiſcopo habente temporalem Iuriſdictionem, qui iudicauit in cauſis prophanis appellatur ad Eccleſiaſticos, non ad ſeculares.*

8. *Exceptio, ſeù limitatio ſupponit, non deſtruit regulam.*

9. *Exponitur* Textus in l. Epiſcopale Iudicum, C. de Epiſc. aud.

10. *A ſen-*

10. *A ſententia Iudicis prorogati appellatur ad Superiores eiuſdem, non partium prorogantium;*

11. *Iuriſdictio prorogata eſt eiuſdem naturæ, ac præexiſtens.*

12. *Appellatio deuoluitur ad Superiorem, & gradatim ad Iudices eiuſdem ſphæræ.*

13. *Quicumque Iudex Laicus inferior eſt Eccleſiaſtico.*

14. *Inferior non poteſt retractare geſta à Superiore.*

15. *Ab Officiali Eccleſiaſtico, & ſignanter Leodij appellari ad Superiores Eccleſiaſticos probant diuerſi Auctores Germani, & Leodienſes.*

EX quibus ſicut patet antecedens, quod Iuriſdictio Officialis Leodij etiam in cauſis prophanis inter Laicos ſit, & ſemper fuerit Eccleſiaſtica, ità ineuitabilis in iure emergit conſequentia, quod etiam huiuſmodi cauſæ ſint Eccleſiaſticę, quodque à dicto Officiali Eccleſiaſtico ad alios

Superiores Eccleſiaſticos nimirum Metropolitanum, vel Nuncium Apoſtolicum, ſeù Summum Pontificem, vel eius Delegatos ſit appellandum nedum propter energiam dicti potiſſimi aſſumpti, ſeù ratiocinij, cum quo procedit Dominus Scribens pro Iuriſdictione Laicali,
1 ſed ex alijs Iuris principijs; Cauſa enim dicitur, & eſt Eccleſiaſtica nedùm ratione materiæ, vel perſonarum, quod admittimus, & ad quarum ſpecierum imperfectam enumerationem non debet ſiſtere exaduerſo exageratus, minùs tamen concludens diſcurſus, ſed etiam ratione Iudicis, tametſi procedat in cauſis prophanis inter Laicos, quando autem
2 etiam ex hoc reſpectu fuit effecta Eccleſiaſtica non poteſt transformari in Laicalem per appellationem, quæ propterea retorquendo argumentum transformationis non eſt in his caſibus ad Tribunalia Laica,ſed ad Superiores Eccleſiaſticos interponenda, licet autem hæ ſint tutiſſimæ, & notiſſimæ propoſitiones, quæ tan-

tantam dotem non mereantur, quia tamen apud Dominum exaduerſo Scribentem excitarunt ingentem admirationem, cogor ad eam tollendam præciſa verba ſaltem diuerſorum Auctorum Germanorum referre nempè

Vvames conſil. 175. *num.* 7. *ibi* -- Cau-
„ ſa Eccleſiaſtica varijs modis conſide-
„ retur non tantum ratione materiæ,
„ &c. aut perſonæ conuentæ, &c. ve-
„ rum etiam intuitu ſolius Iudicis, qui
„ de cauſa cognoſcit, ſiuè ſit ſpiritualis,
„ ſiuè prophana, *&* *num.* 8. *&* *ſeqq.* latè probat, quod ſit appellandum ad Iudicem Eccleſiaſticum, *&* *in cap. ſi duobus* 7. §. *denique de appellat. in princip. ibi* --
„ Appellatio ex imo, hoc eſt, inferiore or-
„ dine ad Superiorem ſemper fieri debet
„ comparationem autem Superioris ad in-
„ feriorem metiri oportet non ex Perſona appellantis, neque etiam ex genere cauſæ,
„ ſed ex Perſona Iudicis, à quo prouoca-
„ tur, vt qui in eum ex maiore Magiſtra-
„ tu, vel ordine ſuperioritatem, vel Iu-
„ riſdi-

„ riſdictionem habet,ab eo iudicatum, vel
„ emendet, vel confirmet --

Ioannes à Chokier in d. vindic.libert.Eccl. p.1.cap.14.n.12. & 13. & pleniùs *cap. 23.num. 7. ibi* -- Accedit, quod in ap-
„ pellatione interponenda inſpicienda ſit
„ non qualitas cauſæ, aut litigatorum,
„ ſed Iudicis, à quo prouocatur, vnde ſi
„ Iudex Eccleſiaſticus ſemel de cauſa me-
„ rè prophana,& intèr perſonas merè pro-
„ phanas cognouerit, talis cauſa naturam
„ ſuam mutauit, & ex prophana fit Ec-
„ cleſiaſtica in quacumque inſtantia, &
„ ad Superiorem Eccleſiaſticum interpo-
„ nenda erit, non etiam ad aliquem ſe-
„ cularem, quantacumque dignitate præ-
„ ditum, qui in hoc quocumque Eccle-
„ ſiaſtico Iudice inferior habetur -- *& in cap. 26.num.12.& ſeqq. ibi* -- Cauſa
„ ſemel coram Ordinario Eccleſiaſtico
„ prorogata ſemper manet Eccleſiaſtica,
„ & per ſolum Eccleſiaſticum Iudicem co-
„ gnoſcenda in quacumq; inſtantia, atque
„ ità ab inferiore ad Supremum, ideſt Ec-

„ cle-

„ cleſiaſticum ſecundum naturam appel-
„ pellationum deferenda, non etiam ad
„ aliquem ſecularem, qui quantumuis
„ maximus ſit, quocumque Iudice Eccle-
„ ſiaſtico inferior habetur, &c. nàm in ap-
„ pellationibus, non tàm inſpicienda eſt
„ qualitas cauſæ, aut litigatorum, quàm
„ Iudicis, à quo prouocatur, ideoque pro-
„ uocandum ad Superiorem Eccleſiaſti-
„ cum, Iudex autem appellandus eſt Su-
„ perior habito reſpectu ad qualitatem
„ Iudicis, à quo non cauſæ -- & ſubindè
applicat has concluſiones appellationi-
bus à ſententijs Officialis Leodienſis.

Illumque in iiſdem terminis refert, & ſe-
guitur *Zipeus de Iuriſd. Eccleſ. & Ci-
uil. lib. 2. cap. 79. ibi* -- Et cauſæ quam-
„ uis prophanæ in Iudicium Eccleſiaſti-
„ cum ſemel ritè productæ fiunt deinceps
„ fori Eccleſiaſtici, itaùt ſeculari manum
„ apponere non liceat.

*Eraſm. à Chokier de Iuriſd. in exempt. p. 2.
de conſeru. Eccleſiaſt. q. 129. ſub n. 9.*
„ *ibi* -- Cauſa cenſetur Eccleſiaſtica non

„ mo-

„ modo reſpectu materiæ illius, ſed etiam
„ reſpectu Iudicis Eccleſiaſtici, ad cuius
„ examen per Iudicis prorogationem, ap-
„ pellationemuè reuocatur, hincque eſt,
„ vt cum Iudex Eccleſiaſticus ſemel ma-
„ num huiuſmodi cauſæ appoſuerit. cau-
„ ſa ſemel effecta Eccleſiaſtica ſemper ma-
„ nere debet Eccleſiaſtica, Iudexquè ſe-
„ cularis ſe ſe illi intromittere non poſſit,
„ ſed appellari debet ad Eccleſiaſticum
„ Iudicẽ non ad aliũ ſecularem— Et ſubin
dè probare proſequitur, quod appellatio non deuoluatur ad Cameram Spiræ.

Stephan. Rauſin., qui licet cum aliquo reſpectu loquutus fuerit erga Cameram Spiræ, pro cuius, & Imperatoris auctoritate contra Leodienſes alioquin ſcripſit, adhùc iſtam materiam eiuſque notorias concluſiones ſatis expoſuit in dicto eius *Leodio lib. 2. cap. 25. ante fin. fol. 559. & 560. ibi* — Cauſæ, quæ co-
„ ràm Officialium Curijs tractantur, ſunt
„ Eccleſiaſticæ, aut ratione materiæ, aut
„ ratione perſonæ conuentæ, aut ratione
„ Iu-

„ Iudicis Eccleſiaſtici : ratione materiæ
„ &c. Denique ſepoſita ſubiecti, & ma-
„ teriæ, qualitatiſque cauſarum diſcep-
„ tatione, quoties Eccleſiaſticus eſt cuiuſ-
„ cumque cauſæ competens Iudex, & cir-
„ ca eam Iudicis munus exercet, cauſa
„ eiuſmodi ratione Iudicis cognoſcentis
„ dicitur Eccleſiaſtica, & qui cognouit
„ Eccleſiaſtico eſt perfunctus officio, quod
„ longè plus eſt, talis cauſa, & ſi origine
„ ratione materiæ, aut perſonarum fuiſſet
„ prophana, tamèn ratione Iudicis ſemel
„ effecta Eccleſiaſtica, ſemper in appella-
„ tionum inſtantijs remanet Eccleſiaſtica,
„ vt præter alios *Ioannes Vvames ſub tit.*
„ *de Iudic.* reſpondet, quod poſtremum
„ quia intèr Pontificia, & Cæſarea Præto-
„ ria exagitatur iſthic indeciſum habeo; ad
„ præſentem quæſtionem ſufficit cauſam
„ dùm corã Iudice Eccleſiaſtico fuit com-
„ petentèr introducta, eſſe Eccleſiaſticam,
„ & Iuſdicentis Officium dici Eccleſiaſti-
„ cum, eamque fuiſſe legiſl atorum; &
„ paciſcentium mentem, tàm certum,

„ quam quod certiſſimum.

Ipſequemet *Gaſpar Klockius* licèt fuerit adeò exceſſiuè ad dictus Cameræ Spirenſi, *vt in conſ.* 2. *to.* 1. auſus fuerit dicere, quod Laicis eſſet prohibitum litigare coram Iudice Eccleſiaſtico, eiuſque Iuriſdictionem prorogare, *&* *conſ.* 51. *n.* 28. *&* *plurib. ſeqq.* coactus reſpondere legibus Theodoſij, & Caroli Magni oblitus Iuriſprudentiæ in tantam proruperit audaciam, vt aſſeruerit reprehendendos eſſe Canones, Carolum Magnum, alioſque Iuriſdictioni Eccleſiaſticæ adhærentes, adhùc quando ſcripſit pacato animo, & ſtudio veritatis, debuit illam ità confiteri *conſ.* 39. *nu.* 9. *eodem tom.* 1. Cùm Iu-
„ ris ſit expeditiſſimi ſemper appellandũ
„ eſſe ad Superiorem iudicantis, itaùt ſi Iu-
„ dex ſit Eccleſiaſticus ad Eccleſiaſticum
„ Superiorem quoque appellatio inter-
„ ponenda ſit, & non eſſe conſiderandam
„ qualitatem partium dicunt DD. qualis
„ vtique Camera non eſt ſi Officialem, vt
„ merè Eccleſiaſticum conſideremus, ſicut

„ eun-

„eundem hic proceſſiſſe vti Eccleſiaſti-
„cum, vel ipſimet appellantes fatentur,
Iſtumque articulum reiecto *Mindano* in contrarium citato cum ſingulis eius rationibus ex profeſſo tractat, & egregiè reſoluit *Henric. Bocer. de Iuriſd. cap. 3. à nu. 34. vſque ad 44. fol. 103. & ſeqq.* cuius præciſa verba vtpotè magis latè exarata breuitatis gratia referre prætermitto, & comprobant etiam *Roman. conſ. 265. num. 2.* quem ſequitur *Franceſ. de compet. Iuriſd. intèr Cur. qu. 18. num. 13. & 14.*

Hanc patentem, & non benè controuerſam
3 veritatem agnouit, & iudicialitèr declarauit etiam ipſa Camera Spirenſis, vt ex ipſo *Mindano* probat *Ioannes Chokier in vindic. libert. Eccleſ. par. 1. cap. 26. num. 16. & 17.* vbi refert, & indiuiduat quamdam cauſam cuiuſdam Catharinæ Vvebers, quæ poſt ſententiam Officialis Coloniæ, & poſtmodum Delegatorum Apoſtolicorum appellauerat ad Cameram Spiræ, & iſta non obſtante, quod

agnouerit cauſam re integra fuiſſe ſecularem, adhùc propter inſtantias factas coram Eccleſiaſticis declarauit ſuam Iuriſdictionem non eſſe fundatam, & proceſſum denegauit, de quo conſtare dicitur *in Symphor. ſupplicat. Camer. tom. 1. par. 2. tit. 7. in fine*, quod etiam multis præiudicijs ab eadem Camera Spirenſi fuiſſe recognitum, & probatum conteſtatur *Rauſin. in Leod. lib. 1. cap. 7. fol. 99. & 100.*

Hùc ſpectant, & conferunt, quæ ſuperiùs
4 dixi *cap. 4. num. 30.* & mox ſubdam in hoc *cap. num. 10. & 11.* circa naturam Iuriſdictionis prorogatæ; adeoùt mirum videatur quomodo nullis adductis auctoritatibus ad rem, & diſtinctionem materiæ præciſè deuenientibus exclametur aduersùs adeò communem Doctorum ſententiam, & quod magis eſt expetatur etiam *Textus* præciſus, quando
5 nemo ignorat omnes caſus indiuiduales in Iure non reperiri, ſatiſque eſſe, vt quæ non fuerint particularitèr ſancita, regulis

6 lis, & principijs receptis definiantur, vt benè monet *Textus in leg. non poſſunt, ff. de legibus*, & tamèn in hoc ipſo etiam ſatisfacio, dum adeſt Concilium Generale Lugdunenſe congregatum ſub Innocentio IV. de quo in toties exaduerſo *citato cap. Romana de appellat. in 6. vbi in §. debet fuit ſancitum*, quod in cau-
7 ſis prophanis, in quibus Epiſcopus habens temporalem Iuriſdictionem iudicauit, non ad ſeculares, ſed ad Superiores Eccleſiaſticos ſit appellandum; Ecce igitur, quod cauſa alioquin prophana propter exercitium Iuriſdictionis Iudicis Eccleſiaſtici euadit Eccleſiaſtica, & talis in gradibus appellationum permanet; quod ſi recurratur ad limitationes, ſeù exceptiones eiuſdem Textus prompta eſt reſponſio in hoc ipſo articulo, & ad effectum iſtius concluſionis particularis, quod exceptiones, ſeù limitationes non
8 deſtruunt, ſed ſupponunt, imò confirmant regulam *l. quæſitum, §. denique, ff. de fund. inſtruct.* vbi *gloſ. verb. non poteſt*,

teſt, Auth. de non alien. §.*vbi autem*, & *gloſ. in rubr. de reg. iur. in 6.*

Nec deeſt ad maiorem euidentiam *Textus*
9 *etiam ciuilis in l. Epiſcopale iudicium*, *C. de Epiſc. aud.* vbi ſancitur, quod Epiſcopale iudicium ratum ſit omnibus, qui ſe audiri à Sacerdotibus elegerint, itaut ab eorum iudicatione prouocare non liceat, ſi enim cauſa in qua prorogatur Iuriſdictio Epiſcopi, non aſſumeret naturam Eccleſiaſticam, & remaneret prophana, vtique Imperator non prohibuiſſet appellationem, quæ in cauſis alioquin prophanis eſt indiſtinctè permiſſa ad Superiores Laicos, eatenùs verò prohibuit, quatenùs conſiderauit huiuſmodi cauſas ratione prorogationis euaſiſſe Eccleſiaſticas, taleſque ſententias Iudicis prorogati perindè haberi, ac latas in vim propriæ Iuriſdictionis, vt benè explicat *Bart. in mox citata lege*, & eſt communis ſententia *DD. citatorum ſup. d. cap.* 4. *n.* 30. & *mox citandorum in hoc cap.* Quæ omnia propterçà locum ſibi vindicant

ſiuè

ſiuè Officialis Leodij procedat in his cauſis in vim propriæ, & originariæ Iuriſdictionis ſiuè in vim conſuetudinariæ, vel cuiuſcumque prorogationis; A ſententia ſiquidem lata per Iudicem prorogatum appellatur ad Superiorem Iudicis prorogati, non autem litigantium prorogantium iuxta communem ſenſum *Canoniſtarum in cap. ſignificaſti de for. compet.* & ſignanter *Abb. ſub n.25. Marian. Soccin. n.58. Io: Andr. n.10. in fin. Fagnan. num. 21. & 22. circa med. & Fermoſin. in quæſt. 10. num. 12.* & comprobant *Speculat. lib. 2. de compet. Iud. adit* § *1. num. 12. Carleual. de iudic. lib. 1. tit. 1. diſput. 2. quæſt. 8. ſect. 6. num. 1237. Scacc. de ſent. & re iudic. gloſ. 7. quæſt. 3. limit. 1. n. 112. verſ. ſubinfero ſecundo Bocer. de iuriſdict. in mox citato cap. 3. num. 48. Scialoya de for. compet. cap. 12. num. 131.* & in indiuiduo occaſione celeberrimæ cauſæ pro euitando alio effectu admittit, & confirmat *Rauſin. in d. eius Leodio lib. 2. cap. 26.*

cap. 26. circa fin. ibi -- At qui coram
„ Pio II. & Paulo II. Summis Pontifici-
„ bus legitimè fuit vtrinque prorogata iu-
„ riſdictio, dùm Leodienſes ab Officiali
„ Leodienſi ad Metropolitanum Colo-
„ nienſem prouocarunt, & à Colonienſi
„ Borbonius Princeps ad Sedem Apoſto-
„ licam, vbi & coram Nuncio Apoſtolico
„ priùs pleno iudicio fuerat concertatum-
11 & meritò quia Iuriſdictio prorogata eſt
eiuſdem naturæ, ac præexiſtens, vt plu-
tibus auctoritatibus iam oſtendi, vndè
ſicut à ſententijs in vim propriæ Iuriſdi-
ctionis ab Officiali prolatis appellatur
ad Superiores Eccleſiaſticos, ita etiam à
ſententijs latis in vim prorogationis, vt
præ cæteris ratiocinando proſequuntur
Eraſm. ChoKier, Fermoſin. & Carleu.
vbi ſupra.

Aliàs appellatio non deuolueretur ad Supe-
12 riorem, nec gradatim intra ſphæram Iu-
dicum Eccleſiaſticorum, & inferior, cu-
iuſmodi dicitur quicumque Iudex Lai-
13 cus comparatiuè ad Eccleſiaſticum, poſ-

ſet

14 ſet retractare geſta per Iudicem maiorem, ſeù digniorem contra naturam appellationis, & ordinem iuridicum iudiciorum, prout benè ratiocinantur Auctores adducti, inter quos ita exclamat *Bocer. d. cap. 3. num. 39.* -- ſanè admodum fuerit abſurdum, & monſtruoſum ſententiam à Iudice datam Eccleſiaſtico poſtmodum per appellationis viam cenſuræ ſubijci Iudicis Laici -- & vltra illos *Scacc. de appellat. quæſt. 8. n. 100. poſt med. verſ. infero, verſ prima ratio, & verſ. ſecunda ratio.*

Quibus Iuris principijs, receptiſque con-
15 cluſionibus ad effectum præciſum, quod ab Officialibus Eccleſiaſticis, & ſignanter, ſeù conſequenter ab illo Leodij ſit in his cauſis appellandum ad Superiores Eccleſiaſticos mouentur diuerſi Doctores Germani, ac Leodienſes reſpectiuè, & præſertim *Petr. Ottom. in diſput. Colleg. public. Iurid. Colon. ad pandect. iur. vol. 2. diſput. 36. num. 31. fol. 691. Zypeus de Iuriſdict. Eccleſ. & ciuil. lib. 2.*

cap.79. per tot. fol. 187. 188. & 189. *Rauſin. in d. eius Leodio lib.* 1. *cap.* 7. *fol.* 99. & 100. & *lib.* 2. *cap.* 25. *fol.* 559. & 560. & *cap.*26. *fol.*574. *Ioan. à ChoKier in Vindic. libert. Eccleſ. d. par.* 1. *cap.* 12. 13. 26. & 33. *per tot.* & *Eraſm. à ChoKier de Iuriſd.Ordin. in exempt. par.* 2. *de conſeruat. Eccleſ. cap.* 129. *à num.* 9. *vſque ad fin. Carol. de Mean ad ius ciuile Leodien. par.* 3. *obſeru.*362. *num.*4. 5. & 6. & *Bocer. de Iuriſd. in citato cap.*3. *à nu.* 34. *vſque ad* 44. *fol.*103. & *ſeqq.*

CAP.

CAP. VI.

Secundum Fundamentum legitimæ conſuetudinis appellandi ab Officiali ad Eccleſiaſticos etiam in cauſis prophanis inter Laicos.

SVMMARIVM.

1. *Habens aſſiſtentiam iuris non indiget conſuetudine.*
2. *Conſuetudinem appellandi ab Officiali ad Ecleſiaſticos in cauſis prophanis fatetur Scribens pro Iuriſdictione Laicali.*
3. *Confeſſione melior probatio non datur.*
4. *De eadem conſuetudine antiquiſſima teſtantur plures Auctores Leodienſes, & num. ſeqq.*
5. *Iuriſdictio Eccleſiaſtici poteſt à Laicis prorogari.*
6. *Mandata Cameræ adverſus appellatio-*

nes ad Eccleſiaſticos neglecta.

7. *Eadem conſuetudo pluries approbata à Camera Spiræ.*

8. *Probatur etiam Auctoribus Germanis in contrarium citatis.*

9. *Necnon confeſſione Leodienſium.*

10. *Et iuramento Epiſcopi.*

11. *Item diuerſis Sacræ Rotæ Romanæ deciſionibus editis in huiuſmodi cauſis Leodienſibus.*

12. *Necnon commiſſionibus directis Sacræ Rotæ, & plurimis Breuibus appellationum commiſſarum Iudicibus in illis partibus.*

13. *Camera Spiræ huiuſmodi appellationes ad ſe interpoſitas, & reſpectiuè eius mandata caſſatoria multotiès reiecit.*

14. *Conatus Cameræ Spirenſis neglecti, reuocati, & circumducti.*

15. *Actus ineffectuati, circumducti, & reiecti confirmant potiùs, quàm interrumpunt conſuetudinem.*

16. *Conſuetudo huius appellationis magis attenditur, quoties cauſæ non reſpiciunt*

Digitized by Google

ciunt naturam, & leges feudi.

17. *Conſuetudo Leodij non prohibet quin Laici potiùs Iudices ſeculares adeãt, quàm Officialem, & ab illorum ſententijs ad Laicos appelletur.*

18. *Sed limitat, ſeù diſtinguit Iuriſdictionem ſolum, quando Laici malint eorum cauſas prophanas coram Officiali introducere.*

19. *Quo caſu conſueuit appellari ad Superiores Eccleſiaſticos.*

20. *Iura, quæ tolli nequeunt in totum, poſſunt diminui, vel moderari conſuetudine, ſeù præſcriptione.*

21. *Decimæ debentur Iure Diuino in ſignum vniuerſalis dominij Dei.*

22. *Nequeunt in totum tolli per conſuetudinem, vel præſcriptionem.*

23. *Et tamen valent conſuetudine, vel præſcriptione moderari.*

24. *Pro moderatione Iuris, quod alioquin tolli non poteſt in totum, non requitur immemorabilis, vel centenaria.*

25. *Quod ſi procedit in moderatione Iuris*

Deo

Deo debiti, eo magis admitti debet in moderatione iuris Imperatoris.

26. *Immemorabilis, centenaria, vel quadragenaria cum titulo non requiritur in actibus contra ius, quoties iſtud conſuetudini, vel præſcriptioni vehementer non reſiſtit.*

27. *Ius non reſiſtit, imò potiùs defert conſuetudini appellandi etiam à Laico, vel Eccleſiaſtico procedente tamquam Laico ad Eccleſiaſticum.*

28. *Ideoque tùnc ſufficit ordinaria præſcriptio, ſeù conſuetudo ſine titulo putatiuo.*

29. *Iacobus Emerix Leodienſis Sacræ Rotæ Decanus laudatur.*

30. *Conſuetudinem immemorabilem, vel centenariam plurium ſeculorum ab Officiali Leodij ad Eccleſiaſticos appellandi viguiſſe probatur.*

STante igitur aſſiſtentia iuris, quod ab Officiali Leodij procedente ab im-
1 memorabili in his cauſis tamquam Ec-
cle-

cleſiaſtico non ſit appellandum ad Iudices Laicos, opus non eſt fulcimento alicuius Conſuetudinis particulariter reſpicientis hunc ordinem appellandi, ſatiſque eſſet ne exaduerſo contrarius appellationum vſus legitimè probetur; Ad maiorem tamen euidentiam addo ſecundum fundamentum antiquiſſimæ Conſuetudinis huiuſmodi appellationum, quam diffiteri non valens bona fide, & ea qua decet ingenuitate admittit Dominus exaduerſo ſcribens categoricis illis
2 verbis -- dubitari nequeat, quod in cau-
„ ſis prophanis ad Dominos Nuncios
„ Apoſtolicos, & Tribunalia Romana
„ prioribus ſeculis appellatum fuerit, &
„ etiam nùnc appelletur -- qua confeſſio-
3 ne dari non valet melior probatio, *l. generaliter, C. de non numer. pecun. l. cum te C. de tranſact. & cap. per tuas de probat.*

De eadem vti notoria teſtantur ex Leo-
4 dienſibus vſus propriæ Patriæ callentes *dicti Caroli de Mean in Ius ciuil. Leod.*

ci-

citata obſeru. 362. nu. 4. ibi -- Nec ob-
„ ſtare viſum eſt mandatum Cameræ Im-
„ perialis Spirenſis caſſatorium huius ſen-
„ tentiæ Rotalis ab hærede impetratum;
„ Iudex enim Eccleſiaſticus etiamſi in ijs,
5 „ quæ ad Iuriſdictionem ſecularem perti-
„ nent ſit incompetens, non eſt tamen Iu-
„ riſdictionis etiam inter Laicos incapax,
„ vndè Iuriſdictio Iudicis Eccleſiaſtici in
„ Laicos vti prorogabilis conſuetudine,
„ vel præſcriptione etiam in inuitos iure
„ ordinario acquiri poteſt; Hanc Summus
„ Pontifex, eiuſque Nuncij Apoſtolici re-
„ ſpectu cauſarum ciuilium inter Laicos
„ conſuetudine immemorabili quæſitam
„ in Patria Leodienſi prætendunt, ac ex-
6 „ tant exempla infinita, atque occurrunt
„ in dies, & præſertim illud memorabile
„ reſpectu Dominij feudalis de ChoKier,
„ in quo nequidquam obſtante mandato
„ caſſatorio Cameræ Imperialis Spirenſis
„ Curia feudalis d'Aigremont immiſſio-
„ nem decreuit in vim ſententiæ à Rota
„ Romana latæ-- *Rauſin. in d. Opere, cuius*
titu-

titulus eſt *Leodium lib.* 1. *cap.* 7. *fol.* 99.
& 100. vbi poſtquam ſpecificauit cau-
ſas, in quibus prorogatur Iuriſdictio Of-
ficialis à Laicis poſtea ità ampliat -- Ex
7 „ conſuetudine pluſquam immemorabili
„ multis Archidicaſterij Spirenſis præiudi-
„ cijs approbata , quoties Teſtamento-
„ rum, & nuptialium tabularum quæſtio-
„ nes vertuntur, etiamſi de bonis feudali-
„ bus controuertatur ad Officialem Leo-
„ dienſem , & ab eo ad Superiores Iudices
„ Eccleſiaſticos cognitionem pertinere --
& lib. 2. *cap.* 22. *fol.* 518. *ibi* -- Sic ab
„ Officiali Leodienſi Iudice non Eccleſia-
„ ſticarum tantùm, ſed Ciuilium , & pro-
„ phanarum cauſarum Ordinario ab im-
„ memorabili tempore ad Officialem Co-
„ lonienſem Metropoliticum appellatur ;
„ eaque conſuetudo,& ſi præter , imò con-
„ tra Ius extrà cauſas Eccleſiaſticas valet ,
„ & ſubſtinetur, -- *Ioannes à Chokier. in
d. eius tract. vind. libert. Eccleſ. lib.* 1. *cap.*
12. *ibi* -- Videmus ab Epiſcopis nedum
„ de Iure communi , ſed etiam de notoria

„ conſuetudine appellari ad Metropolita-
„ num, vel Papam, aut eius Nuncium,
„ idque etiam in cauſis merè ciuilibus, &
„ intèr Perſonas prophanas, -- *& capit.*
26. num. 20. *ibi* -- His præmiſſis dici-
„ mus Leodienſes eſſe in antiquiſſima
„ conſuetudine ab omni æuo cõtinuis tem-
„ poribus obſeruata, vt cauſæ Ciuiles co-
„ ram Officiali Leodienſi introductę etiam
„ intèr merè laicos deuoluantur,& deuolui
„ debeant per appellationem ad Iudices
„ etiam Eccleſiaſticos, videlicet ad Metro-
„ politanum,vel Nuncium Apoſtolicum,
„ aùt Sanctam Sedem, illiuſuè his in locis
„ Delegatos -- *& num.*40.*ibi* -- Conſue-
„ tudo illa antiquiſſima vſque adeò clara,
„ certa, & explorata eſt, vt ſine verecundia
„ ineptiendi negari non poſſit. *& cap.* 33.
ſub num. 4. vbi conſuetudo adminicu-
„ latur, vt hic, quæ ità antiqua eſt,vt om-
„ nem omninò Hominum memoriam ſu-
„ peret imò videatur cum Sede Epiſcopali
„ Leodienſi,& Archiepiſcopatu Colonienſi
„ originem ſumpſiſſe -- & comprobat *nu.*

13.Eum-

13. Eumque in terminis huius præciſæ conſuetudinis refert, & ſequitur *Zypeus de Iuriſd. Eccleſ. & ciuil. lib.2.cap.79.* „ *ibi* -- quod, & immemorabili conſuetu- „ dine obtentum -- quinimò eamdem Conſuetudinem fateri debuerunt etiam
8 ipſi Auctores Cameræ Spirenſis Defenſores *Mindan. Gaſpar Kloc. & Pel.* exaduersò allegati, quorum poſtremus licet dolens, & inuitus ait hanc conſuetudinem antè, & poſt erectionem Cameræ Spirenſis viguiſſe, & vigere poſtquam dixerat Iuriſdictionem Eccleſiaſtici poſſe à Laicis prorogari, vt videre eſt in eius *tract. de Iuriſd. Epiſcop. German. tit. 20. ſub num.3. & 4.*

Iſtamque conſuetudinem ab immemorabi-
9 li tempore viguiſſe, & inuiolabilitèr ſeruatã fuiſſe affirmarunt Clerus primarius, & ſecundarius, Conſules, iurati, & Conſilium Ciuitatis, & ſocij Curiæ Officialatus, totaque Vniuerſitas Leodij, quando ad repellendam vim, quam de anno 1625. Camera Spiræ tentauit, fruſtrà ta-

mèn, inferre, recurſum habuerunt ad ſa: me: Vrbanum VIII. vt legitur in memorato illius Breui ſub Datum 30. Auguſti 1625.

Nec deeſt teſtimonium ipſius Sereniſſimi,
10 & Reuerendiſſimi Epiſcopi Leodienſis, & inſimul Archiepiſcopi Colonienſis, qui in Edicto dato Bonnæ 15. Februarij 1672, & confirmato 16. Auguſti 1681. improbauit recurſus aliquibus ab inde annis ad Laica Tribunalia tamquam factos, ſunt verba præciſa -- contra anti-
„ quiſſima ſuæ Leodienſis Eccleſiæ Iura,
„ & notoriam ab omni æuo ad eiuſdem
„ Ordinis Superiores Eccleſiaſticos in præ-
„ fatis cauſis etiam inter perſonas Laicas
„ appellandi receptam conſuetudinem -

Adſtipulantur diuerſæ deciſiones Rotæ Ro-
11 manæ editæ in huiuſmodi cauſis Leodienſibus in gradibus appellationum à ſententijs illius Officialis, quarum aliquæ referuntur *in deciſ.* 825. *coram Buratt. cum ibi notatis per add. lit. A.* Aliæ apud *Carolum de Mean mox cita-*

tum

tum ſub num. 3. *&* 4. aliquæ ſunt impreſſæ *in par.* 7 *recent. nempè* 115. 132. 172. 214. 297. *&* 298. *in ordine*, *& alibi*.

12 Accedunt diuerſæ commiſſiones directæ S. Rotæ, & reſpectiuè plurima Breuia, quibus huiuſmodi cauſæ per appellationem commiſſæ leguntur Iudicibus Delegatis in illis partibus in ſimilibus cauſis ab anno 1500. vſque ad hæc tempora, quod cum aliàs fuerit pleniſſimè iuſtificatum, nec exaduerſo ſit controuerſum, opus non fuit, nec eſt cumulare quamplurimas alias Commiſſiones, & Breuia ſeculorum antecedentium.

13 Eo autem vſque euidentia iuſtitiæ, & Conſuetudinis huiuſmodi appellationum peruenit, vt multoties ipſa Camera Spirenſis tales appellationes ad ſe interpoſitas reiecerit, & mandata caſſatoria appellationum ad Iudices Eccleſiaſticos interiectarum, ſeù deuoluendarum reuocauerit, vt teſtantur ſupra allegati *Rauſin. de Mean*, *vterque ChoKier*. imò etiam

etiam negare non ſunt auſi *Mindan.* & aliquis alius ex illis exaduersò adductis. Non obſtant aliqui Conatus, ſeu mandata
14 Caſſatoria Cameræ Spirenſis, ex iſtis enim pleraque ſunt recentia, & quando deuenerunt ad notitiam, fuerunt oppugnata, quædam non habuerunt effectum, plura fuerunt tamquam iniuſta reuocata per eamdem Cameram, cœtera vel poſt rem operosè diſcuſſam, vel iudicialitèr agitatam fuerũt neglecta, & circumducta cum executione è conuerſo mãdatorum, ſeù ſententiarum Iudicum Eccleſiaſticorum, vt fuit ſatis probatum; intèr omnia autem non minus memorabile, quam releuantiſſimum eſt exemplum controuerſiæ ſuperiùs relatæ annorum 1625. & 126. & de alijs agitur apud *Mean*, *Ioannem ChoKier*, & *reliquos citatos*, proùt etiam ad reprimendos indebitos recurſus ad Cameram Spirenſem, vel pro auocandis his cauſis, vel pro impedienda executione mandatorum, & ſententiarum Iudicum Eccleſiaſticorum

fue-

fuerunt in Tribunalibus Eccleſiaſticis relaxatæ oportunæ Cenſuræ, & intèr cætera de Cenſuris per Sacram Rotam inflictis ſunt *deciſiones* 825. *num.* 5. *&* 6. *coram Buratt. & deciſ.* 113. *coram Carillo.*

Actus autem, & conatus, qui non habue-
15 runt effectum, & reſpectiuè fuerunt etiam iudicialitèr circumducti, & reiecti mirabilitèr confirmant, tantùm abeſt, quod lædant, ſeù interrumpant antiquiſſimam, & iudicialitèr canonizatam, imò iàm perfectam conſuetudinem, ſeù obſeruantiam *Fagnan. in cap. cum Eccleſia Sutrina num.* 36. *à verſ. neque his obſtat laudum de cauſ. poſſeſſ. & propriet. Felin. in cap. illud num.* 17. *verſ. per iudicium de præſcript. Balb. eodem tractat. par.* 3. *par.* 6. *princip. quæſt.* 4. *num.* 37. *Couar. in reg. poſſeſſor malæ fidei par.* 2. *§.* 12. *num.* 4. *in med. verſ. hanc item, & Rota deciſ.* 1027. *num.* 14. *coram Seraphin. & in recent. deciſ.* 214. *num.* 3. *par.* 4. *vbi de conſuetudine, & deciſ.* 253.

num.

num.3.par.13. & deciſ. 754. num. 17. par. 18. recent.

Quæ ſanè conſuetudo maius robur, & rele-
16 uantiam aſſumit ex particularibus, & ampliatiuis facti circumſtantijs, quod nempè quæſtio non eſt de cauſis feudalibus reſpicientibus naturam, & leges feudi; ſed de alijs indifferentibus intèr quoſcumque litigantes vertentibus, quo caſu conſuetudinem magis magiſque attendendam eſſe in indiuiduo ampliant citati *Carol. de Mean ad Ius ciuil. Leodien. obſeru. 362. num. 6. & Ioann. à ChoKier in vind. libert. Eccleſ. cap. 12. num. 6. & 19. & cap. 14. num. 12. & tribus ſeqq.*

Per hanc quoque conſuetudinem non pro-
17 hibetur laicis, quod ſi malint adire pro eorum cauſis prohanis Iudices laicales, quam Officialem, non valeant id peragere, quodque à ſententijs per Iudices laicos prolatis ad Superiora Tribunalia laicalia, & reſpectiuè ad Cameram Spiræ non appelletur, prout cum ſuppoſito, quod

quod tolleretur Iuriſdictio Laicalis,& ap-
pellatio à Iudicibus ſecularibus ad ſupe-
riora Tribunalia Laicalia, loquuntur, &
ſunt intelligendi quotquot exaduerſo al-
18 legantur,ſed tantummodò limitatur, ſeù
diſtinguitur Iuriſdictio in ſolo caſu, quo
Laici maluerint eorum cauſas prophanas
coram Officiali Eccleſiaſtico, quã coram
Iudicibus Laicis introducere, itaut à ſen-
19 tentijs latis per Officialem præuentum,
ſeù electum à partibus dumtaxat ad Su-
periores Eccleſiaſticos appelletur, iura ſi-
20 quidem quæ nequeunt in totum præ-
ſcribi,ſeù conſuetudine omninò conuel-
li, adhùc concurrente capacitate præſcri-
bentis poſſunt diminui, ſeù moderari
præſcriptione, ſeù conſuetudine, quæ il-
lorum partem, modum, certoſque caſus,
ſeù quaſdam perſonas reſpiciat iuxta
communiter receptam diſtinctionem, de
qua intrepidè teſtatur *Card. de Luca de*
benefic. diſc. 32. n. 8. de penſion. diſc. 34.
num. 12. & in miſcell. Eccleſ. diſc. 5.
num. 31. Gilben. in Auth. quas action.

Digitized by Google

cap. 20. num. 13. C. de Sacroſ. Eccleſ. & Maſtrill. de Magiſtr. lib. 3. cap. 8. num. 15.

Et in fortioribus terminis Decimarum præ-
21 ſertim prædialium, quæ de iure etiam Diuino in ſignum vniuerſalis Dominij Dei Omnipotentis debentur *cap. tuæ il primo, ibi* -- Decimarum, quæ Diuina „ Conſtitutione debentur -- *& in cap. tua il ſecondo, ibi* – Decimæ, quas Deus in „ ſignum vniuerſalis Dominij ſibi reddi „ præcipit – *extr. de decim.* & conſequen-
22 ter nequeunt præſcriptione, ſeù conſuetudine in totum, & abſolutè tolli, poſſe tamen præſcriptione, vel conſuetudine
23 limitari, diminui, ſeù moderari quoad modum, locum, ſeù tempus ſolutionis, necnon quantitatem, vel aliquam ſpeciem fructuum, ſeù aliquos particulares caſus, eiuſdem diſtinctionis fundamento aduertunt, & exornant in eorum *tractatib. de Decim. Rebuff. quæſt. 13. nu. 46. & plurimis ſeqq. Monet. cap. 5. quæſt. 4. num. 87. & ſeqq. & Cardin. de Luca diſc.*

diſc.1. num.25. & diſc.14. num.9. & Rota Romana deciſ. 23. num. 1. & 3. par.6. & deciſ.407. à num.7. vſque ad fin. vbi referuntur concordantes par.18. recent.

Et ex hac diſtinctione emergit alia non minus vera, & indubitata illatio, quod in his caſibus moderationis, ſeù limitatio-
24 nis Iuriſdictionis non requiritur, nec immemorabilis, ſeù centenaria conſuetudo, ſeù præſcriptio, vt pro contradiſtinctione caſuum, in quo ius totaliter & abſolutè vellet præſcribi, ſeù per conſuetudinem tolli, optimè firmant præcitatæ auctoritates, quæ ſicut indubitan-
25 ter procedunt in moderatione, ſeù aliqua limitatione iuris Deo debiti in ſignum ſui vniuerſalis Dominij, quanto magis debent admitti in aliquali diminutione, ſeù diſtinctione iuris Laicalis, quod alioquin competat Imperatori.

Cui illationi conſimilis eſt alia communi-
26 ter recepta concluſio, quæ ex altera diſtinctione deſumitur, quod tunc requi-

ritur conſuetudo centenaria, vel imme-
morabilis, ſeù quadragenaria cum titu-
lo, quando actus nedum eſt contra diſ-
poſitionem iuris, ſed ipſum ius conſue-
tudini, vel præſcriptioni expreſsè, ſeù
vehementer reſiſtit, irritando etiam
quaſcunque conſuetudines, abuſus, cor-
ruptelas, & vſurpationes, & quidquid
contingerit quoquo modo attentari, ſeù
voluerit introduci contra enixas ſæpiuſ-
que reiteratas ſanctiones, ſecus autem
quando (vt in hoc caſu iuxta inferiùs de-
ducenda in ſequenti *cap*.7. *num*.2. cum
pluribus ſequentibus occaſione amplia-
tiui ſuppoſiti, quod appellaretur à Iu-
dice Laico ad Eccleſiaſticum) Ius non
27 reſiſtit, imò potiùs defert conſuetu-
dini, vel præſcriptioni, tùnc enim,
nec immemorabilem, nec centenariam,
nec quadragenariam cum titulo putati-
28 uo requiri, ſed ſatis eſſe ordinariam,
ſeù regularem præſcriptionem, aut con-
ſuetudinem abſque titulo putatiuo com-
muniter diſtinguunt *DD*. & ſignanter

Abb.

Abb.in cap.ſi diligenti num. 1. *verſ.ſed ad intellectum de præſcript.Fagnan. in cap. cum Eccleſia Sutrina num.* 32. *&* 33. *de cauſ. poſſeſſ. & propriet. Decius conſ.*134. *num.*4.*verſ.non obſtat, Federic. de Sen. conſil.* 234. *num.* 3. *Alexand. conſil.* 68. *num.* 10. *& ſeqq. lib.* 1. *Couarr. var. reſol. lib.* 1. *cap.*17. *num.*8.*verſ.qua ratione, benè Lotter.de re benef lib.*2.*quæſt.*21.*num.*48.optimè *Spad.conſ.*159.*num.*1. *& ſeqq.lib.*1. &
29 egregiè de more *Illuſtriſſimus, & Reuerendiſſimus D. meus Iacobus Emerix Leodienſis vir Doctiſſimus, & integerrimus, & S. Rotæ Romanæ Decanus vndequaque digniſſimus in Gerunden. Adminiſtrationis Sede vacante* 24. *Ianuarij* 1687.§.*nec magis*.

Et nihilominùs hanc antiquiſſimam con-
30 ſuetudinem appellandi fuiſſe ab omni æuo, & à tempore cuius initij memoria non exiſtat, vel ſaltem adeſſe centenariam non vnius, ſed plurium ſeculorum patet ex ſuperiùs in principio huius ſecundi.

cundi fundamenti deductis, itaùt exindè allegari valeat quicumque melior titulus de mundo ex innumeris, quos ſupra citaui *in cap.* 4. *num.* 31. *vſque ad finem*.

CAP. VII.

In comprobationem primi, & ſecundi Fundamenti additur argumentum ab enumeratione ſpecierum, ſeù ſuppoſito qualiſcunque Iuriſdictionis Officialis Leodienſis, ac appellationis ab eo quomodolibet conſideratæ.

SVMMARIVM.

1. *Ab Officiali Leodij conſiderato tamquam Eccleſiaſtico etiam non concurrente, multoque magis accedente conſue-*

ſuetudine ad Eccleſiaſticos eſt appellandum.

2. *Conſuetudo quod à Laico, vel Eccleſiaſtico procedente vti Laico appelletur ad Eccleſiaſticos non ad Imperatorem, valet, & num.* 7.

3. *Eccleſiaſticus acquirit actualem Iuriſdictionem conſuetudine.*

4. *Conſuetudinem appellandi à Laico ad Eccleſiaſticum probauit Senatus Delphinatus.*

5. *Imò etiam ipſe* Roſental. *olim Cameræ Spirenſis Iudex.*

6. Textus in cap. ſi duobus de appell. *declaratur.*

8. *Et in* cap. ſi Clericus de for.competenti *pariter declaratur.*

9. Iaſon. conſ.123. vol.1. *reprobatur, & reſpectiuè declaratur, & num.* 10. 12. & 13.

Franc. Marc. deciſ. 454. *reijcitur, & num.* 11. & 13.

Bald. in Auth. quas actiones, C. de Sacroſ. Eccleſ. *reprobatur, & n.* 12. 14. *Cen-*

14. *Centenaria digna eſt ſpeciali nota, nec venit ſub indefinito, vel generali ſermone.*

15. *Obſeruantia plurium ſeculorum ante, & poſt Cameram Spiræ oſtẽdit, quod Iuriſdictio Officialis Leodij etiam in cauſis prophanis ſit Eccleſiaſtica, & ab eo ad Eccleſiaſticos ſit appellandum.*

16. *Obſeruantia optima actuum humanorum interpres.*

17. *Præfertur cuicunque intellectui, qui alioquin eſſet de iure verior, & magis conueniens proprietati verborum.*

18. *Obſeruantia interpretatiua inducitur abſque rigoribus præſcriptionis, & requiſitis conſuetudinis.*

19. *Et ad eam inducendam ſufficit per quoſdam actus, & aliquod tempus ità fuiſſe ſeruatum.*

20. *Obſeruantia interpretatiua maioris eſt roboris, quando per plura ſecula pluribus perſonis, & modis inualuit, & fuit iudicialiter canonizata.*

Quæ

QVæ omnia magis comprobantur alio argumento ducto ab enumeratione ſpecierum, ſeù ſuppoſito qualiſcunque Iuriſdictionis in Officiali Leodienſi in huiuſmodi cauſis, ſeù cuiuſuis
1 appellationis ab eius ſententijs: Aut enim procedit tamquam Eccleſiaſticus, & ab eo tamquam tali appellatur, & tunc præſcindendo etiam à quacumque conſuetudine, multo autem magis ea accedente indubitantèr eſt appellandum ad Iudices Eccleſiaſticos, de quo ſatis dictum in vtroque fundamento.

Aut pro ſimplici diſcurſu, & ad maiorem euidentiam vult ſupponi (quod tamèn ex hac parte abſolutè negatur) Officialem in cauſis, de quibus agitur, procedere tamquam Iudicem ciuilem, ſeù Laicum, & adhùc certi Iuris eſt, poſſe per
2 conſuetudinem introduci, quod à Iudice merè Laico, vel ab Eccleſiaſtico procedente tamquam Laico appelletur ad Eccleſiaſticos non ad Imperatorem, ſeù Tribunalia Laicalia; ſanè quod talis conſue-

tudo ſubſiſtat habetur ex ipſamet *gloſ. exaduerſo laudata in cap. ſolitæ verb. ſuſcipiunt de maior. & obed.* vbi cum ſuppoſito, quod Epiſcopus habeat Iuriſdictionem ab Imperatore in temporalibus, in quibus iudicauit, ita ait -- numquid
„ ergo appellabitur ab Epiſcopo ad Impe-
„ ratorem, videtur, quod ſic, tunc enim
„ cognoſcit quaſi ciuilis Iudex, dico, quod
„ ſic niſi conſuetudo ſit contraria, -- *ibique Zabarell. ſub num. 7. ſub verſ. quæro circa duodecimum, ibi* -- appellabitur
„ ad Imperatorem, niſi ſit contraria con-
„ ſuetudo.

Eſt etiam *Textus punctualis in cap. licet ex ſuſcepto de for. compet., ibi* -- liceat ta-
„ mèn ipſis, qui ſub eiſdem conſulibus ta-
„ litèr duxerint contendendum, ſi ſe in
„ aliquo ſenſerint prægrauari ad tuam
„ (nempè Epiſcopi), ſicùt hactenùs ſer-
„ uatum eſt audientiam appellare -- *vbi gloſ. & Marian. Soccin. num: 4. in princ. ibi* -- Laicus Laicum ſuper re ciuili co-
„ ram Eccleſiaſtico Iudice conuenire non
„ po-

„ poteſt,niſi vbi conſuetudo hoc haberet.–
& *num.* 4. *ibi* – conſuetudo tribuens
„ Iuriſdictionem illam tribuit ſecundum
„ qualitatem, cui defertur non ſecundum
„ qualitatem Tribunalis, à quo abdicatur,
„ & ideò ſi à ſeculari defertur ad Eccleſia-
„ ſticum, ſequitur, quod ſi de Iure Cano-
„ nico poteſt à quolibet grauamine appel-
„ lari omiſſo medio, ità & hoc caſu idem
„ ſeruabitur, *&* *num.* 5. *ibi* – Conſuetu-
„ do poteſt tribuere Iuriſdictionem, & ſi
„ tribuit vni quoad cauſam principalem
„ puta Eccleſiaſtico etiam illam intelligi-
„ tur tribuere quoad cauſam appellatio-
„ nis, ibique communitèr alij Canoniſtæ,
ex quibus *Fermoſin. quæſt.* 1. *num.* 2. *&*
6. *&* *quæſt.* 2. *per tot.* ampliat non eſſe
probandam ſcientiam Imperatoris, &
quod ſingulare eſt, bis allegat, & ſequi-
tur *Ioannem à Chokier. in vindic. libert.*
Eccleſ. toties à nobis citatum, & genera-
3 litèr, quod Eccleſiaſtico acquiratur ac-
tualis Iuriſdictio etiam ex ſola conſue-
tudine ſunt alij *Textus in cap. fin. de ex-*

cept. in 6. & in cap. quoniam de Immunit. Eccleſ. paritèr in 6.

Comprobatur auctoritate Senatus Laicalis
4 in Delphinatu apud *Franc. Marc. quæſt. 366. num. 1. par. 2. ibi* -- quæritur an de
„ Iuriſdictione temporali poſſit appellari
„ ad Eccleſiaſticam, & dicendum eſt, quod
„ non, quia Iuriſdictiones ſunt diſtinctæ
„ quoad hoc, vt non appelletur de vna
„ ad aliam, niſi alitèr conſuetudine, aut
„ priuilegio caueatur.

At quid plus? Ipſemet *Roſental.* iàm
5 vnus ex Cameræ Spirenſis Iudicibus, & exaduerſo præ cæteris laudatus *in tract. de feud. tom. 2. cap. 12. concluſ. 20. poſtquam num. 5. & 6.* præmiſerat regulam, quod ab Eccleſiaſtico poſſidente feudum, & iudicante tamquam Laico prouocetur ad Imperatorem, non ad Epiſcopum, vel Papam, deſcendit *num.* 13. ad illam declarationem, ſeù limitatio-
„ nem -- Si tamen in totà hac appellatio-
„ nis materia aliud quid Conſuetudine,
„ aut Statuto valido obtinuerit, aut diù

„ ob-

„ obſeruatum ſit, id rarum conſeruandum
„ eſſet, ſicut ferè quid ſingulare circa ap-
„ pellationes omnes inductum eſſe vide-
„ mus.

Neque aduerſantur duo Textus in contra-
6 rium citati, Non primus, qui potius retorquetur *in cap. ſi duobus in fine de appellat.* Licet enim dicat, quod de Iuris rigore à Iudice ſeculari non appelletur ad Eccleſiaſticum, non reijcit tamen, imò potiùs approbat conſuetudinem legitimè introductam appellandi ad Eccleſiaſticũ, prout clariùs explicat *ibid. gloſ. poſt*
7 *figurationem caſus in fin: ibi* -- de vno
„ foro non eſt appellandum ad alium fo-
„ rum niſi conſuetudo aliud inducat -- & inibi communiter exponunt DD. & ſignanter *Abb. num.* 8. in illis verbis --
„ Nota valere conſuetudinem, vt de ſecu-
„ lari Iudice appelletur ad Eccleſiaſticum, *Felin. vbi inter alias limitationes hanc adducit num. 5: in princ. ibi* -- quando
„ conſuetudo dictaret, quod inter Laicos
„ indiſtinctè appellaretur ad Papam per

„ Tex.

Digitized by Google

„ Textum apertum hic non guſtatum per „ Doctores, *&* *ibi* – conſuetudo dat Iu„ riſdictionem non habenti, multo magis „ habenti ſaltem habitu, *Barboſ. num. 5. ſub* §. *denique*, *ibi* – appellans à Iudice „ temporali ad Papam appellatio non te„ net de iure, ſecus verò de conſuetudine – & *Alagon. in fin. ibi* – qui appellat à Iu„ dice temporali ad Papam appellatio non „ tenet de iure, de conſuetudine verò ſic.

Nec ſecundus qui exaduersò inducitur à ſi-
8 mili *in cap. ſi clericus de for. compet.* cum ſuppoſito, quod ibi reijciatur conſuetudo, qua Laicus reus poſſit conueniri coram Iudice Eccleſiaſtico, quando communis ſenſus Doctorum illum exponentium eſt, quod talis conſuetudo ibidem non reprobetur, ſed debeat prorsùs ſeruari, vt ibi notant præcœteris *Ioan. de Anan. num. 3. Abb. nu. 5. & 7.* amplians quando cauſa non eſt feudalis *Zabarell. ſub num. 2. Io: de Imol. in princip. & num. 1. Bellamer. num. 2. poſt med. Barbat. num. 12. Fagnan. num. 30. & ſeqq.*

Gra-

Grananiet. nu. 3. in fin. Barboſ. num. 5. & Fermoſin. in princip. num. 3. & qu. 2. num. 1. & Spad. conſ. 159. num. 3. & 4. lib. 1.

Minùs merentur attendi *Iaſon. pro pun-*
9 *ctuali commendatus in conſ. 123. vol. 1. Bald. in auth. quas actiones, C. de Sacroſ. Eccleſ. Franc. Marc. deciſ. 454. num. 30. & 31. & Mart. de Iuriſd. par. 4. caſ. 198. num. 2.* innuentes, quod Ius appellandi ad Superiorem præſcriptione, vel conſuetudine non tollatur, quia incomparabilitèr, & longè maioris auctoritatis ſunt Textus, & rationes pro con-
10 ſuetudine appellationis adductæ, & tamèn auctoritas *Iaſonis* eſt conſulentis, & ſic leuiſſima, præſertim dùm potiſſimum fundamentum facit in particulari tranſactione, ad cuius tenorem ad Principem ſecularem non ad Superiorem Eccleſiaſticum debebat appellari, & ſupponit, quod ille Vicarius temporalem, & Ec-
11 cleſiaſticam ſimùl exerceret Iuriſdictionem, *Franc. Marc.* inſiſtit facto non

pro-

probatæ conſuetudinis, & vix per ſimplex verbum, licet, tangit concluſionem Iuris, ideòque tanquam obiter innuens non merebatur allegari; Cœteroquin
12 de opinione *Iaſonis*, & *Baldi* valdè dubitat *Cacheran.* exaduerſo adductus licet ſcriberet pro Iuriſdictione Laicali *conſ.* 3. vt videre eſt *ſub num.* 16. *verſ. ſed quia prædictus articulus dubitabilis eſt.*

Addo tamen ex abbundanti, quod eo mi-
13 nùs aduerſantur dicti duo *Textus* (qui potiùs retorquentur) necnon *Iaſon.*
14 *Mart.* & *Marc.* quia non loquuntur de centenaria, quæ digna eſt ſpeciali nota; nec ſub quocumque indefinito, vel quantumuis generali ſermone comprehenditur per optimã *gloſ. in* §. *de cætero in fin. Auth. vt de cæter. commut. Eccleſ. rer.* vbi explicando illa verba *Textus*, nulla temporis præſcriptione, excipit centenariam, vbi *Angel. num.* 1. idem *Angel. in l. non ſolum num.* 1. *ff. de vſucap. Bald. in leg. vnica num.* 7. *C. de annal. except.* *Felin.*

Felin. in rubr. de præſcript. n. 18. Dec. conſ. 496. num. 9. verſ. & maximè, Tiraquel. de retract. conuent. §. 1. gloſ. 2. num. 25. Boer. deciſ. 39. nu. 11. & 12. & Afflict. deciſ. Neap. 254. n. 5.

Aut denique pro complemento enumera-
15 tionis ſpecierum, ſeù Iuriſdictionum vellet dici, ſeù ſupponi, quod eſſet dubium (prout alioquin eſt nimis perſpiſpicuum) vtrum Officialis procedat in dictis cauſis auctoritate Laicali, vel Eccleſiaſtica, & an, & quomodò ſit ab eo ad alios Iudices appellandum, & tunc nonnè obſeruantia tot ſeculorum, iuxta quam ante, & poſt erectionem Cameræ Spirenſis Officialis habitu modo, loco, intentione, & nuncupatione tanquam Eccleſiaſticus proceſſit, & ab eo ad Superiores Eccleſiaſticos fuit toties appellatum cum multiplicatis reiectionibus appellationum ad Cameram Spirenſem interiectarum, dilucidabit quamcumque vmbram, ſeù mendicatum prætextum dubietatis, & interpretabitur Iuriſdictio-

nem Officialis fuiſſe etiam in his cauſis merè Eccleſiaſticam, & ab eo tamquam tali ad Superiores Eccleſiaſticos fuiſſe appellatum, & eſſe appellandum? Porrò
16 obſeruantia eſt optima, magiſque fida actuum humanorum interpres *l. ſi de interpretatione, & l. ſeq. ff. de legib. & l.*
17 *quædam, ff. de reb. dub.* & propterea præfertur cuicunque contrario intellectu, etiamſi iſte eſſet alioquin de iure verior, magiſque conueniret naturæ, ſeù proprietati verborum, *Crauet. in reſponſ. pro genero num.* 317. *verſ. vſque adeò Menochius conſ.* 390. *num.* 20. *Honded. conſ.* 92. *nu.* 27. *& ſeq. lib.* 1. *& conſ.* 35. *num.* 34. *lib.* 2. *Cardin. de Luca de benefic. diſc.* 27. *num.* 18. *& Royas deciſ.* 279. *num.* 7.

Quod ſi huius interpretatiuæ obſeruantiæ ea eſt natura, illudque beneficium, quod
18 nec indigeat rigoribus præſcriptionis, nec requiſitis conſuetudinis, ſed faciliùs inducatur, ſufficiatque ad eius limites per
19 aliquod tempus, & per quoſdam actus fuiſſe

fuiſſe quoquo modo obſeruatum *Alexand. conſ.8. num.7. lib. 6. Dec. in cap. cum M. Ferrarienſis num. 23. 26. & ſeqq. de conſtit. Caſtren. conſ. 347. n.4. lib. 1. Card. de Luca de emphyt. diſc. 28. n. 13. & 14. Buratt. deciſ. 390 n.3. & Celſ. deciſ. 190. n.7.* Quanto certius de-
20 bebit prævalere, & attendi noſtra obſeruantia, quæ per tot ſecula, tot perſonis, & in tot modis, & actibus inualuit, fuitque nedum à Tribunalibus Eccleſiaſticis, ſed etiam Laicis, & ab ipſa Camera Spiræ toties canonizata *Bonden. de iur. contr. colluct. legal. 44. nu. 22. & ſeqq. & præſertim num. 25. & Rota dec. 71. num. 3. 4. 5. 9. verſ. huiuſmodi, & 27. & 32. par. 19. recent.*

CAP. VIII.

Tertium Fundamentum, quod ſicut conceditur in his cauſis ab Officiali Leodij appellari ad Officialem Archiepiſcopi Coloniæ, ità negari non valet, eas eſſe iuriſdictionis Eccleſiaſticæ, illarumque appellationes ad Superiores Eccleſiaſticos, prout de Iure deuolui.

SVMMARIVM.

1. *Appellatio ab Officiali ſuffraganei ad illum Metropolitani concludit, cauſas eſſe Iuriſdictionis Eccleſiaſticæ, illarumque appellationes ad Superiores Eccleſiaſticos deuolui.*
2. *Appellatio in cauſis abſolutè prophanis non datur à ſuffraganeo ad Metropolitanum.*

3. Ar-

3. *Archiepiſcopus Coloniæ nullam laïcalem ſuperioritatem habet Leodij, &* num. 7. & 53.

4. *Sed ſolum Ius Metropoliticum, quod eſt Eccleſiaſticum, & à Sede Apoſtolica dependet.*

5. *A Scabinis Leodij non appellatur ad Curiam Metropoliticam.*

6. *Sed ad Conſilium Laicale Leodij, & ſubindè ad Cameram Spiræ.*

8. *Officiales Leodij, & Coloniæ non poſſunt conſiderari niſi vti Eccleſiaſtici in appellationibus ab illo ad iſtum.*

9. *Appellatio datur ab inferiori ad Superiorem.*

10. *Inter Iudices, à quo, & ad quem debet eſſe gradualis, & correlatiua ſubordinatio.*

11. *Ius Metropoliticum non dependet ab Imperio.*

12. *Hierarchia Eccleſiæ militantis inſtituta ad inſtar triumphantis.*

13. *Eccleſiæ triumphanti præſidet ſolus Deus.*

14. *Mi-*

CAP. VIII.

Tertium Fundamentum, quod ſicut conceditur in his cauſis ab Officiali Leodij appellari ad Officialem Archiepiſcopi Coloniæ, ità negari non valet, eas eſſe iuriſdictionis Eccleſiaſticæ, illarumque appellationes ad Superiores Eccleſiaſticos, prout de Iure deuolui.

SVMMARIVM.

1. *Appellatio ab Officiali ſuffraganei ad illum Metropolitani concludit, cauſas eſſe Iuriſdictionis Eccleſiaſticæ, illarumque appellationes ad Superiores Eccleſiaſticos deuolui.*
2. *Appellatio in cauſis abſolutè prophanis non datur à ſuffraganeo ad Metropolitanum.*

3. *Ar-*

3. *Archiepiſcopus Coloniæ nullam laicalem ſuperioritatem habet Leodij, &* num. 7. & 53.

4. *Sed ſolum Ius Metropoliticum, quod eſt Eccleſiaſticum, & à Sede Apoſtolica dependet.*

5. *A Scabinis Leodij non appellatur ad Curiam Metropoliticam.*

6. *Sed ad Conſilium Laicale Leodij, & ſubindè ad Cameram Spiræ.*

8. *Officiales Leodij, & Coloniæ non poſſunt conſiderari niſi vti Eccleſiaſtici in appellationibus ab illo ad iſtum.*

9. *Appellatio datur ab inferiori ad Superiorem.*

10. *Inter Iudices, à quo, & ad quem debet eſſe gradualis, & correlatiua ſubordinatio.*

11. *Ius Metropoliticum non dependet ab Imperio.*

12. *Hierarchia Eccleſiæ militantis inſtituta ad inſtar triumphantis.*

13. *Eccleſiæ triumphanti præſidet ſolus Deus.*

14. *Mi-*

14. *Militanti ſolus Papa.*
15. *Papa eſt Caput Eccleſiæ, Pater Patrum, ac ſupremus Sacerdos, & Princeps, & vnus omnium Paſtorum Paſtor.*
16. *Et Sponſus Eccleſiæ Romanæ.*
17. *Eccleſia Romana Mater, & Caput omnium Eccleſiarum.*
18. *Omnes Eccleſiæ correlatiuam ſubordinationem deſumunt à Romana ſicut membra à Capite.*
19. *Omnes Eccleſiæ Orbis ſunt vnus Thalamus Chriſti.*
20. *Eccleſia Romana aliarum Primatum obtinuit Euangelica voce Saluatoris.*
21. *Papa quam figuram gerat in Eccleſia, & quibus titulis condecoretur ex ſententia Diui Bernardi.*
22. *Hierarchia Eccleſiaſtica inſtituta fuit à Chriſto Monarchica vti perfectior.*
23. *Affertur locus Euangelij Matthæi 16.*
24. *Monarchiæ Eccleſiaſticæ, & illius præcipuis gradibus, cuiuſmodi eſt Metropoliticus, præſidet ſolus Papa.*

25. Non

25. *Non autem alter, & præſertim laicus.*
26. *Imperator in ſpiritualibus ſubeſt Papę.*
27. *Iuriſdictio Officialis Coloniæ eſt Eccleſiaſtica.*
28. *Vſus cenſurarum demonſtrat, quod vtens ſit Eccleſiaſticus.*
29. *Eſt ſignum vniuocum Iuriſdictionis Eccleſiaſticæ.*
30. *Cenſuræ relaxantur à ſolo Superiore Eccleſiaſtico.*
31. *Non autem à Laico, ſeù procedente tamquam Laico.*
32. *Et pro cauſis Iuriſdictionis, ſeù fori Eccleſiaſtici, non autem Laicalis.*
33. *Excommunicandi facultas non dependet ab Imperio, nec poteſt ab Imperatore concedi.*
34. *Sed ſolum à Papa.*
35. *In appellationibus etiam cauſarum prophanarum ab Officiali Leodij ad illum Coloniæ inſcribitur titulus Metropoliticus.*
36. *Titulus Metropoliticus contradiſtinguit Iuriſdictionem Eccleſiaſticam à Laicali.*

37. *In-*

37. *Inſcriptio qualitatis Eccleſiaſticæ excluſionem ſcecularis oſtendit.*

38. *Officialis Coloniȩ Conſiſtorium Archiepiſcopale, non Electorale appellatur.*

39. *Officialis Coloniæ in Conſtitutionibus, & Statutis re, & verbis deſcribitur Eccleſiaſticus.*

40. *Et in illis cauetur, ne in aliјs, quam Eccleſiaſticis cauſis ſe intromittat.*

41. *Officiales Coloniæ, & Leodiј eſſe Eccleſiaſticos fatetur ſcribens pro Iuriſdictione Laicali.*

42. *Cum Iuriſdictione Eccleſiaſtica Officialis Leodiј conſonat, quod talis ſit etiam illa Officialis Coloniæ in gradu appellationis.*

43. *Appellatio diuerſificat inſtantiam non naturam cauſæ, ſeù Iuriſdictionis.*

44. *Styli nedum in Imperio, ſed in vnica Prouincia, imò Ciuitate plerumque diuerſi, ſeù contrariј.*

45. *In ſtylis, & vſibus non datur extenſiua illatio de loco ad locum, & 47.*

46. *Sed ſtrictiſſimè in ſuis locis, & caſibus* dum-

dumtaxat obſeruantur.

48. *Extenſio illorum eo minus intrat contra aſſiſtentiam Iuris, & antiquam obſeruantiam iudicialitèr canonizatam.*

49. *Ab Officiali Coloniæ ad Superiores Eccleſiaſticos appellatum fuiſſe probatur.*

50. *Decreta Synodalia, & Prouincialia Coloniæ edita de anno* 1423.

51. *In illis determinatur, quod in appellationibus à ſuffraganeis ſeruetur ius commune, & ſignantèr* cap. Romana de appell. in 6.

52. *Vnde infertur Curiam Coloniæ vti Metropoliticam, eiuſque Officialem vti Eccleſiaſticum in his cauſis conſiderari.*

1 DEuenio ad Tertium non minùs validum, ac æquè inſuperabile fundamentum, quod nempè ſicut Camera Spirenſis, eique adhærentes fatentur à ſententijs Officialis Curiæ Epiſco-

palis Leodij ritè, & rectè appellari, & appellandum eſſe ad Officialem Archiepiſcopi Coloniæ, nunquam poterunt citra irrefragabilis veritatis manifeſtam contorſionem diffiteri, quin huiuſmodi cauſæ ſint Iuriſdictionis Eccleſiaſticæ, illarumque appellationes ad omnes Superiores Eccleſiaſticos, proût Iuris fuerit, debeant deuolui, vt indiuidualitèr habetur apud *Ioann. Chokier in d. tract. vindic. libert. Eccleſ. par.* 1. *cap.* 13. *nu.* 11.

Quiſque enim facillimè percipit, quod ſi
2 ageretur de cauſis, vel Iuriſdictionibus verè prophanis, non poſſet indubitantèr appellari à Curia Epiſcopali Leodij ad Metropoliticam Coloniæ; quæ vt eſt
3 omnibus notum, nullum prorſus temporale Ius, nullamque imaginabilem Laicalem ſuperioritatem habet in Epiſcopum, vel Principem Leodienſem, eiuſque Officialem, & ſubditos, ſed dumtaxat
4 xat Ius Metropoliticum merè Eccleſiaſticum erga iſtum, & alios ſuos ſuffraganeos à Sede Apoſtolica dependens, de

quo

quo ſpecialitèr agitur *in cap. ſicut il ſe-
condo, vbi gloſ. verb. ad Colonienſem, &
Gonzal. eruditè de more diſcurrens nu.
3. de Simon.*

Cuius alioquin patentiſſimi aſſumpti ſi de-
ſideratur euidentior, & palmaris demon-
ſtratio, placeat aduertere, quod à ſenten-
5 tijs Scabinorum, qui ſunt Iudices ſe-
culares Leodij in prima inſtantia, nun-
quam fuit appellatum, nec poteſt ap-
pellari ad Archiepiſcopum Coloniæ, ſeù
6 eius Officialem, ſed ſemper fuit appella-
tum ad Conſilium Ordinarium Laicale
eiuſdem Ciuitatis, & ſubindè ad pro-
portionem ſummæ, ad quam litis valor
aſcendebat, ad Cameram Spiræ, ſignum
7 euidens, quod Curia Archiepiſcopalis in
cauſis verè prophanis Leodij nullum
prorſus ius ſuperioritatis, ſeù appellatio-
8 nis ſortitur, quodque quando ab Offi-
ciali Leodij ad Officialem Metropolita-
ni appellatur, non poſſunt Iudices à quo,
& ad quem alitèr pernecesſè conſidera-
ri, quam vti merè, & abſolutè Eccleſia-

ſtici, alioquin citrà neceſſitatem, & contra omnia iuris principia irreperet diſparata, ſaltuaria, irregularis, ac acephala Iuriſdictionum confuſio, contra quam in ſpecie exclamat *Bocer. de Iuriſdict.*
9 *cap.3. num.* 49. quando omnia iura clamant, & praxis omnium Tribunalium Orbis edocet, ipſaque eſſentialis naturá appellationis neceſſitatem inducit, quod ab inferiori ad Superiorem gradatim in-
10 terponatur, itaut inter Iudicem à quo, & ad quem gradualis, & correlatiua ſubordinatio intercedat *l.* 1. §. *ſi quis, ff. de appellat.* §. *illo videlicet, Auth. de appell. & intr. quæ temp. appell. deb. can. anteriorum* 2. *quæſt.* 6. *& can. cuncta per mundum* 9. *quæſt.* 3. *Fagnan in cap. ſignificaſti num.* 59. *&* 60. *de elect.*
11 Abſit, nec amplius dicatur, quod ius Metropoliticum dependeat ab Imperio,
12 nàm ad inſtar Hierarchiæ triumphantis, vt Caſtrorum acies ordinata, fuit Diuina ordinatione inſtituta Hierarchia Eccleſiæ militantis, *Can. ad hoc diſtinct.* 89. *cap.*
fun-

fundamentum de elect. in 6. & Conci-
lium Tridentinum ſeſſ. 23. de Sacram.
13 *Ordin. cap.4. & can.6.* itaut ſicut in il-
14 la ſolus Deus, ità in iſta præſidet ſolus
Papa iuxta *gloſ. in clement. fin. verb.*
Eccleſiæ de hæret. in 6. Fagnan. in cap.
ſignificaſti de elect. qui propterea dicitur,
15 & eſt eius Caput, Pater Patrum, ſupre-
mus Sacerdos, & vnus Princeps, ſeù om-
nium Paſtorum Paſtor, *gloſ. in prohem.*
clement. verb. Papa in fin. & Fagnan.
in cap. præterea num. 29. extr. ne Præ-
16 *lat. vic. ſuas*, ac Eccleſia Romana, cuius
ille Sponſus exiſtit, *cap. quoniam de im-*
17 *munit. Eccleſ. in 6.* Mater eſt, & Caput
omnium aliarum Eccleſiarũ adeoùt ſicut
18 membra à capite, ità iſtæ ab illa proce-
dant, & correlatiuam normam, ſeù ſub-
ordinationem iuxtà canonicas gradua-
tiones, ac determinationes deſumant
can. 1. & 2. diſtinct. 12. can. omnes, &
can. ſeq. diſtinct. 22. & can. dudum 3.
quæſt. 6.

» **Quamuis enim vniuerſę per Orbẽ Catho-**

19 licæ Eccleſiæ vnus Thalamus Chriſti
,, ſint, Sancta tamen Romana, Catholica,
,, & Apoſtolica Eccleſia nullis Synodicis
,, conſtitutis cœteris Eccleſijs prælata eſt,
20 ſed Euangelica voce Domini, & Salua-
,, toris noſtri Primatum obtinuit -- Sunt
verba præciſa Gelaſij Summi Pontificis
omnibus Ortodoxis Epiſcopis ſcriben-
tis relata *in can. quamuis diſtinct.* 21.
Vndè *Diuus Bernardus de conſider. ad Eu-
genium III. lib. 1. cap. 9.* -- Indagamus,
,, inquit, adhùc diligentiùs quis ſis, quam
,, geras videlicet Perſonam in Eccleſia
21 Dei: Tu es Sacerdos magnus, Summus
,, Pontifex, tu Princeps Epiſcoporum, tu
,, hæres Apoſtolorum, tu Primatu Abel,
,, tu gubernatu Noè, Patriarchatu Abra-
,, ham, Ordine Melchiſedech, Dignitate
,, Aaron, auctoritate Moyſes, Iudicatu Sa-
,, muel, Poteſtate Petrus, vnctione Chri-
,, ſtus, tu es, cui claues traditæ, cui oues
,, creditæ ſunt, ſunt & alij quidem Ianito-
,, res, & gregum Paſtores, ſed tu tanto
,, glorioſius, quanto & differentius vtrum-
que

„ que præ illis nomen hæreditaſti: Habent
„ illi aſſignatos ſibi greges, ſinguli ſingu-
„ los, tibi vniuerſos credidit vni vnus, nec
„ modo Ouium, ſed & Paſtorum tu vnus
„ omnium Paſtor; Hæc *Bernardus*.

Implicaret propterea nimiam, & abſurdam
22 contradictionem, quod in Hierarchia Eccleſiaſtica, quam Monarchicã vti perfectiorem conſtituit Chriſtus Dominus,
23 quando, vt apud *Matth.* 16. dixit -- Tu
„ es Petrus, & ſuper hanc Petram edificabo
„ bo Eccleſiam meam, & tibi dabo claues
„ Regni Cœlorum, & quodcunque liga-
„ ueris ſuper Terram erit ligatum, & in
„ Cœlis, & quodcumque ſolueris ſuper
„ Terram, erit ſolutum, & in Cœlis, & eſt
communis ſenſus *SS. Patrum*, & ſignanter *D. Hieronymi epiſt.* 4. *Sancti Athanaſij in orat. contr. Gent. cap.* 76. *S. Tho. par.* 1. *quæſt.* 103. *art.* 3. *&* *lib.* 3. *contr. Gent. cap.* 76. & comprobant *Cardin. Bellarm. lib.* 1. *de Roman. Pontif. Eccleſiaſt. Monarch. cap.* 10. *per tot. & Fagnan. in cap. ſignificaſti num.* 35. *cum ſeqq.*

ſeqq. de elect. & Anton. Pauluc. in Iuriſprud. Sacr. tom. 1. *cap.* 10. *per tot.*
24 adeſſet qui vltra Romanum Pontificem eiuſdem Monarchiæ gradibus præſertim verò excellentiori, proùt ſunt Epiſcopalis, & Metropolicicus præeſſet, & ſuper-
25 addita monſtruoſitate eſſet Laicale Imperium, quod eidem Metropolitico Spirituali Iuri, ſeù gradibus Eccleſiaſticis præſideret contra Sacrorum Canonum ſanctiones, & præſertim *Concilium Tridentinum d. ſeſſ.* 23. *cap.* 4. *de Sacram. Ordin.* cum latè deductis *per Card. Bellarmin. ſupracitato lib.* 1. *de Roman. Pontif. Eccleſ. Monarch. cap.* 7. *per tot.*
26 quando è conuerſo certi iuris eſt Imperatorem in Spiritualibus ſubeſſe Summo Pontifici per *Textus in cap. omnes Principes, & cap. ſolitæ de maiorat. & obed. can. duo ſunt, & can. ſi Imperator diſtinct.* 96. *Fagnan. in cap. conquærente num.* 13. *de offic. Ordin. & cap. ex Epiſtolæ num.* 2. *verſ. ſed in Spiritualibus de probat.*

Fru-

Fruſtrà itaque dicitur, quod dùm in Sereniſſimo Electore Coloniæ concurrit vtraque qualitas, Metropolitani ſcilicet, & Principis ſecularis, cenſeatur quod Officialis Coloniæ in appellationibus ab illo Leodij interpoſitis procedat vti Laicus, nõ vti Eccleſiaſticus, nec obſtet nominatio qualitatis Metropoliticæ, cuius tamquam dignioris expreſſio non excludat vſum poteſtatis ſecularis, licet non expreſſæ: Huiuſmodi ſiquidem diſcurſus ſupponit id, quod eſt in quæſtione, ſeù veriùs id, cuius contrarium patet ex mox animaduerſis, & comprobatur ex ijſdem
27 qualitatibus Eccleſiaſticis concurrentibus in Officiali Curiæ Archiepiſcopalis Coloniæ, ex quibus ſuperiùs oſtendimus Iuriſdictionem Officialis Leodij eſſe Eccleſiaſticam.

Quia verò aliquid exaduerſo adducitur pro
28 euitando obice cenſurarum Eccleſiaſticarum, quibus Officialis Coloniæ in his cauſis vtitur, & conſequentèr vti Eccleſiaſticus qualificatur, cogor indicare

O vnum

29 vnum ex primis principijs, quod nempè vſus cenſurarum eſt ſignum vniuocum, & Categoricum Iuriſdictionis Eccleſiaſticæ, cum relaxentur à ſolo Iudice, ſeù
30 Superiore Eccleſiaſtico *cap. cum ab Eccleſiarum, vbi gloſ. & DD. de offic. Ordinar. & cap. cum in Eccleſijs de maior. & obed. Couar. in cap. Alma mater par. 1. §. 11. num. 1. de ſent. excom. Vgol. de cenſur. tab. 1. §. 10. num. 1. & 2. Caſtropal. oper. moral. tom. 6. tract. de cenſur. diſp. 1. punct. 3. & 4. & Pelſ. in proceſſ. iudic. tract. de Iuriſd. Epiſc. German.*
31 *tit. 7. ſub num. 1. fol.* 754. non autem à Laico, ſeù procedente tamquam Laico *Can. benequidem, §. maximus, vbi gloſ. verb. Laico diſtinct. 96. gloſ. in Can. præter verb. Duci diſtinct. 92. & Concil. Trident. ſeſſ. 25. cap. 3. de reformat.* ac
32 pro cauſis Iuriſdictionis, ſeù fori Eccleſiaſtici, non autem Laicalis, *Soccin. in cap. cum ſit generale num. 15. de for. compet. Sperel. deciſ. 98. num. 27. et Franceſ. de compet. iuriſd. int. Cur. quæſt. 87. num. 11. et 12.* Im-

Impoſſibile igitur eſt, quod hæc facultas,
33 ſeù vſus excommunicandi poſſit dependere ab Imperio, ſeù competere Iudici ſeculari, cum nequeat Iudici Laico, ſeù procedenti tamquam tali ab Imperatore, ſeù ab Imperio cōcedi, quippe nemo dat,
34 quod non habet, ſed dumtaxat à Summo Pontifice ſpiritualium Diſpenſatore, *gloſ. in d. Can. prętèr verb. Ducibus diſt. 32. et in citato Can. benequidem, §. maximus verb. Laico, vbi Barboſ. n. 4. diſtinct. 96. Abb. in cap. Eccleſia S. Marię n. 6. de conſtit. Bellett. diſquiſ. cleric. par. 1. de fauor. Cleric. perſon. §. 1. n. 37.* quod etiam comprobatur auctoritate Cameralium met, & ſignantèr *Petri Denaiſis de Iure Camerali tit. 49. num. 4. & 5. & Gaſp. Vuil. Scip. in Method. &c. verb. Bannus Eccleſiaſticus.*

Ad quid autem teritur tempus in inueſtiganda natura, ſeù qualitate Iuriſdictionis, cum qua in his cauſis procedat Officialis Coloniæ, dum vltra præfatas demonſtrationes in huiuſmodi appellatio-

35 nibus inſcribitur,& inſcribi ſemper conſueuit titulus Metropoliticus, cuius proindè expreſſio non poteſt ſtare pro ſimplici demonſtratione maioris dignitatis, prout cum ſuppoſito, quod eſſet euidens, actum ex alia cauſa, quam expreſſa competere, & expleri loquuntur *Felin.* & alij in contrarium citati, ſed pro categori-
36 ca dilucidatione, ſeù contradiſtinctione Iuris Eccleſiaſtici exerciti per Officialem à Iuriſdictione Laicali per Iudices ſeculares Coloniæ exiſtentes adminiſtrata,
37 prout ab inſcriptione qualitatis Eccleſiaſticæ excluſionem ſecularis deducit *Rota deciſ.* 50. *num.* 22. *&* 23. *par.* 5. *recent.* & confert *deciſ.* 905. *num.* 7. *verſ. minùs obſtat, & num.* 8. *coram Dunoz.*
38 *Iun.* Iſtaque de cauſa Conſiſtorium Officialis Archiepiſcopi Colonienſis non Electorale, ſed Archiepiſcopale nuncupari aduertit *Ioan. à ChoKier in d. vind. libert. Eccleſ. par.* 1. *cap.* 12. *num.* 19. Om-
39 neſque Conſtitutiones, & Statuta Curiæ Metropoliticæ Colonienſis re, & verbis

de-

deſcribunt,& qualificant eumdẽ Officia-
lẽ vti merè, & dumtaxat Eccleſiaſticum,
40 & vlteriùs progredientia determinant,ne
Officialis in alijs, quàm Eccleſiaſticis,
non autem ſecularibus ſe intromittat.
Repetere hic mihi liceat confeſſionem Do-
41 mini exaduersò Scribentis, *ibi* -- Non
„ diffiteor quidem quin vterque meus Co-
„ lonienſis, & Leodienſis Officiales ſint
„ Iudices Eccleſiaſtici -- & huic confeſſio-
ni ſuperaddere iuridicam conſonantiam
inter Iuriſdictionem Officialis Leodij in
42 in prima inſtantia, quam eſſe Eccleſia-
ſticam, & per plura ſecula tamquam ta-
lem exercitam fuiſſe in his cauſis ſatis
probaui in Cap. IV. & inter Iuriſdictio-
nem Officialis Coloniæ in gradu appel-
lationis à ſententijs Officialis Leodij;ap-
43 pellatio ſiquidem diuerſificat ſolam in-
ſtantiam à Iudice inferiori ad Superio-
rem, non autem naturam cauſæ,ſeù ſpe-
ciem Iuriſdictionis, quæ ſemper vna ea-
demque permanet *gloſ. in l. ità demùm*
verb. agitur, vbi Salyc. in fin. & l. inui-
tus.

*tus num.*15. *C. de Procurat. Burat. dec.* 217.*num.*5.*& Coccin. dec.*42. *num.* 6. *& dec.*123. *num.*9.

Potuiſſet omitti, quod ſicut ab Officialibus Colonienſi, Treuirenſi, Monaſterienſi, & Oſnaburgenſi in cauſis prophanis inter Laicos non appellatur ad Nuncios Apoſtolicos, & Curiam Romanam, ratio ſolida inueniri nequeat, quare aliud de Officiali Leodienſi in ſimilibus cauſis iudicante veniat ſtatuendum. **In iure**

44 enim vulgata eſt concluſio, quod ſtyli, qui nedùm in Imperio tot ſtatibus compoſito, ſed in vno Regno, imò in vnica Prouincia, & quod magis eſt in vna, eademque Ciuitate pluribus Tribunalibus recta, ſunt inter ſe diuerſi, & aliquando

45 contrarij, non admittunt hanc ratiocinatiuam extenſionem, nec vllam illationem de loco ad locum, de Curia ad Curiam, de Perſona ad Perſonam, nec de caſu ad caſum, ſed ſtrictiſſimè in ſuis lo-

46 cis, Curijs, Perſonis, & caſibus dumtaxat obſeruantur *Decius conſ.*483.*nu.*22.

Card.

Card. de Luca de benefic. diſc. 13. *num.* 8. *diſc.* 29. *num.* 23. *diſc.* 30. *num.* 12. & *diſc.* 65. *num.* 16. vbi, quod ex vſu
47 plurium Diœceſum Germaniæ non infertur ad alias, in quibus diuerſus, vel ſaltem non ille vſus inualuerat, & *Sera-*
48 *phin. deciſ.* 1158. *num.* 6. Maximè, quia ex aſſiſtentia Iuris, & obſeruantia tot ſeculorum in contradictorio iudicio etiam per Cameram Spiræ canonizata, eo magis apparet exorbitans argumentatio ab vno ad alium locum, vt præter allegatos *Rot. dec.* 214. *n.* 19. & 20. *par.* 7. *recent.*

Hinc opus non eſt reſpondere in facto, in quo plura poſſent adduci, ad contrarium ſuppoſitum, quoad alios Officiales, cum non cadant ſub præſenti inſpectione, in qua tamen cum Officialis Coloniæ repreſentet perſonam, & in ſuis reſpectiuè caſibus conſideretur tanquam Iudex ad quem, & tanquam Iudex à quo, non poſſum reſpectu memorati Officialis Coloniæ non negare figuratum ſuppoſitum, cuius inſubſiſtentia probatur

49 etiam

49 etiam ex ipſo *Mindan.* alioquin Iuriſdi-
ctionis ſecularis acerrimo Defenſore re-
lato per *Ioannem Chokier in d. tractat.*
Vindic. libert. Eccleſ. par. 1. cap. 26. vbi
poſtquam loquutus fuit de Iuriſdictione
Officialis Leodij *num. 16. & 17.* ità
ſubdit -- vbi partium conſenſu proroga-
„ ta eſt Iuriſdictio Iudicum Eccleſiaſtico-
„ rum, certum eſt ſententias non retracta-
„ ri in Camera, nec ad eam deuolui, teſte
„ *Mindan. de proceſs. lib. 1. cap. 11.* de
„ quo extat celebre præiudicium ipſius
„ Cameræ in Cauſa Illuſtriſſimi Comitis
„ de Vvarfuſee contra Dominum de Ro-
„ cour ratione Baroniæ de Elderen: Acce-
„ dit aliud prȩiudicium apud eumdẽ *Min-*
„ *dan.* cuiuſdam Viduæ Catherinæ Vve-
„ bers, quæ poſt ſententiam Officialis Co-
„ lonienſis (*notentur hȩc verba*) & poſt-
„ modum in inſtantijs vlterioribus coram
„ Iudicibus Apoſtolicis litigarat, & nomi-
„ natim coram Decano Eccleſiæ S. Geor-
„ gei Colonienſis Iudice Pontificia aucto-
„ ritate Delegato condemnata ad Came-
„ ram

„ ram pro proceſſibus obtinendis habuit
„ recurſum, ſuper quo DD. Aſſeſſores tule-
„ runt hoc votum in Conſilio Vberpsler-
„ geñ, quamuis ex actis ſimul cum ſup-
„ plicatione productis conſtet Viduam
„ hanc iuſtam habere cauſam, quia tamen
„ adhùc res non eſt integra, ſed vidua in
„ Iuriſdictionem Delegatorum Pontificis
„ conſenſerit, eamque approbauerit, &
„ poſtea à ſententia Legati huc appella-
„ uerit, cum de iure ad Delegantem ap-
„ pellare debuiſſet, non videtur Iuriſdictio
„ Cameræ fundata, idcircò proceſſus de-
„ negati: ita habetur *in Simphor. ſupplicat. Camer. tom. 1. par. 2. tit. 7. in fine:* Hactenus *Chokier*, *qui in loco mox citato num. 36. 37. & 38.* teſtatur de alijs ſimilibus præiudicijs Cameræ Spirenſis, iſtamque conſuetudinem viguiſſe, & originem ducere, etiam antequam Conſiſtorium Spirenſe de anno 1495. eſſet erectum, *& num. 39.* quod poſſet ſuum aſſumptum probare infinitis exemplis, niſi otio Lectoris abuti vellet: Prout

etiam de alia celeberrima cauſa iudicata in prima inſtantia per Officialem Leodij, & in gradu appellationis per Officialem Coloniæ, & deindè per Nuncium Pontificium, & reſpectiuè Sedem Apoſtolicam teſtatur *Stephan. Rauſin. in d. Leodio lib. 2. cap. 26. ad fin. fol. 574.*

Non benè ergo conſtanter ſupponitur, ab Officiali Coloniæ minimè appellari ad Nuncios, ſeù Delegatos Apoſtolicos, & S. Sedem, quando contrarium patet ex plurimis, & præcipuè ex dictis exemplis, imò votis ipſius Cameræ Spirenſis; & hic benè recurrunt omnia iam adducta, & probata quoad Iuriſdictionem, & qualitatem prorsùs Eccleſiaſticam, ſeù Metropoliticam Curię Archiepiſcopalis Coloniæ, necnon eius Officialis, ſed vt rem in indiuiduo perſtringam, adducendo aliquid, quod plurium ſeculorum antiquitatem, & præciſam materiam appellationis à Iudice Eccleſiaſtico iudicante in cauſis temporalibus, concludat, ſuper-
50 addo decreta Synodalia, & Prouincialia

Metropolis Colonienſis edità de anno 1423. & ſic longè ante Cameram Spirenſem anno 1495. erectam, quorum decretorum Typis etiam datorum de anno 1654. verba ad rem ſunt -- Item
,, ſtatuimus, quod Officialis noſter Colo-
,, nienſis, qui fuerit pro tempore, in cau-
51 ſis appellationum, quæ ad Curiam no-
,, ſtram ab audientia ſuffraganeorum no-
,, ſtrorum, ſeù eorum Officialium deuol-
,, uantur, ſeù hactenus ſunt deuolutæ, ſer-
,, uet Iura communia, & maximè illa, quæ
,, introducta ſunt per fel. record. Innocen-
,, tium Papam IV. quæ hodiè ſunt inſer-
ta in 6. *decretalium* nempè *in cap. Romana de appell.*

Fruſtra igitur aſſeritur Ius Metropoliticum
52 dependere ab Imperio, & appellationes cauſarum prophanarum inter Laicos ab Officiali Leodij ad Curiam Officialis Coloniæ non tamquā Metropoliticam, ſed vti Laicalem deuolui, quando ex diſpotione *Concilij Generalis, de quo in d. cap. Romana de appellat. in 6.* particulariter

Digitized by Google

approbati in memoratis Decretis Synodalibus, & Prouincialibus Coloniæ, manifeſtè patet huiuſmodi appellationes vti Eccleſiaſticas, Epiſcopum Leodij, ſeù eius Officialem vti ſuffraganeum, Archiepiſcopum verò Coloniæ vti Metropolitanum, eiuſque Officialem vti Eccleſiaſticum, non autem vti ſecularem conſiderari, imò nec poſse vllo modo conſiderari, nedum quia repugnat tenor Decretorum, ſed etiam quia Archiepi-
53 ſcopus tamquam Princeps nullam habet Iuriſdictionem Laicalem, nullamque ſuperioritatem feudalem, vel temporalem erga eius ſuffraganeos, & ſignanter illum Leodij, minuſque erga eorum ſubditos.

CAP.

CAP. IX.

Quartum Fundamentum ex ipſis actibus Laicalibus.

SVMMARIVM.

1. *Vſus appellationum ab Officiali ad Eccleſiaſticos in cauſis prophanis pluries canonizatus à Camera Spiræ.*
2. *Actus, & confeſſiones emiſſæ contra propriam Iuriſdictionem magis concludunt.*
3. *Iuriſdictionem Eccleſiaſticorum in cauſis ciuilibus Laicorum particularibus legibus probarunt Imperatores Arcadius, Honorius, & Theodoſius.*
4. *Carolus Magnus confirmauit, & ſeruari mandauit conſtitutionem Theodoſij ſuper Iuriſdictione Eccleſiaſtica in Laicos.*
5. *Conſtitutiones magis vrgent, quando plurimum ſeculorum vſu roborantur.*

6. Con-

6. *Conſuetudines exemptiones, & Iuriſdictiones Leodij confirmarunt Maximilianus Primus.*
7. *Carolus Quintus.*
8. *Et Maximilianus Secundus.*
9. *Quæ confirmationes potiùs actum Iuſtitiæ, quàm gratioſum Priuilegium important.*
10. *Priuilegia non valent reuocari in præiudicium Iuriſdictionis Eccleſiaſticæ.*
11. *Maximilianus I. & Carolus V. correſpectiua confirmatione conſuetudinum curarunt allicere Leodienſes, vt ad nouum Spiræ Tribunal in cæteris accederent.*
12. *Ideò Priuilegium dictæ confirmationis tranſiuit in contractum.*
13. *Priuilegium, quod inter Principem, & ſubditos tranſit in contractum, non poteſt alterari.*
14. *Diplomata Imperialia circa acceſſum Leodienſium ad Cameram Spiræ non faciunt mentionem Officialis.*

15. Ec-

15. *Eccleſiaſtici non comprehenduntur ſub quocumque licet generali ſermone Sanctionum Laicalium.*
16. *Diplomata prædicta non prohibent appellationem ab Officiali Leodij ad Eccleſiaſticos.*
17. *Dictio* niſi *eſt aduerſatiua, & inducit formam excluſiuam aliarum ſpecierum prẹter expreſſas.*
18. *Antè, & poſt Cameram Spiræ, & dicta Diplomata ab Officiali Leodij in cauſis prophanis non ad Conſilium, ſed ad Superiores Eccleſiaſticos fuit appellatum.*
19. *Obſeruantia proxima actibus, & procedens ab illorum auctoribus, & ſic informatis præfertur remotiſſimæ innouationi.*
20. *Centum grauamina anni* 1522. *magnificata fuerunt ab aliquibus, qui obedientiam Sanctæ Sedis excuſſerant, & meditabantur excutere.*
21. *Non agunt præciſè de appellationibus ab Officialibus in cauſis prophanis, & n.* 22. *&* 24.

22. *Ideo-*

22. *Ideoque comprobant, quod vſus Leodij præſertìm à dd. Imperatoribus contemporaneè confirmati, eſſent iuridici.*

23. *Obſeruantia interpretatiua inducitur etiam ex non facto.*

24. *Quadam conſtitutione Imperiali anni 1555. ſancitur, quod Eccleſiaſtici Iuriſdictionem iuxta ſingulorum locorum conſuetudinem exercere continuarent.*

25. *Obſeruantia interpretatiua inducitur etiam ex non facto.*

26. *Quadam conſtitutione anni 1555. ſancitur, quod Eccleſiaſtici iuriſdictionem iuxta ſingulorum locorum conſuetudinem exercere continuarent.*

SVpereſt quartum Fundamentum, quod ad maiorem rei euidentiam etiam ex ipſis actibus Laicalibus adſtruitur: Sup-
1 pono inprimis, nec ampliùs repeto tot decreta, ſeù vota ipſius Cameræ Spirenſis iuridicum, & inueteratum vſum ... hu-

huiuſmodi appellationem ad Superiores Eccleſiaſticos re, & verbis Canonizantia, de quibus ſatis iàm dictum, nec opus eſt alia eloquutione, vt appareat releuantia,
2 quæ ex reiteratis, & Iudicialibus confeſſionibus, & actibus ipſiuſmet ſecularis Tribunalis contra propriam Iuriſdictionem agentium, ſeu confitentium depromitur *Card. de Luca diſc. 57. nu. 20. de Iure patr. Vbald. deciſ. 29. num. 12. & Coccin. deciſ. 229. in fin.*

Progredior ad actus Imperiales: Sanè Iuriſdictionem Eccleſiaſticam in cauſis ci-
3 uilibus Laicorum non improbarunt, ſed commendarunt *Imperatores Arcadius, Honorius, & Theodoſius in l. ſi quis ex conſenſu, & l. Epiſcopale iudicium, C. de Epiſc. Aud.* plenamque in hoc pro-
4 poſito ſanctionem *Theodoſij* confirmauit, & à quibuſcumque ſibi ſubiectis cum ſpecificatione intèr cœteros Francorum, & Alamanorum pro lege perpetua omnino obſeruari mandauit *Carolus Magnus in Comitijs Generalibus Aquis*

grani de anno 813. cuius Conſtitutionis procemium *in Can. quicumque* 11. *quæſt.* 1. diſpoſitiua autem *in cap. nouit de Iudic.* habentur.

Quid ergo dicendum erit, quando hiſcè Im-
5 perialibus Conſtitutionibus antiquiſſima conſuetudo plurium ſeculorum, quorum initij memoria non exiſtit, adſtipulatur? & augendo vim argumenti quid ſi Imperatores ipſi conſuetudinem, tam generalem Germaniæ, quàm particularem Leodij confirmaſſe, ſeù in ſuo robore reliquiſſe patebit? Imperator
6 Maximilianus I. die 24. Iunij 1518. conſuetudines, & exemptiones Leodij efficacibus verbis, quarum aliqua referuntur per *Io: Chokier loco citato cap.* 30. *num.* 11. Sic confirmauit, nempè — omnes libertates, donationes, confirmationes, approbationes, exemptiones, conceſſiones, ſententias, definitiones, priuilegia, indulta, gratias, ſtatuta, mores, vſus, & conſüetudines legitimè, & rationabilitèr inſtitutas, necnon quaſ-

„cum-

Digitized by Google

,, cumque poſſeſſiones, dominia, & bona,
,, Iura, & Iuriſdictiones, &c. quarum om-
,, nium tenores perinde, ac ſi de verbo ad
,, verbum præſentibus inſertæ forent, pro
,, inſertis, & ſpecialitèr expreſſis habe-
,, mus, & haberi volumus motu proprio,
,, ex certa ſcientia, & auctoritate noſtra
,, Romana Cæſarea, ac de eius plenitudi-
,, ne poteſtatis confirmamus, approba-
,, mus, ac de nouo, quatenùs opus eſt, con-
,, cedimus -- & aliàs latius in Bulla per
extenſum impreſſa apud *Carolum de Mean ad Ius ciuil. Leodien. tom.* 4. *ſeu opere poſthumo in fin. fol.* 307. *&* 308.

7 Carolus vero V. eius Nepos, & immediatus in Imperio ſucceſſor triennio poſt nempè 27. Iulij 1521. eaſdem exemptio-
8 nes mores, vſus, conſuetudines, & Iuriſdictiones ampliſſimè confirmauit, cuius diploma præuia mentione diplomatis Maximiliani per extenſum legitur *apud Nicolars in prax. benef. ad concordat. German. lib.* 3. §. 16. *fol.* 201. *& ſeqq.* & apud *Carolum de Mean loco*

Q 2 mox

49 etiam ex ipſo *Mindan.* alioquin Iuriſdi-
ctionis ſecularis acerrimo Defenſore re-
lato per *Ioannem Chokier in d. tractat.*
Vindic. libert. Eccleſ. par. 1. *cap.* 26. vbi
poſtquam loquutus fuit de Iuriſdictione
Officialis Leodij *num.* 16. *&* 17. ità
ſubdit -- vbi partium conſenſu proroga-
,, ta eſt Iuriſdictio Iudicum Eccleſiaſtico-
,, rum, certum eſt ſententias non retracta-
,, ri in Camera, nec ad eam deuolui, teſte
,, *Mindan. de proceſs. lib.* 1. *cap.* 11. de
,, quo extat celebre præiudicium ipſius
,, Cameræ in Cauſa Illuſtriſſimi Comitis
,, de Vvarfuſee contra Dominum de Ro-
,, cour ratione Baroniæ de Elderen: Acce-
,, dit aliud prędiudicium apud eumdē *Min-*
,, *dan.* cuiuſdam Viduæ Catherinæ Vve-
,, bers, quæ poſt ſententiam Officialis Co-
,, lonienſis (*notentur hęc verba*) & poſt-
,, modum in inſtantijs vlterioribus coram
,, Iudicibus Apoſtolicis litigarat, & nomi-
,, natim coram Decano Eccleſiæ S. Geor-
,, gei Colonienſis Iudice Pontificia aucto-
,, ritate Delegato condemnata ad Came-

,, ram

Digitized by Google

„ ram pro proceſſibus obtinendis habuit
„ recurſum, ſuper quo DD. Aſſeſſores tule-
„ runt hoc votum in Conſilio Vberpsler-
„ gẽ, quamuis ex actis ſimul cum ſup-
„ plicatione productis conſtet Viduam
„ hanc iuſtam habere cauſam, quia tamen
„ adhùc res non eſt integra, ſed vidua in
„ Iuriſdictionem Delegatorum Pontificis
„ conſenſerit, eamque approbauerit, &
„ poſtea à ſententia Legati huc appella-
„ uerit, cum de iure ad Delegantem ap-
„ pellare debuiſſet, non videtur Iuriſdictio
„ Cameræ fundata, idcircò proceſſus de-
„ negati: ita habetur *in Simphor. ſupplicat. Camer. tom. 1. par. 2. tit. 7. in fine:* Hactenus *Chokier, qui in loco mox citato num. 36. 37. & 38.* teſtatur de alijs ſimilibus præiudicijs Cameræ Spirenſis, iſtamque conſuetudinem viguiſſe, & originem ducere, etiam antequam Conſiſtorium Spirenſe de anno 1495. eſſet erectum, & *num. 39.* quod poſſet ſuum aſſumptum probare infinitis exemplis, niſi otio Lectoris abuti vellet: Prout

P etiam

etiam de alia celeberrima cauſa iudicata in prima inſtantia per Officialem Leodij, & in gradu appellationis per Officialem Coloniæ, & deindè per Nuncium Pontificium, & reſpectiuè Sedem Apoſtolicam teſtatur *Stephan. Rauſin. in d. Leodio lib. 2. cap. 26. ad fin. fol.* 574.

Non benè ergo conſtanter ſupponitur, ab Officiali Coloniæ minimè appellari ad Nuncios, ſeù Delegatos Apoſtolicos, & S. Sedem, quando contrarium patet ex plurimis, & præcipuè ex dictis exemplis, imò votis ipſius Cameræ Spirenſis; & hic benè recurrunt omnia iam adducta, & probata quoad Iuriſdictionem, & qualitatem prorsùs Eccleſiaſticam, ſeù Metropoliticam Curię Archiepiſcopalis Coloniæ, necnon eius *Officialis*, ſed vt rem in indiuiduo perſtringam, adducendo aliquid, quod plurium ſeculorum antiquitatem, & præciſam materiam appellationis à Iudice Eccleſiaſtico iudicante in cauſis temporalibus, concludat, ſuper-
50 addo decreta Synodalia, & Prouincialia

Me-

Digitized by Google

Metropolis Colonienſis edita de anno 1423. & ſic longè ante Cameram Spirenſem anno 1495. erectam, quorum decretorum Typis etiam datorum de anno 1654. verba ad rem ſunt -- Item
„ ſtatuimus, quod Officialis noſter Colo-
„ nienſis, qui fuerit pro tempore, in cau-
51 ſis appellationum, quæ ad Curiam no-
„ ſtram ab audientia ſuffraganeorum no-
„ ſtrorum, ſeù eorum Officialium deuol-
„ uantur, ſeù hactenus ſunt deuolutæ, ſer-
„ uet Iura communia, & maximè illa, quæ
„ introducta ſunt per fel. record. Innocen-
„ tium Papam IV. quæ hodiè ſunt inſerta in 6. *decretalium* nempè *in cap. Romana de appell.*

Fruſtra igitur aſſeritur Ius Metropoliticum
52 dependere ab Imperio, & appellationes cauſarum prophanarum inter Laicos ab Officiali Leodij ad Curiam Officialis Coloniæ non tamquã Metropoliticam, ſed vti Laicalem deuolui, quando ex diſpotione *Concilij Generalis, de quo in d. cap. Romana de appellat. in 6.* particulariter

approbati in memoratis Decretis Synodalibus, & Prouincialibus Coloniæ, manifeſtè patet huiuſmodi appellationes vti Eccleſiaſticas, Epiſcopum Leodij, ſeù eius Officialem vti ſuffraganeum, Archiepiſcopum verò Coloniæ vti Metropolitanum, eiuſque Officialem vti Eccleſiaſticum, non autem vti ſecularem conſiderari, imò nec poſse vllo modo conſiderari, nedum quia repugnat tenor Decretorum, ſed etiam quia Archiepi-
53 ſcopus tamquam Princeps nullam habet Iuriſdictionem Laicalem, nullamque ſuperioritatem feudalem, vel temporalem erga eius ſuffraganeos, & ſignanter illum Leodij, minuſque erga eorum ſubditos.

CAP.

Digitized by Google

CAP. IX.

Quartum Fundamentum ex ipſis actibus Laicalibus.

SVMMARIVM.

1. *Vſus appellationum ab Officiali ad Eccleſiaſticos in cauſis prophanis pluries canonizatus à Camera Spiræ.*
2. *Actus, & confeſſiones emiſſæ contra propriam Iuriſdictionem magis concludunt.*
3. *Iuriſdictionem Eccleſiaſticorum in cauſis ciuilibus Laicorum particularibus legibus probarunt Imperatores Arcadius, Honorius, & Theodoſius.*
4. *Carolus Magnus confirmauit, & ſeruari mandauit conſtitutionem Theodoſij ſuper Iuriſdictione Eccleſiaſtica in Laicos.*
5. *Conſtitutiones magis vrgent, quando plurimum ſeculorum vſu roborantur.*

6. Con-

6. *Conſuetudines exemptiones, & Iuriſdictiones Leodij confirmarunt Maximilianus Primus.*
7. *Carolus Quintus.*
8. *Et Maximilianus Secundus.*
9. *Quæ confirmationes potiùs actum Iuſtitiæ, quàm gratioſum Priuilegium important.*
10. *Priuilegia non valent reuocari in præiudicium Iuriſdictionis Eccleſiaſticæ.*
11. *Maximilianus I. & Carolus V. correſpectiua confirmatione conſuetudinum curarunt allicere Leodienſes, vt ad nouum Spiræ Tribunal in cæteris accederent.*
12. *Ideò Priuilegium dictæ confirmationis tranſiuit in contractum.*
13. *Priuilegium, quod inter Principem, & ſubditos tranſit in contractum, non poteſt alterari.*
14. *Diplomata Imperialia circa acceſſum Leodienſium ad Cameram Spiræ non faciunt mentionem Officialis.*

15. Ec-

15. *Eccleſiaſtici non comprehenduntur ſub quocumque licet generali ſermone Sanctionum Laicalium.*

16. *Diplomata prædicta non prohibent appellationem ab Officiali Leodij ad Eccleſiaſticos.*

17. *Dictio* niſi *eſt aduerſatiua, & inducit formam excluſiuam aliarum ſpecierum preter expreſſas.*

18. *Antè, & poſt Cameram Spiræ, & dicta Diplomata ab Officiali Leodij in cauſis prophanis non ad Conſilium, ſed ad Superiores Eccleſiaſticos fuit appellatum.*

19. *Obſeruantia proxima actibus, & procedens ab illorum auctoribus, & ſic informatis præfertur remotiſſimæ innouationi.*

20. *Centum grauamina anni* 1522. *magnificata fuerunt ab aliquibus, qui obedientiam Sanctæ Sedis excuſſerant, & meditabantur excutere.*

21. *Non agunt præciſè de appellationibus ab Officialibus in cauſis prophanis, & n.*22. *&* 24.

22. *Ideo-*

Digitized by Google

22. *Ideoque comprobant, quod vſus Leodij præſertìm à dd. Imperatoribus contemporaneè confirmati, eſſent iuridici.*

23. *Obſeruantia interpretatiua inducitur etiam ex non facto.*

24. *Quadam conſtitutione Imperiali anni 1555. ſancitur, quod Eccleſiaſtici Iuriſdictionem iuxta ſingulorum locorum conſuetudinem exercere continuarent.*

25. *Obſeruantia interpretatiua inducitur etiam ex non facto.*

26. *Quadam conſtitutione anni 1555. ſancitur, quod Eccleſiaſtici iuriſdictionem iuxta ſingulorum locorum conſuetudinem exercere continuarent.*

SVpereſt quartum Fundamentum, quod ad maiorem rei euidentiam etiam ex ipſis actibus Laicalibus adſtruitur: Sup-
1 pono in primis, nec ampliùs repeto tot decreta, ſeù vota ipſius Cameræ Spirenſis iuridicum, & inueteratum vſum hu-

huiuſmodi appellationem ad Superiores Eccleſiaſticos re, & verbis Canonizantia, de quibus ſatis iàm dictum, nec opus eſt alia eloquutione, vt appareat releuantia,
2 quæ ex reiteratis, & Iudicialibus confeſſionibus, & actibus ipſiuſmet ſecularis Tribunalis contra propriam Iuriſdictionem agentium, ſeu confitentium depromitur *Card. de Luca diſc.57. nu.* 20. *de Iure patr. Vbald.deciſ.*29. *num.* 12. *&* *Coccin.deciſ.*229. *in fin.*

Progredior ad actus Imperiales: Sanè Iuriſdictionem Eccleſiaſticam in cauſis ci-
3 uilibus Laicorum non improbarunt, ſed commendarunt *Imperatores Arcadius, Honorius, & Theodoſius in l. ſi quis ex conſenſu, & l.Epiſcopale iudicium, C. de Epiſc. Aud.* plenamque in hoc pro-
4 poſito ſanctionem *Theodoſij* confirmauit, & à quibuſcumque ſibi ſubiectis cum ſpecificatione intèr cæteros Francorum, & Alamanorum pro lege perpetua omnino obſeruari mandauit *Carolus Magnus in Comitijs Generalibus Aquiſ*

„ cumque poſſeſſiones, dominia,& bona,
„ Iura, & Iuriſdictiones, &c. quarum om-
„ nium tenores perinde, ac ſi de verbo ad
„ verbum præſentibus inſertæ forent,pro
„ inſertis, & ſpecialitèr expreſſis habe-
„ mus, & haberi volumus motu proprio,
„ ex certa ſcientia, & auctoritate noſtra
„ Romana Cæſarea, ac de eius plenitudi-
„ ne poteſtatis confirmamus, approba-
„ mus, ac de nouo,quatenùs opus eſt,con-
„ cedimus-- & aliàs latius in Bulla per
extenſum impreſſa apud *Carolum de Mean ad Ius ciuil. Leodien. tom.4. ſeu opere poſthumo in fin. fol.*307. *&* 308.

7 Carolus vero V. eius Nepos, & immediatus in Imperio ſucceſſor triennio poſt nempè 27.Iulij 1521.eaſdem exemptio-
8 nes mores, vſus, conſuetudines, & Iuriſdictiones ampliſſimè confirmauit,cuius diploma præuia mentione diplomatis Maximiliani per extenſum legitur *apud Nicolars in prax. benef. ad concordat.German.lib.*3. §.16.*fol.*201. *& ſeqq.* & apud *Carolum de Mean loco*

mox citato, fol.308. & ſeqq. Eoſdemque vſus, cõſuetudines, & Iuriſdictiones ſimilitèr confirmauit *Maximilianus II. ſub datum Pragæ 21. Iulij 1571.*

9 Dum itaque tam antè Cameram Spiræ ab eodem Maximiliano I. erectam de anno 1495. quàm poſtea Iuriſdictio Officialis Leodij conſueuit tamquam Eccleſiaſtica in cauſis inter Laicos exerceri contradiſtinctè à Laicali per Scabinos, alioſq; Iudices ſeculares adminiſtrata, & cũ eadem diſcretiua ab Eccleſiaſtico ad Eccleſiaſticos, & à Laicis ad Laicos fuit appellatum, profectò vterque Maximilianus, & Carolus V. Iuſtitiæ potiùs ſatisfecerunt, quam gratioſum vllum priuilegium concesſerint; Ideoque nec etiam in præiudicium Leodienſium ſine cauſa; multo autem minus Iuriſdictio-
10 nis Eccleſiaſticæ potuit vmquam, nec poteſt quidquam innouari, ſeu attentari, *l. priuilegia, C. de Sacroſ. Eccleſ.*

11 Imò quando etiam eſſet Priuilegium adhùc, quia Maximilianus I. & Carolus V. vl-

vltra iàm formatam antiquiſſimam conſuetudinem voluerunt Leodienſes allicere, vt ad Tribunal Spiræ nouitèr erectum accederent, taxarunt ſummam à Maximiliano moderatè determinatam, & à Carolo V. duplicatè auctam, quam excedere deberent cauſæ Leodienſium per appellationem ad Cameram deuoluendæ, & viceuerſa omnes alias exemptiones, vſus, conſuetudines, libertates, & Iuriſdictiones Leodij vigentes ampliſſimè confirmarunt, dictum inquam Pri-

12 uilegium tranſiuiſſet in contractum, vt in ſpecie *Ioan. Cokier dict. tract. Vind. libert. Eccleſ. cap. 30. num. 10. par. 1.*

13 ideoque debuiſſet, & debet omninò ſeruari, nec etiam in præiudicium Leodienſium licet ſubditorum debet reuocari, ſeu alterari, *Alex. conſ. 1. n. 11. lib. 2. Valenz. conſ. 2. num. 68. lib. 1. Martin. Lauden. de Priuil. & reſcript. qu. 34. Sanch. de matrim. lib. 8. diſp. 33. numer. 3. & Card. de Luca de regal. diſc. 93. num. 2. & 3.*

At

At quod hæc diplomata Imperialia, nec
14 prohibeant huiuſmodi appellationes ab Officiali ad IudicesEccleſiaſticos,imò illarum vuſm confirment,ſeu in ſuo robore relinquant, ex eo comprobatur,quod nullam prorsùs mentionem faciunt Of-
15 ficialis, ſeu Iudicum Eccleſiaſticorum, qui numquam comprehenduntur ſub quocumque licet generali ſermone ſanctionum Laicalium, *Bart.in l.ſi quis ſub conditione numer.2.ff. de condit. inſtit. Dec.in cap.Eccleſia S. Mariæ num.198. & 199. de conſtit. Abb.in cap. à nobis il primo nu.4. & 5. de ſent.excom. Alex. conſ.210.unm.1. lib.2.& Sperell.deciſ. 10.num.13.*

Rurſus, ſicùt pro indubitato exaduerſo ad-
16 mittitur, quod ab Officiali Leodij ad Officialem Metropolis Coloniæ in cauſis prophanis inter Laicos ſemper conſucuerit, & debeat appellari, ità non poteſt negari, quod iſtæ appellationes non ſint comprehenſæ in parte diplomatum prohibitiua appellationum, ſed in parte ap-

approbatiua vſuum, & conſuetudinum; Probatur aſſumptum, quia diplomata, & ſignantèr illud Caroli V. quod per extenſum refert *Nicolars ſupracitatus*, prohibent appellationes, quæ immediatè, & gradatim non interponuntur à ſententijs Iudicum primæ inſtantiæ ad conſilium ordinarium Laicale Leodij, &
17 quidem per verba negatiua antecedentia, & per ſubſequentem aduerſatiuam, *niſi*, quæ inducit formam aliorum graduum, ſeu Iudicum appellationum excluſiuam *Menoch.conſ.3.num.16.Mar. Anton.var.reſol.lib.1.reſol.94.num.2. & reſol.vltim.caſ.42.verſ.pro Epiſcopo, Pariſ. de reſign. lib.5. quæſt.6. num. 183. & Barboſ.tract.var. dict.217. nu. 10. & ſeqq & dict.221.*

Cum ergò antè, & poſt Cameram Spiræ
18 antè, & poſt dicta diplomata, ac etiam in vita nominatorum Imperàtorum fuerit inconcuſsè obſeruatum, quod ab Officiali Leodij in cauſis prohanis intèr Laicos non ad dictum conſilium ordina-

rium

rium Laicale, ſed ad Superiores Iudices Eccleſiaſticos immediato gradu fuerit appellatum, ceſſat omnis dubitationis, ſeu controuerſiæ prætextus, quod dicti Imperatores nullatenus lædere, ſed confirmare voluerint huiuſmodi vſum inconcuſſum, imò in antecedenti ſeculo ab eadem Camera Spirenſi toties iudicialitèr probatum; Quæ ſanè obſeruantia eo tutiùs erectionem Cameræ, & præfata diplomata interpretatur, quo fuit proxima illis antiquiſſimis actibus, ha-
19 buitq; effectum in vita illorum, qui Cameræ, & diplomatum Auctores fuere, & reſpectiuè in illo ſeculo Spirenſi Dicaſterio præſederunt, & conſequentèr debebant eſſe longè magis de his informati, quam ſint, ſeu eſſe poſſint moderni, ſeu huius ſeculi nouatores per ea, quæ in concurſu proximæ obſeruantiæ cum remota variatione determinat *Textus in l.mela 14.verſ.ſed ſi alimenta, ff.de aliment. & Cibar.Legat.Rot.deciſ.26 nu. 14. & 15. coram Eminentiſs. Otthob. & alibi paſſim.* Im-

Imperceptibile ſiquidem eſt, quod ſi Imperatores præfati voluiſſent vſum appellationum ab Officiali ad Superiores Eccleſiaſticos in dictis diplomatibus tollere, nullam eiuſdem in illis mentionem feciſſent, ſed vt hæc veritas clariùs appareat, retorqueo toties exaduerſo allegata centum grauamina, quæ aſſerto nomine Sacri Romani Imperj Principum, & Procerum de anno 1522.& ſic paulò poſt diplomata Maximiliani I. & Caroli V. fuerunt in Comitijs Nurembergæ propoſita, quæ eſſe eademmet de anno 1510. congeſta ait *Goldaſt in margine ambarum tom.* 1. In adeò enim ingenti nume-
20 ro ſophiſticorum grauaminum ſummo artificio magnificatorum ad inuidam ſugeſtionem aliquorum, qui obedientiam S. Sedis, & ſuaue iugum Ortodoxæ Religionis excuſſerant, & reſpectiuè medi-
21 tabantur excutere, de huiuſmodi appelpellationibus profectò non agitur, vt patet ex lectura ſingulorum vna cum conſideratione præciſa, & vniuoca termino-

rum ibidem adhibitorum, & nihilominùs ſi tunc ex vſu iſtarum appellationum aliquis grauaminis color, ſeù quærelæ prætextus etiam remotus erui potuiſſet, nemo etiam mediocris ingenij ſibi ſuadebit, quod non fuiſſet indiuiduali, & magnificata expreſſione exageratus, & in hanc ſequelam eſt quoque particularitèr notandum, *quod in capite, ſeù grauami-*
22 *ne* 5.§.10. exaduersò ſpecificato magnificatur quidem, quod Laici in cauſis prophanis ad Curiam Romanam in prima inſtantia traherentur, ſed de cauſis prophanis inter Laicos coram Officiali Eccleſiaſtico voluntaria, ſeù conſuetudinaria prorogatione introductis, ſeù agitatis, & per appellationem ad Superiores Eccleſiaſticos, nimirum Metropolitanum, vel Nuncium Apoſtolicum, vel Curiam Romanam tunc vſque deuolutis, ſeù in poſterum deuoluendis, nec verbum quidem, nullaque particularis conquæſtio adijcitur, vt videre eſt in dd. aſſertis grauaminibus relatis per *Melchiorem Gol-*

daſt

*dâſt in collect.conſtit.Imper.tom.*1*.à fol.* 456. *vſque ad* 479. *&* *ſignanter fol.* 459. vbi dictum Quintum Caput, ſeù grauamen continetur. Qualis autem
23 conſequentia exindè deducatur, non indiget explicatione, quàm nihilominùs indiuidualitèr adducunt ambo *ChoKier Ioãnes nimirũ in vindic.liber.Eccleſiaſ. d.par.*1*.cap.*26*. à num.*15*. vſque ad fin.* & maximè *num.*23*. verſ. & in d. Nurembergenſi anno* 1522*. habita &c. &* ***Eraſmus de Iuriſd.Ordin.in exempt.p.*** 2*.de conſeruat. citata quæſt.*129*. num.* 13*. in fin.*

Quia verò vltra d.quintũ grauamen, ſeù §.10
24 exaduerſo allegatur etiam illorum Caput 40.§.56.recurrit eadẽ retorſiuà reſpõſio, quod nempè ibi agitur pariter de prima inſtantia, in qua reus ſecularis inuitus traheretur ad forum actoris Eccleſiaſtici, in hoc autem caſu numquam fuit reuocatum in dubium, nec modo controuertitur, quod Officialis Leodij cognoſcere valeat cauſas prophanas intèr Laicos,

vtrum verò in gradu appellationis ſit, ſeù eſſet appellandum ab Officiali ad Superiores Eccleſiaſticòs, in dicto grauamine non ſpecificatur, nec pro motiuo conquæſtionis intèr tot alia adducitur; Qua-
25 lis verò eſſet tunc ſenſus Germanorum qualiſue intellectus, & obſeruantia prænominatarum Conſtitutionum, non ſolú ex tot actibus poſitiuis, ſed etiam ex non facto, ſeu ex hoc argumento negatiuo omittendi iſtam conquæſtionem inducitur *Palm. alleg.* 115. *num.* 36. *Rot. deciſ.* 647. *num.* 3. *par.* 4. *diuerſ. deciſ.* 258. *nu.* 8. *par.* 18. *recent.* & *deciſ.* 660. *num.* 17. *coram Bichio*.

Tantumque abeſt, quod Status Imperij vo-
26 luerint Conſuetudines circa Iuriſdictionem Eccleſiaſticorum tollere, quin in quadam Conſtitutione Imperiali edita de anno 1555. de cuius tamen robore meũ propoſitum non eſt diſſerere, ſancitum fuerit, quod contra Imperij Status, qui Auguſtanæ eſſent confeſſionis, Eccleſiaſtica Iuriſdictio exerceri non deberet in cau-

Digitized by Google

cauſis Religionem ipſorum, & Eccleſiarum ordinationes cæremonias, & miniſteria concernentibus, ſed in alijs caſibus, & cauſis exerceri poſſet Eccleſiaſtica Iuriſdictio per Archiepiſcopos, Epiſcopos, alioſque Prælatos, prout in ſingulis locis conſuetudine receptum eſſet, & in exercitio, & poſſeſſione reperirentur, prout illam conſtitutionem refert *Eraſmus ChoKier. loco proximè citato num.* 12.

CAP. X.

Referuntur quinque contrariæ obiectiones, & reſpondetur Primæ ex diſpoſitione Iuris.

SVMMARIVM.

1. *Contrariæ obiectiones, ſeù motiua licèt diſtinguantur in decem, reſtringuntur ad quinque, quæ referuntur.*

2. *Ab*

2. *Ab Eccleſiaſtico Iudicante in Temporalibus tamquam feudatario regularitèr appellatur ad infeudantem.*
3. *Officialis Leodij eſt Eccleſiaſticus cum contradiſtinctione à Iudicibus Laicis, & tamquam talis per plura ſecula iudicauit.*
4. *Ab Officiali iudicante vti Eccleſiaſtico ad Superiores Eccleſiaſticos de Iure eſt appellandum.*
5. *Certiùs accedente plurium ſeculorum vſu.*

HIſcè quatuor fundamentis etiam ſingillatim, multo autem magis inſimul ſumptis nedum ſtabilita, ſeù dilucidata remanet Iuſtitia appellationis ab Officiali Leodij ad Superiores Eccleſiaſticos, ſed etiam à pleriſque obiectis, ſeù contrarijs motiuis vindicata, operæ pretium tamen videtur breuitèr reaſſumere, & confutare eadem obiecta, ſeù
1 motiua, quæ licet diſtinguantur in decem, reſtringi tamen videntur ad quin-
que

que, nempè diſpoſitionem Iuris, actus Imperiales, actus Cameræ Spirenſis, actus Archiepiſcopi Colonienſis, & quamdam conuenientiam.

Quoad diſpoſitionem Iuris cumulatæ fuerunt plurimæ auctoritates circa concluſionẽ ex hac parte in genere, ſeù in abſtracto controuerti omiſſam, quod ab Eccle-
2 ſiaſtico in temporalibus iudicante tamquam Barone, ſeù feudatario regularitèr, & præſcindendo à legitima conſuetudine appelletur ad infeudantem, eiuſque Iudices ſeculares, non autem ad Eccleſiaſticos iuxta materiam celeberrimi *Text. in cap. Romana*, §. *debet autem de appellat. in 6.* At vis non ſtat in concluſione; ſed in applicatione, quia cum Officialis
3 Leodij ſit merè Eccleſiaſticus, & contradiſtinctus ab alijs Iudicibus Laicis Leodij ab Epiſcopo tamquam Principe Iuriſdictioni ſeculari præpoſitis, & tamquam Eccleſiaſticus etiam in cauſis prophanis intèr Laicos à pluribus ſeculis iudicauerit, & iudicet, ceſſat concluſionis adductæ

ctæ applicatio, & emergit ineuitabilis in
4 Iure coſequentia, quod ab eo ad Superiores Eccleſiaſticos ſit appellandum, vt in noſtro primo fundamento, certiùs
5 dùm vſus iſtius Eccleſiaſticæ Iuriſdictionis cum appellatione ad Iudices Superiores eiuſdem Ordinis per tot ſecula inualuit iuxtà alias plures, & quidem Iuridicas, ac veriſſimas concluſiones in ſupradictis fundamentis adductas.

CAP. XI.

Reſpondetur Secundæ Obiectioni ex actibus Imperialibus.

SVMMARIVM:

1. *Centum grauamina annorum* 1510. *ſeù* 1522. *vti procedentia à Laicis laborant defectu poteſtatis præiudicandi Eccleſiaſticis.*

2. *Re-*

Digitized by Google

2. *Reijciuntur dilemmate.*
3. *Actus neglecti, & iudicialitèr reiecti non turbant, ſed confirmant conſuetudinem.*
4. *Mandatum Caroli V.* 3. *Octobris* 1548. *refertur.*
5. *Proœmium indicat cauſam finalem.*
6. *Declarat, & reſtringit diſpoſitionem.*
7. *Conſeruare ſignificat, quod ſuum eſt retinere, non alienum inuadere.*
8. *Imperator non præſumitur voluiſſe de facto conuellere Iuriſdictionem Eccleſiaſticam.*
9. *Non poteſt in præiudicium Iuriſdictionis, ſeù Immunitatis Eccleſiaſticæ quidquam ſtatuere.*
10. *Mandatum Caroli V. non fuit obſeruatum nedùm reſpectu Iuriſdictionis Eccleſiaſticæ, ſed etiam Principum Laicorum.*
11. *Leges Principis Laici vſu non receptæ non obligant.*
12. *Papa non habet poteſtatem ab vſu Populi, ſed à Deo.*

13. *Mandatum Caroli V. ſubreptitium, et circumductum.*

14. *Subreptio inducitur ex taciturnitate antiquorum vſuum ampliſſimè confirmatorum.*

15. *Actus ſubreptitius non attenditur.*

16. *Actus anterior poſteriori circumducitur, & num. 18.*

17. *Maximilianus II. conſuetudines Iuriſdictiones, & exemptiones Leodij confirmauit.*

19. *Carolus V. renunciauit Imperio de anno 1556.*

20. *Obijt anno 1558.*

21. *Aduerſus receſſum anni 1654. proteſtati fuerunt Nuncius Apoſtolicus, & Electores Catholici.*

22. *Proteſtatio excludit approbationem actus, & præſeruat iura proteſtantis*

23. *Corruente ſuppoſito, corruit diſpoſitio.*

24. *Receſſus anni 1654. continet, quod fieri deberet recurſus ad Sanctam Sedem.*

25. *Officialis Leodij non habet Iuriſdictionem*

nem

nem ab Imperatore ratione feudi, ſed ab Epiſcopatu, ſeù eius munere Eccleſiaſtico.

26. *Definitio controuerſiæ inter Sanctam Sedem, & Imperium ad illam ſpectat.*

27. Couar. *declaratur, adductis multis differentijs inter Iuriſdictionem Epiſcoporum Hiſpaniæ, & Leodij in cauſis prophanis.*

28. *Ex diuerſis non fit illatio.*

29. *Leopoldo I. feliciter Regnanti nouę Victorię contra Thracem augurantur.*

30. *Capitulationes Ferdinandi IV. et Leopoldi I. non faciunt mentionem Officialium, ſed cauſarum, quę à Tribunalibus in Imperio ordinatis extraherentur.*

31. *Tribunal Officialis Leodij non eſt ordinatum ab Imperio.*

32. *Subiecta talia ſunt, qualia prædicata demonſtrant.*

33. *Diſcretiua diuerſam voluntatem patefacit.*

Digitized by Google

34. *Nuncius Apoſtolicus proteſtatus fuit aduerſus dictas Capitulationes.*

35. *Electores Catholici articulum decimum nonum Capitulationum omittendum eſſe, & pro omiſſo, & abolito habendum eſſe declararunt.*

36. *Leopoldus I. ad proteſtationes Nuncij Apoſtolici ſpopondit circa dictum articulum nihil ſe tentaturum.*

37. *Actus de quo non fuit habita ratio, imò contrarius ſuperuenit effectus, potiùs retorquetur.*

ACtus Imperiales circà quos ſecunda verſatur obiectio, ſerie Cronologica repetens ſingulatim confutabo.

Aſſerta centum grauamina figurata de an-
1 no 1510. ac repetita, ſeù enixius incul-
cata de anno 1522. quando etiam inter actus Imperij vellent connumerari, adhuc vltrà euidentem defectum poteſtatis quidquam præiudicandi Iuriſdictioni Ec-
2 cleſiaſticæ, ineuitabili dilemmate retun-
duntur, aut enim non comprehendunt hu-

huiuſmodi appellationes ab Officiali ad Superiores Eccleſiaſticos, & tùnc retorquentur ex plenè probatis in quarto fundamento vbi de his aſſertis grauaminibus particulariter egi, aut comprehendunt, & alijs duobus reſpectibus retorquentur. Primò quia comprobant aliundè ſatis patentem notitiam ipſius Imperatoris, & Miniſtrorum Imperialium.
3 Secundò quia dùm in eo præſertim ſeculo nulla illorum fuit habita ratio nedum in Tribunalibus Eccleſiaſticis, ſed Laicis, imò ipſo Dicaſterio Spiræ, cum vbique fuerint ſeruati, & iudicialiter canonizati gradus appellandi ab Officialibus ad Superiores Eccleſiaſticos, reijciendo, & caſſando appellationes ad Tribunalia Laica interpoſitas potiùs confouent, quàm infringant, ſeù turbent Iuſtitiam, & Conſuetudinem earumdem appellationum ex ijſdem ſuperiùs adductis, nempè *Felin. in cap. illud num. 17. verſ. per Iudicium de præſcript. Balb. eodem tract. par. 3. par. 6. princ. queſt. 4. num.*

num. 37. Couar. in reg. poſſeſſor malæ fidei par. 2. §. 12. num. 4. in med. verſ. Hanc item, Fagnan. in cap. cum Eccleſia Sutrina num. 36. à verſ. neque his obſtat laudum de cauſ. poſſeſſ. & propriet. & Rot. deciſ. 1027. num. 14. coram Seraph. & in recent. dec. 214. n. 3. par. 4. deciſ. 253. num. 3. par. 13. & deciſ. 754. num 17. par. 18.

Succedit in ordine temporis quoddam man-
4 datum Caroli V. ad omnes Romani Imperij ſubiectos Datum Bruxellis 3. Octobris 1548. impreſſum apud *Goldaſt Conſtit. Imperial. tom. 2. fol. 339. cuius tenor eſt* -- Serio mandamus, vt noſtram „ & Imperij, veſtramque Superioritatem. „ Iuriſdictionem, Feuda, Bona, & Iura, „ conſeruetis, neque vos, neque veſtros „ vaſallos, & ſubditos ad externa, & fora- „ nea Tribunalia in ius vocari, trahique „ ſinatis, neque externorum Principum „ Iuriſdictioni vos, aut veſtros ratione „ quorumcumque bonorum Imperij Iu- „ riſdictioni ſubiectos quouis modo ſub-

„ mit-

„ mittatis, neque citati compareatis tàm
„ ratione perſonarum, quàm ratione bo-
„ norum, ſed potius antiquos Imperij li-
„ mites conſeruare ſtudeatis, & ſi quid à
„ quopiam extraneo Principe, aut quouis
„ alio attentari contingerit ei pro virili re-
„ ſiſtatis, noſque, & fiſcales Iudicij Came-
„ ræ citrà vllam cunctationem certiores
„ reddatis, quo in omnem caſum de con-
„ gruo remedio poſſit prouideri.

Facilis autem, & quidem multiplex occur-
ritreſponſio, quandoquidem tàm in man-
5 dati prooemio, cuius eſt cauſam finalem
6 indicare, ipſamque diſpoſitionem de-
clarare, imò reſtringere *Bartol. in leg. final. num. 3. ff. de hæred. inſtit. & l. cum hi num. 4. ff. de tranſact. & l. ambitioſa num. 27. ff. de decret. ab ordin. facien. Alex. conſ. 7. num. 3. vol. 2.* quam
7 in ipſamet diſpoſitiua Carolus V. vſus fuit
vno eodemque termino conſeruare, de
cuius natura cum ſit citra aliquam inno-
uationem, quod ſuum eſt retinere, & tue-
ri, non autem quod alienum, ſeu ab alio
diu

Digitized by Google

diu poſſeſſum eſt, de facto inuadere, ſeù auferre, ſequitur, quod noluerit ſibi, vel Imperio aſcribere Iuriſdictionem, quam ipſe, alijque anteceſſores Imperatores, ſeù Tribunalia Imperialia numquam prorsùs exercuiſſe probatur, ac turbare Iuriſdictionem Eccleſiaſticam in prima inſtātia etiam inter Laicos per plura antecedentia ſecula ab Officiali exercitam, necnon appellationem ab eodem diuturno tempore ad illius Superiores Eccleſiaſti-
8 cos in ijſdem cauſis deuolutam, nullaque facta mentione iſtius Eccleſiaſticæ Iuriſdictionis, & antiquæ conſuetudinis Ius ordini Eccleſiaſtico quæſitum de facto conuellere; Talique voluntatis defectui
9 accedit ille poteſtatis, cum nequeat Imperator, & quicumque Princeps Laicus aliquid in præiudicium Iuriſdictionis, vel Immunitatis Eccleſiaſticæ quoquo modo ſtatuere, ſiuè explicitè, ſiuè *implicitè*, & ſiuè directè, ſiuè indirectè iuxta notorias vtriuſque Iuris Sanctiones, Cæſarei nimirū *in l. priuilegia* 12. §. *omnes*

ſa-

ſanè pragmaticas, C. de Sacroſ. Eccleſ. & Pontificij in celebri cap. Eccleſia Sanctæ Mariæ de conſtit. cum vtrobique communitèr notatis per DD.

Recurrit quoque idem dilemma, quod aduersùs aſſerta centum grauamina adduximus; particularitèr tamen addimus, quod
10 huiuſmodi mandatum nedùm omni effectu eſt deſtitutum reſpectu Iuriſdictionis Eccleſiaſticæ, ſed etiam reſpectu aliorum Principatuum Laicalium, illo enim non obſtante ſubditi Patriæ Leodienſis extra Imperiũ fuerunt euocati per viam arreſti tàm in eorum Perſonis, quàm Bonis auctoritate Cancellariæ Brabantinæ, cui procedendi modo non attentis reiteratis inſtantijs Epiſcoporum Leodienſium prouiſum hactenùs non fuit per Status Imperij; Hinc præmiſſis concluſionibus ſuperadditur iſta, quod le-
11 ges, & ſanctiones quæcumque Principis Laici, quoties vſu Populi non recipiuntur ad differentiam Summi Ponti-
12 ficis à Deo, non autem ab vſu Populi

Digitized by Google

poteſtatem habentis, non obligant, nec in aliqua prorsùs conſideratione ſunt habendæ *l. de quibus, ff. de legib. Barboſ. in Can. in iſtis num. 10. diſtinct. 4. Couar. var. reſol. lib. 2. cap. 16. num. 6. verſ. quinto ſunt Archid. in cap. cum de beneficio num. 2. verſ. nec mireris de prębend. in 6. Nicolars in concord. German. tit. 3. num. 6. & Merlin. dec. 814. nu. 4.*

Fuiſſet inſuper huiuſmodi mandatum Ca-
13 roli V. ſubreptitium, vel ſaltem circum-
14 ductum: ſubreptitium, quia non facit mentionem, nec continet vllam derogationem vſuum, conſuetudinum, Iuriſdictionum, & exemptionum Leodij ampliſſimè confirmatarum à Maximiliano eius Auo de anno 1518. & à ſemetipſo
15 de anno 1521. vt ſupra, & ſic non meretur attendi *cap. ſuper literis, vbi gloſ. verb. dediſſemus de reſcript. capit. dudum il ſecondo verſic. inſuper indulgentiam de election. Roman. conſ. 326. num. 10. verſ. ſi enim, & num. 11.*
16 Circumductum verò in omnem caſum

à po-

à poſteriori diplomate Maximiliani II. qui ex ſupra deductis cõſuetudines, vſus,
17 Iuriſdictiones, & exemptiones Leodij iterum poſtea confirmando, antecedens; ſeù intermedium mandatum Caroli V.
18 quatenùs eſſet contrarium, de medio ſubſtuliſſet, *& Celſ. deciſ. 60. num. 6. & Bich. deciſ. 324. num. 2. & ſeqq.*

Alia Conſtitutio, quæ cum expreſſione Iuriſdictionis, & appellationum cauſarum Leodij ſupponitur emanaſſe à Carolo V. 27. Iulij 1578., non fuit à me viſa, & quidem non potuit illo anno fieri ab eo-
19 dem Imperatore, qui longè priùs renunciauerat Imperio, nempè de anno 1556. & obierat de anno 1558. ideò cum ſuper
20 eius quatenus vera ſit, tenore, diſcurrere non valeam, adhùc obſtant ijdem defectus poteſtatis, in effectuationis, ſubreptionis, & circumductionis, de quibus ſatis dictum; quatenùs verò pro hac Conſtitutione intelligi velit diploma Caroli V. datum ijſdem die, & menſe 27. Iulij, ſed anni 1521. non autem 1578. nedum

Digitized by Google

Ordini Eccleſiaſtico nocere non poſſet ex rationibus adductis, ſed mirificè fauet, & ad hominem retorquetur, vt latè, & particulariter probaui ſupra in quarto fundamento, nempè *in cap. 9. à num. 6. vſque ad* 20.

In eadem claſſe actuum Imperialium ſuccedit, & poſt longiſſimum interuallum excitatur receſſus Imperij de anno 1654. §.164. in quo prohibentur appellationes à ſententijs Officialium Leodij, Monaſterij, & Coloniæ ad Nuncios Apoſtolicos, & Curiam Romanam in cauſis prophanis, ſed vltra iam datas reſponſiones quæ huic receſſui ſimiliter occurrunt,
21 particulariter vrget, quod aduersùs illum fuerunt à Nuncio Apoſtolico, ac ab Electoribus Catholicis emiſſæ publicæ proteſtationes, quæ omnem receſſus ap-
22 probationem excludunt, ac validiſſima, & antiquiſſima Iura Ordinis Eccleſiaſtici ab omni conatu Laicorum, omnique præiudicio Eccleſiaſticorum præſeruant *gloſ. in l. neſennius verb. exhibuiſſe, ff.*

de

de negot. geſt. Bart. in l. ſi Debitor, §. ſi in venditione num. 1. ff. quib. mod. pign. vel hypot. ſoluat. & Alex. conſ. 130. num. 13. lib. 4.

Præterea in hoc receſſu ſupponitur, quod huiuſmodi appellationes eſſent illicitæ, cum verò ex fundamentis ſupra deductis ſint omninò iuſtæ, & è conuerſo ſit prorſùs iniuſtum, & illicitum, quod à Laicis valeant, ſeù valerent citrà manifeſtam iniuriam prohiberi, vtique corruente di-
23 cto ſuppoſito corruit, ſeù ceſſat receſſus, ſiuè eius diſpoſitio, *l. quod dictum, ff. de pact. & l. adigere, §. quamuis, ff. de Iure patr.*

At receſſus in hac parte potiuſquamdam indigeſtam quærelam, quàm poſitiuam, & abſolutam reſolutionem continet, quippè inter eius vmbras radius ille veritatis illuxit, quod nempè fieri deberet
24 recurſus ad Sanctam Sedem, quæ Nuncijs Apoſtolicis prohiberet, ne in huiuſmodi cauſis, ſeù appellationibus ſeſe ingererent iuxtà illa verba receſſus in lin-

guam

guam latinam translati ibi -- apud Se-
„ dem Pontificiam Romæ id expediri cu-
„ rabimus, vt huiuſmodi illicitis in Impe-
„ rio, eiuſque ſubditos procedendi modis
„ ſeriò Nuncijs interdicatur -- proùt be-
nè, & indiuidualitèr conſiderauit *Ioannes Vuolfangus Textor in diſputationibue ad receſſus Imperij anni* 1654. qui licet in Epiſtola profiteatur ſe eſſe Proteſtantem Euangelicum, talemque mori velle adhùc *in diſp. 2. tit. 55. & diſp. 10. tit.* 31. fateri debuit prædictum receſſum non eſſe in hac parte diſpoſitiuum, ſed relatiuum ad interceſſionem ab Imperatore explendam apud Summum Pontificem, vt Nuncij, ſeù Legati Apoſtolici ab huiuſmodi appellationibus in poſterum abſtinerent.

Iure autem merito huiuſmodi oraculum S. Sedis fuit deſideratum, & reſeruatum;
25 Quia cum ex prædictis Officiales Epiſcoporum Germaniæ, & ſignanter Leodij nullam auctoritatem, nullumque Iuriſdictionis exercitium recognoſcant, ſeù re-

recipiant ab Imperatore ratione feudi, ſed ab Epiſcopatu, vel eorum Eccleſiaſtico miniſterio; & vltrà Iuris aſſiſtentiam antiquiſſimus vſus talis Iuriſdictionis cum appellatione ad Superiores Eccleſiaſticos, & ad ipſos Nuncios Sanctamque Sedem inualuerit, in claram emicat conſequentiam, quod quando etiam de iſto Iure alioquin clariſſimo dubitari conti-
26 giſſet inter Imperium, eiuſque Status, & Tribunalia, ac inter S. Sedem, & Tribunalia Eccleſiaſtica, definitio vtique, seù prouiſio ad ſolam Sanctam Sedem, eiuſque Nuncios, & Tribunalia, non autem ad Imperium, eiuſque Status, vel Dicaſteria (vt fuit agnitum in dicto receſſu) pertinuiſſet, pertinuit, & pertinet *Iaſ. in l.ex quacumque num.* 19. vbi de communi, *ff. ſi quis in ius vocat. Felin. in cap. Paſtoralis num.* 4. *vbi Dec. n.* 7. *&* 8. *de reſcript. Rip. in cap. decernimus num.* 4. *verſ. ſed coram*, vbi de communi *de Iudic. Guttier. practic. quæſt. lib.* 1. *quæſt.* 4. *ſub num.* 2. *Graſ. de effect. Clerical.*

rical. eff. 1. *num.* 1262. *Sperel. deciſ.* 8. *num.* 23. vbi de communi, & *deciſ.* 24. *num.* 58. & 59. vbi quod ità iudicauit diſputato priùs acriter articulo in Conſiſtorio Conſiliariorum Ducis Mutinæ, *Barboſ. de Vniuerſ. iur. Eccleſ. lib.* 1. *cap.* 39. §. 4. *num.* 13. & *Bellet. diſquiſ. Clerical. par.* 1. *tit. de fauor. Cleric. perſonal.* §. 14. *num.* 3. & *tit. de fauor. Cleric. real.* §. 5. *num.* 128.

Nec pro iuſtificatione huiuſmodi receſſus
27 quidquam refragatur auctoritas *Couar.* probantis antiquam conſtitutionem Regum Caſtellæ, quod à ſententijs per Epiſcopos feudatarios latis in cauſis prophanis ad Regem non ad Eccleſiaſticos appelletur inter *eius practic. quæſt. cap.* 4. *num.* 2. quem refert *Fermoſin. in cap. ſi duobus* 7. §. *Denique quæſt.* 1. *num.* 3. *de appellat.* Omiſſa enim tamquam non neceſſaria concluſionis impugnatione, ceſſat illius applicatio ex pluribus Iuridicis diſcrepantijs, in Hiſpania enim non conſtat, quod exercitium Iuriſdictionis

Epi-

Epiſcopi ſit apud diuerſos Iudices, ſeculares nimirum ſoli Laicali Iuriſdictioni præpoſitos,& contradiſtinctos à Vicario, ſeù Officiali ad ſolam Eccleſiaſticam Iuriſdictionem deputato, proùt Leodij: In Hiſpania Epiſcopus iudicat tamquam Baro, Officialis verò Leodij tamquam Eccleſiaſticus, In Hiſpania nec immemorabilis, nec alia minor conſuetudo legitimè introducta ante dictã Conſtitutionẽ antiquã Regũ Caſtellæ aderat,ſeù probatur,proùt Leodij:In Hiſpania ſemper fuerunt Regia Tribunalia,ad quæ deuoluebantur,& fuerunt deuolutæ huiuſmodi appellationes, in Germania autem Tribunal Spiræ non fuit erectum niſi de anno 1495. & in anteactis, imò ſubſequutis ſeculis ad Superiores Eccleſiaſticos in his caſibus fuit appellatũ: Inueſtituræ Hiſpaniæ pro appellatione ad Regem, Germaniæ verò, & præſertim Leodij pro appellatione ad Superiores Eccleſiaſticos interpretatiuam obſeruantiam ſunt ſortitæ; Quæſtio paritèr non eſt de

tollenda in totum ſuperioritate Imperatoris, ſeù appellatione Leodienſium ad Tribunalia Laicalia, ſed moderanda in ſolis cauſis, in quibus Laici malint coram Eccleſiaſtico, quam Laico Iudice litigare, eo inſuper addito, quod Iuriſdictio Officialis in his cauſis numquam fuit impugnata, nec impugnatur. Ideò
28 ex legibus Hiſpaniæ, & conſuetudine aliorum locorum non benè infertur ad appellationem in cauſis Leodienſium, in quibus tot diſparitates concurrunt *vulg. leg. Papinianus, ff. de minor.* & huic obiecto ad partes reſpondet *Io: à Chokier in d. eius Opere cap. 13. per tot.*

Subſequuntur Capitulationes Ferdinandi
29 IV. & Leoplodi I: feliciter Regnantis, quem Deus Optimus Maximus diù incolumem ſeruet, eiuſque pietati nouas ſemper victorias contra Thracem ſuperaddat, quæ exaduerſo in comprobationem dicti receſſus adducuntur, ſed omiſſa repetitione rationum contra actus Laicales militantium, ſunt potius deſtructiuæ,

uæ, ſeù reformatiuæ eiuſdem receſſus, ea intercedente præciſa; & notabili differentia intèr receſſus, & capitulationes, quod iſtæ non faciut mentionem
30 de Officialibus, ſed reſtringuntur ad cauſas, quæ à ſuis Tribunalibus ordinatis in Imperio traherentur ad Curiam Romanam, vel Nuncios Apoſtolicos.
31 Quouſque igitur non probatur, prout eſt improbabile, quod Tribunal Officialis Leodij dependeat, & ſit ordinatum ab Imperio, numquam poterit dici, quod ſub his Capitulationibus comprehen-
32 dantur, talia ſiquidem ſunt ſubiecta qualia prædicata demonſtrant, *leg. 3. ff. de fund. inſtruct. & l. fin. §. cui dulcia, ff. de tritic. vin. vel ol. legat.* Quinimò diſcre-
33 tiuus iſte loquendi modus intèr receſſum, & Capitulationes in iſtis diuerſam ab illo voluntatem habitam fuiſſe magis patefacit, *leg. vnica, § ſin autem ad deficientis C. de caduc. toll.*

Et nihilominùs ad euitandum omnem prætextum cuiuſcumque licèt ſiniſtræ, & in-

ſubſiſtentis interpretationis bo:me: Illu-
34 ſtriſſimus, & Reuerendiſſimus Sanfelicius tunc Nuncius Apoſtolicus non omiſit oportunas proteſtationes adijcere,
35 & ad omnem bonum finem Electores Catholici huiuſmodi articulum omittendum eſſe declararunt, eumque ex tunc pro omiſſo, & abolito habuerunt, vt patet ex reuerſali ſigillo Cancellariæ Moguntinæ munito ſub Datum Francofurti 30. Iulij 1658. & quod plus eſt, cum idem Nuncius præfatas proteſtationes
36 feciſſet etiam ipſimet Electo Romanorum Regi Leopoldo Primo contradicens articulo Decimono Capitulationis tanquam erroneo, ſcandaloſo, & præiudiali, Cæſarea Maieſtas circa dictum articulum nihil ſe tentaturam ſuo verbo ſpopondit, vt patet ex actu publico nominati Nuncii Apoſtolici ſub Datum Francofurti 9. Auguſti 1658. & regiſtrato in Archiuio Nunciaturæ *tom.* 11. *num.* 21.

Supereſt ex Cathalogo Actuum Imperialium

lium quædam Epiſtola Regnantis Cæſaris ſub datum 27. Septembris 1674., vbi monet Sereniſſimum Electorem Coloniæ, vt reuocet Edictum die 15. Februarij 1672. factum pro huius Eccleſiaſticæ Iuriſdictionis, & appellationis conſeruatione, prætermiſſis autem cæteris alijs reſponſionibus contra actus Imperiales adductis, quæ aduerſus huiuſmodi Epiſtolam ſimiliter procedunt, additur particularis circumſtantia, quod Sereniſ-
37 ſimus Elector agnoſcens iuſtitiam, quæ huiuſmodi appellationi aſſiſtebat, vltra aliud Edictum datum 3. Februarij 1674. indiuidualiter præfatum Edictum diei 15. Februarij 1672. confirmauit die 16. Auguſti 1681. vt in principio, ſeù ſerie facti retuli, & propterea hæc Epiſtola, quæ non conformem, ſed de directo contrarium effectum habuit, potius retorquetur.

Legitur vlteriùs in eadem Epiſtola, quod Conſilium Ordinarium Leodij repreſentet Epiſcopum, & Principem ibi — Con-

„Ci-

Digitized by Google

„ ſilium dilectionis veſtræ Ordinarium,
„ Leodienſe eamdem vti Epiſcopum, &
„ Principem Leodienſem repreſentans --
quando eſt merè Laicale, rebuſque ſecularibus præpoſitum, nec Epiſcopum vti Epiſcopum repreſentat; Inibi quoque ſupponitur præfatum Edictum factum fuiſſe ad inſtantiam, & fauorem eiuſdem Conſilij, cui deſideratur iniungi, vt à Iudicijs reuiſorijs deſiſtat, quod cum pariter non ſubſiſtat in facto, patet Cæſarem fuiſſe malè informatum, & comprobatur benè egiſſe Electorem, ſi eiuſdem Epiſtolæ rationem non habuit.

CAP.

Digitized by Google

CAP. XII.

Reſpondetur Tertiæ Obiectioni ex actibus Cameræ Spirenſis.

SVMMARIVM.

1. *Laici non habent Iuriſdictionem aduersùs Iudices Eccleſiaſticos, & in cauſis per eos definitis.*
2. *Camera Spirenſis per ſeculum, & vltra Iuſtitiam, & antiquitatem appellationum ab Officiali ad Eccleſiaſticos agnouit, & iudicialiter probauit.*
3. *Præiudicia recentia, quæ dant cauſam controuerſiæ non turbant ſtatum, & antiquam poſſeſſionem Iuriſdictionis continuatam, & propugnatam.*
4. *Mandatum Cameræ Spirenſis anni 1673. erroneè ſupponit, Officialem Leodij procedere vti Iudicem prophanum.*

Ter-

TErtia Obiectionum ſpecies reſpicit actus, qui nuncupantur præiudicia Cameræ Spirenſis viginti præſertim ab hinc annis, quibus prætenditur Cameram huiuſmodi appellationes recepiſſe, ac mandata caſſatoria, & pœnalia contra appellantes ad Nuncios Apoſtolicos re-
1 laxaſſe, ſed vltrà ſatis probatum defectum Iuriſdictionis in Laicis aduerſus Iudices Eccleſiaſticos, & in cauſis per iſtos definitis, mirum eſt, quod Camera,
2 quæ ſtatim poſt eius erectionem, & reſpectiuè per ſeculum, & vltrà ſubſequens defectum ſuæ Iuriſdictionis agnouerat, ac iuſtitiam, & inueteratum vſum appellationum ad Eccleſiaſticos iudicialitèr probauerat, deducat pro ſua Iuriſdictione, ſeù veriùs vſurpandi conatu moderna præiudicia de facto in his vltimis annis extorta, quæ vtpotè dantia cauſam
3 controuerſiæ, ac recentia turbare non valent Iura ſtatum, & antiquam quaſi poſſeſſionem aduersùs poſteriores Laicorum conatus ſemper continuatam, & quan-

quando opus fuit, propugnatam iuxtà optimum, & benè congruentem *Textum in cap. licet cauſam de probat.* vbi communiter DD., non poſſum tamen
4 omittere, quod mandatum Cameræ Spirenſis 27. Auguſti 1673: datum in contrario Adiunćto *num.9.* vltrà alios defećtus Iuris ſuperiùs relatos, quibus laborat, nimis euidenter errat in fačto, dùm ſupponit in his cauſis Officialem Leodij procedere vti Iudicem ciuilem, nempè Laicalem, iuxtà illa verba -- Sententia-
„ rum per te, Officialemque Leodienſem
„ vti ciuilem eatenùs Iudicem latarum --
quando ſupra fuit pleniſſimè probatum Officialem eſſe in his cauſis purè, & ſimpliciter Eccleſiaſticum, & vti Iuriſdićtione Eccleſiaſtica.

CAP. XIII.

Reſpondetur Quartæ Obiectioni ex actibus Archiepiſcopi, & Electoris Coloniæ.

SVMMARIVM.

1. *Archiepiſcopus Coloniæ, & inſimul Epiſcopus Leodij circumduxit duo Edicta, quæ pro fomento Laicalis poteſtatis fuerant procurata.*
2. *Et ſucceſſiuè confirmauit aliud Edictum pro conſeruatione Iuriſdictionis Eccleſiaſticæ.*
3. *Edicta abrogata indicant extremum defectum boni Iuris, & euidentiam mali.*
4. *Actus circumducti perindè habentur, ac ſi numquam emanaſſent.*
5. *Decretum Conſilij Archiepiſcopi Coloniæ, & inſimul Epiſcopi Leodij de anno*

AA

Digitized by Google

anno 1658. circa conſuetudinem appellationum ad Eccleſiaſticos, & contra Laicorum conatus.

6. *Impugnatur quædam Epiſtola ſub nomine Archiepiſcopi Coloniæ de anno 1673.*

7. *Antiſtites non poſſunt præiudicare Sanctæ Sedi, Nuncijs, & ordini Eccleſiaſtico.*

mi

Actus Sereniſs.&Reu.Archiepiſcopi,& Electoris, circa quos quarta ſpecies obiectionum verſatur, mirabiliter retorquentur, & magis congruè inter noſtra fundamenta debuiſſent connumerari:

1 Quamuis enim ad inſtantiam fouentium Iuriſdictionem Laicalem fuerint procurata duo Edicta ſub diebus 3. Martij, & 6. Maij 1672. in perniciem Iuriſdictionis Eccleſiaſticæ, quia tamen nullam ſpeciem iuſtitiæ præſeferebant, fuerunt per Celſitudinem ſuã particulari Edicto ſub die 3. Februarij 1674. ad conteſtandam eius deuotiſſimam, & filialem ob-

ſeruantiam erga S. Sedem Apoſtolicam motu proprio, & ex certa ſcientia abolita, & circumducta, ac ſi nunquam ema-
2 naſſent, imò die 16. Auguſti 1681. aliud Edictum, quod priùs nempè 15. Februarii 1672. fecerat pro huius Eccleſiaſticæ Iuriſdictionis defenſione, ampliſſimè confirmauit, cuius Edicti tenor in ſerie
3 facti refertur: Recurrere autem ad leges, ſeù Edicta abrogata indicat extremum boni Iuris defectum, ne dicam quod euidentiam mali Iuris patefaciat; Reuocatio enim & circumductio procedit ex iniuſtitia actuum circumductorum, qui propterea retorquentur, vel nullam de-
4 fenſionem, nullumque Ius inducunt, cum perindè habeantur, ac ſi numquam emanaſſent, vt expreſsè dicitur in Edicto circumſcribente, & concordat *gloſ. in l. & poſt Edictum verb. circumducendum, ff. de iudic. & in l. acta verb: circumduci, ff. de re iudic: Vbert. de citat. tom. 3. cap.* 12. *num.* 420. & in ſimilibus terminis Epiſcopi circumducentis actus præceden-

dentes *Celſ.deciſ.60.num.5.in fin.&6.*
Qualiſque re vera fuerit voluntas Sereniſs.
& Reuerendiſs. Archiepiſcopi Coloniæ,
& inſimul Epiſcopi Leodienſis explicata
per eius Conſilium priuatum circa iuſti-
tiam, & antiquiſſimum vſum huiuſmo-
5 di appellationum aduerſus iniuſtos Lai-
corum conatus, comprobatur omiſſis
aliis actibus ex illo decreto eiuſdem Con-
ſilii, cuius tenor eſt -- Sereniſſima ſua
„Celſitudo auditis Officiali ſuo Leodien-
„ſi, & Conſiliario Bliſia, necnon Aduo-
„cato fiſcali de Fleron,qui repreſentarunt
„præiudicium, quod fit Iuriſdictioni Ec-
„cleſiaſticæ in cauſa Lambrecht contra
„Aduocatum Grand Iean & Conſortes
„ratione mandati caſſatorii ab his impe-
„trati auctoritate Principum vicariorum
„Imperii, quo intendunt ſiſtere exequu-
„tionem trium ſentẽtiarum conformium
„latarum contra eos auctoritate Iudicum
„Eccleſiaſticorum declarat ſuæ intentio-
„nis eſſe, vt Statutis,& Conſuetudini im-
„memoriali hactenùs obſeruatæ inhærea-

„tur

„ tur, & ad trium dictarum conformium
„ ſententiarum exequutionem procedatur
„ non obſtante præfato mandato,& ad eo-
„ rum, qui præmiſſis contrauenerunt co-
„ erctionem. Datum in Conſilio priuato
„ dictæ Sereniſſimæ ſuæ Celſitudinis 21.
„ Iunii 1658.

Cauendũ tamen videtur à quadam Epiſtola
6 Sereniſs.& Reuerendiſs.Archiep. data in
contrario Adiuncto *num.* 10. ſub datum
27. Auguſti 1673., quam pro defenſio-
ne Officialis Coloniæ exaratam Emi-
nentiſſimus D. Bonuiſius nullam habet
memoriam ad eius manus perueniſſe,
ſed quatenùs re vera, & ſcripta, & tranſ-
miſſa fuiſſet, magis comprobat noſtram
intentionem, dùm ea non obſtante Se-
reniſſimus Archiepiſcopus de menſe Fe-
bruarii 1674. Edictum reuocatorium
præcedentium promulgauit, & ſic dùm
habemus illius voluntatem, opus non eſt
deſcendere ad negationem poteſtatis,quã
7 Celſitudo ſua non habuiſſet propriis Edi-
ctis, vel Epiſtolis præiudicandi Iuribus
San-

Sanctæ Sedis, Nunciorum Apoſtolicorum, ac Ordinis Eccleſiaſtici; *ad gloſ. in c. ſignificaſti verb. Cleric i antè fin. de foro compet. Alex. conſ. 8. num. 1. circa med. lib. 1. Scacc. de iud. lib. 1. cap. 11. n. 38.*

C A P. XIV.

Reſpondetur Quintæ Obiectioni ex conuenientia.

SVMMARIVM.

1. *Conuenientia non ſcripta aduersùs Iuridica fundamenta non attenditur.*
2. *Iuſtitia conculcari, & legum, ſeù Canonum moderamina proſterni non debent diſcurſibus Popularibus, Politicis, & apparentibus.*
3. *Alioquin nihil eſſet in Iure certum.*
4. *Conuenientia non ſcripta contra ſanctiones, & concluſiones Iuridicas eſt duplex iniquitas, vel iniuria honeſtatis colore velata.*

5. Vſus

5. *Vſus iudicandi non poteſt dici grauans, ſi iudicati de eo non conquæruntur.*
6. *Amplia quando eumdem vſum exoptant, & propugnant.*
7. *Leodienſes de annis 1625. & 1626. aſſiſtentiam Sanctæ Sedis implorarunt, & conatibus Cameræ Spirenſis reſtiterunt.*
8. *Auctores Leodienſes, qui de Iuriſdictione Officialis Leodij in cauſis prophanis inter Laicos, & appellatione ad Eccleſiaſticos ſcripſerunt, referuntur.*
9. *Non eſt credendum, quod Leodienſes circa vſum iudicandi, & appellandi laborare voluerint contra propria commoda.*
10. *Raræ ſunt cauſæ prophanæ intèr Laicos, quæ ab Officiali Leodij ad Curiam Romanam deuoluuntur.*
11. *Plerę que cauſæ huiuſmodi in illis partibus terminantur.*
12. *Et in pluribus omnes inſtantiæ complentur Leodij per appellationes Leodien-*

dienſibus commiſſas.

13. *Leodij ſunt probi, & præclari Iuriſconſulti.*

14. *De Iuſtitia, & Sapientia Iudicum Romanæ Curiæ, & Sacræ Rotæ tamquam nimis notoria ſuperfluum eſt agere.*

15. *Inter Rotæ Romanæ Auditores ex diuerſis regionibus ſelectos conſueuit aſſumi etiam Germanus.*

16. *Iacobus Emerix Leodienſis S. Rotę Auditor Decanus.*

17. *Conuenit fidei Imperiali, & moribus Germanię, vt antiquiſſimi vſus appellationum ab Imperatoribus confirmati ſeruentur.*

18. *Alias ſubuerteretur Imperium, à cuius pluribus ſtatibus vllę appellationes ad Cameram Spirę non deuoluuntur.*

19. *Quæ diu certum ſtatum habuerunt, minimè ſunt mutanda ex omni conuenientia tàm Legali, quàm politica.*

20. *Nouitates ſemper pernicioſæ.*
21. *Quæ in ſuo ſtatu manent, etſi deteriora, ſemper meliora ſunt ijs, quæ vti meliora volunt innouari ex monito Auguſti ad Senatum.*
22. *Aliud monitum Diui Auguſtini in eodem propoſito.*
23. *Conſuetudinis, vſuſquè longæui non leuis auctoritas, & plerumque diſcordiam pariunt nouitates.*
24. *Aliud monitum Ariſtotelis ad rem.*

QVintæ Obiectioni figuratæ conuenientiæ, quaſi dedeceat cauſas prophanas non à doctis Iudicibus Germaniæ, ſed à Nunciis Apoſtolicis, & Curia Romana eſſe cognoſcendas, exindèque incommoda, & expenſas litigantium augeri, prompta occurrit reſponſio,
1 tàm in Iure, quàm in facto. In Iure quia quoties pro vna parte Iuridica vrgent fundamenta, conuenientia apparens, ſeù Epicheia non ſcripta apud Iudices, & viros ſolida virtute, ac iuſtitia præ-

prædítos nullam vim vmquam habuit;
2 ne ſub diſcurſibus popularibus, politicis, vel apparentibus iuſtitia conculcetur, ac inuariabilia legum, & Canonum moderamina, etiamſi dura viderentur, proſternantur, *per Textum in l. proſpexit 12. verſ. quod quidem, ff. qui, & à quibus Decian. conſ. 36. n. 41. lib. 1. Minſinger. obſeru. 63. nu. 4. centur. 6.* vbi quod alio-
3 quin nihil eſſet in Iure certum, vel perpetuum, *& Gratian. diſcept. 639. nu. 25. & ſeqq.* vndè conuenientiam non ſcrip-
4 tam contra ſanctiones, & concluſiones iuridicas eſſe duplicem iniquitatem, vel iniuriam honeſtatis colore velatam poſt *Textum in l. dudum, C. de contrab. empt.* cuius verba ſunt — grauis hæc videtur „ iniuria, quæ honeſtatis colore velatur — exclamant, *Andreol. contr. 92. n. 17. in fin. Conciol. alleg. 50. num. 38. & 39. & Merlin. dec. 386. nu. 22. & 23. & deciſ. 567. n. 57. 59. & ſeqq.* vbi adducit etiam auctoritatem *Diui Auguſtini, & num. 67. & ſeqq.*

In facto autem omnis conuenientia aſſiſtit Iuridico, & antiquiſſimo vſui appellandi in his cauſis ad Superiores Eccleſiaſticos nimirum Metropolitanum, vel Nun-
5 cium Apoſtolicum, ſeù Sanctam Sedem, ſi enim adeſſet figuratum grauamen, quinàm de eo conqueri deberent, ij nimirum, qui ſunt in fractione Panis, vel
6 extranei? Sanè Leodienſes, de quorum cauſis potiſſimum, ſeù præ cęteris agitur, illum non reſpuunt, ſed exoptant, non impugnant, ſed propugnant, & quantum ipſis cordi eſſet defenſio, & cōtinuatio huius antiquiſſimæ appellationis vi-
7 rilitèr demonſtrarunt de annis 1625. & 1626., quando implorarunt aſſiſtentiam Sanctæ Sedis, eaque impetrata conatibus Cameræ Spirenſis nō minùs iuſtè, quàm fortitèr reſtiterunt, nec re, & factis dumtaxat, ſed etiam doctiſſimis ſcriptis Præ-
8 clari Iuriſtæ Leodienſes eorum iuſtiſſima vota comprobarunt, & intèr alios ſunt præcipua commendatione digni, vterque *ChoKier, Ioannes nimirum, & Eraſ-*

mus,

mus, De Mean, & *Rauſinus ſupracita-*
ti, quod ſi iſte antiquiſſimus ordo iudi-
candi, & appellandi iniuriam, non iu-
ſtitiam, grauamen non ſubleuamen, de-
decus non honeſtatem præſeferret, accu-
9 ratiſſimi, & prudentiſſimi Leodienſes
contra propria commoda laboraſſent, &
in propriam perniciem conſpiraſſent;
quod non eſt credendum ex mente *Tex-*
tus in l. cum de indebito, ff. de probat.
Et quidem non multæ, ſed rariſſimæ ſunt
10 cauſæ huiuſmodi, quæ ad Curiam Ro-
manam deuoluuntur, & tunc ſolùm
quando grauitas cauſæ, voluntas litigan-
tium, vel ſaltem electio appellantis con-
11 currunt, cæteroquin pleræque in illis
partibus terminãtur per appellationem,
vel ad Metropolitanum, vel ad Nun-
cium, vel ad Delegatos Apoſtolicos in
illis Regionibus degentes, & quod eſt
12 conſideratione, omnique attentione
dignum, plurimæ ſunt, quæ à prima ad
vltimam inſtantiam principium, me-
dium, & finem conſequuntur Leodij, vbi
13 ſunt

Digitized by Google

13 ſunt multi probi,& eximii Iuriſconſulti, quibus toties, quoties opus eſt, & à partibus deſideratur, cauſæ in gradibus appellationum delegantur; De Iuſtitia au-
14 tem, & ſapientia Iudicum Romanæ Curiæ, & ſignantèr ſupremi, & integerrimi S. Rotæ Auditorii ſuperfluum eſt agere tamquam de re apud omnes nationes notoria: Oportuna tamen ad Nationem Germanam, & Ciuitatem Leodii conſideratio non videtur omittenda, inter primarios Iuriſconſultos ex diuerſis natio-
15 nibus, & regionibus ſelectos conſueuit Sancta Sedes memorato Sacræ Rotæ Au-
16 ditorio etiam Germanũ præficere, prout modo digniſſimus illius Tribunalis Auditor Decanus eſt ſuperius laudatus *Iacobus Emerix Leodienſis*.

Conuenit etiam fidei Imperiali, & moribus Germaniæ, quod antiquiſſimi vſus Im-
17 perialibus etiam Priuilegiis confirmati, & à Dicaſterio Spiræ iudicialitèr appro-
18 bati, obſeruentur, aliàs totum Imperium ſubuerteretur, ſi conſuetudines antiquiſ-

ſimæ,

ſimæ, & Priuilegia Imperatorum ſuper cognitionibus, & appellationibus cauſarum conceſſa abrogarentur, quando plurimi ſunt ſtatus, & Principatus, à quibus appellationes non in minori parte, prout in hoc caſu, ſed in totum etiam à mere Laicalibus Tribunalibus ad formam conſuetudinum, vel priuilegiorum ad Cameram Spiræ non deuoluuntur; & denique etiam generalitèr loquendo repu-
19 gnat cuicumque conuenientiæ ſiuè legali, ſiuè politicæ, quod ea quæ diù certam interpretationem, ac diuturnum
20 rerum ſtatum cum felici Populorum gubernio habuerunt, ſubuertantur mutationibus, & nouitatibus contra *Textum in l.minimè, ff.de legib.* quæ ſemper fuerunt Reipublicæ pernicioſæ, & præ viribus ſunt arcendæ, quia vt in hoc propo-
21 ſito dixit Auguſtus ad Senatum -- quæ
„ in ſuo ſtatu, eademque manent, & ſi de-
„ teriora ſint, tamèn vtiliora ſunt his, quæ
„ per innouationem, velut meliora indu-
„ cuntur, & vt ait *Diuus Auguſtinus epi-*

22 *ſtol.*

Digitized by Google

22 *ſtol.*128.*cap.*5.-- ipſa mutatio conſue-
,, tudinis etiam quæ adiuuat vtilitatẽ no-
,, uitate perturbat- & propterea *Honorius*
III.relatus in cap. cum cõſuetudinis 9.
23 *de conſuetud.* conſuetudinis, inquit,
,, vſuſque longæui non eſt leuis auctoritas
,, & plerumque diſcordiam pariunt noui-
,, tates-- & in hanc conſonantiam ex *Ari-*
,, *ſtotele* ità refert *Patricius lib.*3. *tit.*1.*de*
24 *Republ.*-- Ciuitatis ſtatum diligant,con-
,, tentique eo nihil moliantur, nihil agi-
,, tent, quod alienum, nouumque ſit, ſed
,, eam viam ire pergant, quam maiores
,, inſtituerunt, quæquè aliorum veſtigiis
,, attrita ſunt, nouarum enim rerum ſtu-
,, dium ſemper Rempublicam labefacta-
,, re ſolet, quas aliaſque legales, & politi-
cas conſiderationes diuerſorum teſtimo-
nio adducit *Gonzal.in d. cap. cum con-*
ſuetudinis num. 2. & 3. *extr. de con-*
ſuetud.

FINIS.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

INDEX

Materiarum,& Concluſionum.

A.

ACTVS

ANTERIOR poſteriori circumducitur *cap.11.num.16.& 18.*
CVIVS non fuit habita ratio, imò contrarius ſuperuenit effectus, potius retorquetur *ibidem num.37.*
CIRCVMDVCTI perindè habentur, ac ſi nunquam emanaſſent *cap.13.num.4.*
GESTI contra propriam Iuriſdictionem magis concludunt *cap.9.num.2.*
INEFFECTVATI, circumducti,& reiecti confirmant potius, quam interrumpant conſuetudinem *cap.6.num.15.& cap.11.num.3.*

ANTISTES

REDARGVENDVS non eſt de mendacio,& periurio *cap 4.num.20.*
ANTISTITES non poſſunt præiudicare Sanctæ Sedi,Nuncijs,& Ordini Eccleſiaſtico *cap.13.num.7.*

APPELLATIO.

AB ECCLESIASTICO datur ad Superiores

Eccleſiaſticos *cap.* 3. *num.* 2.

Habente temporalem Iuriſdictionem, & iudicante in prophanis datur regulariter ad Eccleſiaſticos, non ad ſeculares *cap.* 5. *nu.* 7.

Quod probatur etiam Auctoribus Leodienſibus, & Germanis *ibidem num.* 15.

Habente feudum à Laico appellatur ad infeudantem in temporalibus *cap.* 3. *n.* 3.

Declara quando Eccleſiaſticus iudicat, vt Baro *ibidem num.* 4. & *cap.* 10. *num.* 2.

Secus quando iudicat, vt Eccleſiaſticus, quia tunc appellatur ad Superiorem Eccleſiaſticum *cap.* 3. *num.* 5. & *cap.* 10. *nu.* 4.

Amplia accedente plurium ſeculorum conſuetudine *cap.* 10. *num.* 5.

AB INFERIORI datur ad Superiorem *cap.* 5. *num.* 12. & *cap.* 8. *num.* 9.

A IVDICE PROROGATO appellatur ad Superiores eiuſdē non prorogantium *c.* 5. *n.* 10.

A SVFFRAGANEO ad Metropolitanum concludit cauſas eſſe Eccleſiaſticas, & ad Superiores Eccleſiaſticos eſſe ſubinde appellandum *cap.* 8. *num.* 1.

Non deuoluitur ad Metropolitanum in cauſis abſolutè prophanis *ibidem num.* 2.

DIVERSIFICAT inſtantiam non naturam cauſæ, ſeu Iuriſdictionis *cap.* 8. *n.* 43.

GRADATIM deuoluitur ad Iudices eiuſdem ſphæræ *cap.* 5. *num.* 12.

Itaùt

Itaùt inter Iudices à quo, & ad quem adſit gradualis, & correlatiua ſubordinatio *cap.*8.*num.*10.

APPELLATIONES

AB OFFICIALI LEODII in cauſis prophanis antè, & poſt Cameram Spiræ ad Eccleſiaſticos interpoſitæ *cap.*1.*num.*6. *cap.*4.*num.* 19. *&* *cap.*9.*num.*18.

A Camera Spiræ pluries reiectæ, quando fuerant ad eam interpoſitæ *cap.*1.*num.*7.

Non potuerũnt ab eadem Camera de annis 1625. & 1626. interuerti *cap.*1. *num.*8. *& ſeqq.*

A SCABINIS ad Conſilium ordinarium Laicale, & ab hoc reſpectiue ad Cameram interponuntur *cap.*4.*num.*18.

DE APPELLATIONIBVS ab Officialibus in cauſis prophanis non agitur in aſſertis centum grauaminibus anni 1522. *cap.*9.*nu.* 21. 22. *&* 24.

APPELLANDI Conſuetudo, vide Conſuetudo.

B.

BONVISIVS

CARDINALIS laudatur *cap.*1.*num.*30.

C.

CAMERA SPIRÆ

APPROBAVIT pluries cõſuetudinem appellandi ab Officiali ad Eccleſiaſticos in cauſis

Digitized by Google

prophanis inter Laicos *cap.6.num.7. & cap. 12.num.2.*

CONATA fuit de annis 1625. & 1626. ſed fruſtra, interuertere appellationes ab Officiali ad Eccleſiaſticos *cap.1.num.8. & ſeqq.*

ERECTA de anno 1495. *cap.1.num.5.*

REIECIT pluriès appellationes ad ſe in cauſis prophanis interpoſitas à ſententijs Officialis Leodij,& Eccleſiaſticorum *cap.1.num.7.cap. 5.num.4.& cap.6.num.13.*

RECVRRENTES ad Cameram Spiræ excommunicati à Nuncijs, & Rota *cap. 1. num.21.*

STATVS plures ſunt in Imperio, à quibus nullæ appellationes ad Cameram Spiræ deuoluuntur *cap.14.num.18.*

CAMERÆ SPIRÆ.

COMMISSARII re infecta Leodio receſſerunt *cap.1.num.13.*

CONATVS neglecti,reuocati, & circumducti *cap.6.num.14.*

MANDATA caſſatoria ineffectuata, ſeu neglecta *cap.1.num.17.& 20.cap.6.nu.6. & 13.*

MANDATVM anni 1673. erroneè ſupponit Officialem Leodij procedere vti Iudicem Laicum *cap.12.num.4.*

PRÆIVDICIA recentia, quæ dant cauſam controuerſiæ, non turbant ſtatum, & antiquam poſſeſſionem Iuriſdictionis continuatam,

ram, & propugnatam *cap.* 12.*num.*3.

CAPITVLATIONES

FERDINANDI IV. & LEOPOLDI I. non faciunt mentionem Officialium, ſed cauſarum, quæ à Tribunalibus in Imperio ordinatis extraherentur *cap.* 11.*num.*30.

NVNCIVS APOSTOLICVS proteſtatus fuit contra dictas Capitulationes *ibidem num.*34.

ELECTORES CATHOLICI articulum decimum nonum Capitulationum pro omiſſo, & abolito habendum eſſe declararunt, *ibid. num.*35.

LEOPOLDVS I. ad proteſtationes Nuncij Apoſtolici ſpopondit nihil ſe tentaturum circa dictum articulum *ibidem num.*36.

CARAFA.

CARDINALIS PETRVS ALOYSIVS CARAFA nouitati Cameræ Spirenſis ſe oppoſuit *cap.* 2.*num.*12.

CAVSA

ECCLESASTICA eſt nedum ratione materiæ, & perſonarum, ſed Iudicis Eccleſiaſtici, licet iudicet in prophanis *cap.*5.*num.*1.

Concluditur ex appellatione ab Officiali ſuffraganei ad Officialem Metropolitani *cap.*8.*num.*1.

Effecta quando fuit ratione Iudicis, tunc appellatur ad Superiores Eccleſiaſticos *cap.* 5.*num.*2.

Re-

Referuntur in hoc propoſito verba Auctorum Leodienſium, & Germanorum *ibidem num.3.*

CENSVRÆ

RELAXANTVR à ſolò Superiore Eccleſiaſtico *cap.8.num.30.*

Non autem à Laico, ſeu procedente tamquam Laico *ibidem numer.31.*

Et pro cauſis Iuriſdictionis ſeu fori Eccleſiaſtici, non autem Laicalis *ibid.num.32.*

RELAXATÆ à Nuncijs, & S. Rota contra recurrentes à ſententijs Officialis Leodij ad Cameram Spiræ *cap.1.n.21. & c.6.ſub n.14.*

VSVS CENSVRARVM demonſtrat, quod vtens ſit Eccleſiaſticus *cap.8.num.28.*

Eſt ſignum vniuocum Iuriſdictionis Eccleſiaſticæ *ibidem num.29.*

CENTENARIA

DIGNA eſt ſpeciali nota, nec venit ſub indefinito, vel generali Sermone *cap.7.num.14.*

ALIA vide in verbo IMMEMORABILIS.

IOANNES A CHOKIER

DEDIT IN LVCEM anno 1621. Commentaria ad Regulas Cancellariç *cap.1.num.14.*

Et de anno 1630. alium tractatum, cui titulus, *Vindiciæ libertatis Eccleſiaſticæ ibidem nu.15.*

CHRISTVS

IN CHRISTO, & Eccleſia Dei ſemper fuit vtra-

Digitized by Google

vtraque poteſtas ſpiritualis actu, & habitu, & temporalis ſaltem habitu, quæ per prorogationem reducitur ad actum *capit.* 3. *num.*1.

COLONIÆ

ARCHIEPISCOPVS nullam ſuperioritatem Laicalem habet Leodij *cap.*8. *nu.*3.7. *&* 53.

Sed ſolum Ius Metropoliticum, quod eſt Eccleſiaſticum, & à Sede Apoſtolica dependet *ibidem num.*4.

ET INSIMVL EPISCOPI LEODII circumduxit duo edicta procurata pro fomento Iuriſdictionis Laicalis *cap.*1. *num.*25. *&* *cap.*13.*num.*1.

Et ſucceſſiue confirmauit aliud edictum antea promulgatum pro conſeruatione Iuriſdictionis Eccleſiaſticæ *cap.*1. *num.*26. *&* *cap.*13.*num.*2.

Ac de anno 1658. oportunè decreuerat circa conſuetudinem appellationum ad Eccleſiaſticos,& contra Laicorum conatus *cap.* 13.*num.*5.

DECRETA SYNODALIA, & PROVINCIALIA edita de anno 1423.*cap.*8.*num.*50.

Determinant, quod in appellationibus à ſuffraganeis ſeruetur ius commune; & ſignanter *cap.Romana de appell.in 6.ibid.n.*51.

Vnde infertur Curiam Coloniæ vti Metropoliticam, eiuſque Officialem vti Eccleſia-

ſiaſticum etiam in cauſis prophanis appellanum à ſuffraganeis conſiderari *ibid. num.52.*

EPISTOLA quædam ſub nomine Archiepiſcopi Coloniæ impugnatur *cap.13.num.6.*

CONFESSIO

CONFESSIONE melior probatio non datur *cap.6.num.3.*

CONFESSIONES contra propriam Iuriſdictionem magis concludunt *cap.9.num.2.*

CONSTITVTIO

QVÆDAM anni 1555.determinat, quod Eccleſiaſtici Germaniæ Iuriſdictionem iuxta ſingulorum locorum conſuetudinem exercere continuent *cap.9.num.26.*

CONSTITVTIONES magis vrgent, quando plurium ſeculorum vſu roborantur *ibid. num.5.*

CONSVETVDO

APPELLANDI à Laico, vel ab Eccleſiaſtico procedente vti Laico ad Eccleſiaſticos non ad Imperatorem valet *cap.7.num.2.& 7.*

A ſententijs Laici ad Eccleſiaſticos probata fuit à Senatu Delphinatus *ibid.n.4.*

Imò,& ab ipſo Roſental.olim Cameræ Spirenſis Iudice *ibidem num.5.*

APPELLATIO ab Officiali ad Eccleſiaſticos etiam in prophanis admittitur à ſcribente pro Iuriſdictione Laicali *ibidem num. 2. & cap.6.num.2.*

Et

Et fuit pluries canonizata à Camera Spiræ *cap.6.num.7.cap.9.num.1. & cap.12. nu.2.*

PROBATVR etiam Auctoribus Germanis in contrarium citatis *cap.6.num.8.*

Necnon confeſſione Leodienſium *ibidem num.9.*

Item iuramento Epiſcopi Leodienſis *ibidem num.10.*

Ac diuerſis deciſionibus S. Rotæ editis in huiuſmodi cauſis Leodienſibus *ibid.n.11.*

Ex diuerſis commiſſionibus directis S. Rotæ, & plurimis Breuibus appellationum commiſſarum Iudicibus in illis partibus *ibidem num.12.*

Attenditur eo magis, quoties cauſæ non reſpiciunt naturam, & leges feudi *ibid.n.16.*

Alia vide in verb. OFFICIALIS LEODII.

AVCTORITAS conſuetudinis, vſque longæui non leuis eſt *cap.14.num.23.*

CONFIRMATVR, non interrumpitur actibus contrarijs, ineffectuatis, ſeu reiectis *cap.6. num.15.*

FIDEI IMPERIALI, & moribus Germaniæ conuenit, quod antiquiſſimi vſus appellationum ab Imperatoribus cõfirmati ſeruentur *cap.14.n.17.*

IVDICANDI non poteſt dici grauans, ſi ij, qui iudicantur, de ea non conqueruntur *cap. 14.num.5.*

Et multo minus, ſi eamdem conſuetudinem exoptant, & propugnant ibidem *nu.6.*

IVS NON RESISTIT, imò defert conſuetudini appellandi à Laico, vel ab Eccleſiaſtico procedente tamquam Laico ad Eccleſiaſticum *cap.6. num.* 27.

IVRA, quæ non poſſunt in totum tolli, valent diminui, ſeù moderari conſuetudine *cap.6. num.*20.

IVRISDICTIO actualis acquiritur Eccleſiaſtico ex conſuetudine *cap.7. num.*3.

LEODII non prohibet, quin Laici potius Iudices ſeculares adeant, quam Officialem, & ab illorum ſententijs ad Laicos appellent *cap.6. num.* 17.

Sed limitat, ſeu diſtinguit iuriſdictionem ſolum, quando Laici malint eorum cauſas coram Officiali introducere *cap.6. nu.*18.

Quo caſu conſueuit appellari ad Superiores Eccleſiaſticos ibidem *num.*19.

PROROGATIONIS inducitur ex Iuriſdictione diu exercita per Eccleſiaſticum in Laicos *cap.4. num.*31.

CONTROVERSIA

INTER SEDEM APOSTOLICAM, ET IMPERIVM debet ab illa definiri *c.11.n.6.*

CONVENIENTIA

NON SCRIPTA aduerſus iuridica fundamenta non attenditur *cap.14. num.*1.

Et

Digitized by Google

Et eſt duplex iniquitas, vel iniuria honeſtatis colore velata ibidem *num.* 4.

D.

DECANI

ECCLESIARVM LEODII deputati in Conſeruatores Immunitatis Eccleſiaſticæ *cap.* 1. *num.* 11.

Se oppoſuerunt nouitati Cameræ Spirenſis ibidem *num.* 12.

DECIMÆ

DEBENTVR iure diuino in ſignum vniuerſalis dominij Dei *cap.* 6. *num.* 21.

TOLLI nequeunt in totum præſcriptione, vel conſuetudine ibidem *num.* 22.

Poſſunt tamen eadem præſcriptione, vel conſuetudine moderari ibidem *nu.* 23.

DECISIONES

ROTÆ ROMANÆ in duabus cauſis Leodienſibus referuntur *cap.* 1. *n.* 19.

DICTIO

CONSERVARE ſignificat, quod ſuum eſt, retinere, non alienum inuadere *cap.* 11. *n.* 7.

NISI eſt aduerſatiua, & inducit formam excluſiuam aliarum ſpecierum præter expreſſas *cap.* 9. *num.* 17.

DIGNITATIBVS

CONSTITVTO in dignitatibus Eccleſiaſticis plena fides eſt præſtanda *cap.* 4. *num.* 3.

Digitized by Google

DISCRETIVA

IN PROCEDENDO, & appellando Iudicem Eccleſiaſticum à Laico contradiſtinguit *cap.* 4.*num.* 22.

VOLVNTATEM diuerſam patefacit *cap.* 11. *num.* 33.

DISPOSITIO

CORRVIT corruente ſuppoſito *cap.* 11. *n.* 23.

DOCTORES

BALD. *in Auth. quas actiones*, *C. de Sacroſan. Eccleſ.* reprobatur *cap.* 7.*num.* 9.*&* 12.

COVARRVVIAS declaratur adductis multis differentijs inter Iuriſdictionem Epiſcoporum Hiſpaniæ, & Leodij in cauſis prophanis *cap.* 11.*num.* 27.

FRANCISCVS MARCVS *dec.* 454. reijcitur *cap.* 7.*num.* 9. 11.*&* 13.

IASON *conſ.* 123. *vol.* 1. reprobatur, & reſpectiuè declaratur *cap.* 7.*num.* 9. 10. 12. *&* 13.

E.

ECCLESIA

ROMANA Mater, & Caput omnium Eccleſiarum *cap.* 8. *num.* 17.

Aliarum primatum obtinuit Euangelica voce Chriſti *cap.* 8.*num.* 20.

IN ECCLESIA DEI fuit ſemper vtraque poteſtas, ſpiritualis actu, & habitu, & temporalis ſaltem habitu, quæ per prorogationem reducitur ad actum *cap.* 3. *num.* 1.

EC-

ECCLESIÆ

CAPVT eſt Papa *cap.* 8. *num.* 15.

MILITANTIS Hierarchia inſtituta ad inſtar Triumphantis ibidem *num.* 13.

TRIVMPHANTI præſidet ſolus Deus *ib. n.* 13.

MILITANTI verò preſidet Papa ibid. *n.* 14.

OMNES correlatiuam ſubordinationem deſumunt à Romana, ſicut membra à capite, *cap.* 8. *num.* 18.

Orbis ſunt vnus Thalamus Chriſti, ibidem *num.* 19.

ECCLESIASTICI

NON comprehenduntur ſub quocumque licet generali ſermone ſanctionum Laicalium, *cap.* 9. *num.* 15.

CONSTITVTIONE quadam anni 1555. ſancitur, quod Eccleſiaſtici iuxta ſingulorum locorũ conſuetudinem iuriſdictionem exercere continuarent ibid. *nu.* 26.

IVRISDICTIONEM ECCLESIASTICORVM in cauſis ciuilibus Laicorum particularibus legibus probarunt Imperatores Arcadius, Honorius, & Theodoſius *c.* 9. *nu.* 3.

Et conſtitutionem Theodoſij confirmauit Carolus Magnus ibidem *num.* 4.

Imperator non præſumitur voluiſſe de facto conuellere *cap.* 11. *num.* 8.

Imò nec poteſt in præiudicium Iuriſdictionis Eccleſiaſticæ quidquam ſtatuere, *cap.* 11. *num.* 9.

EDI-

EDICTA

Abrogata indicant extremum defectum boni iuris, & euidentiam mali *cap.13.num.3.*

PROCVRATA à fouentibus Laicalem iuriſdictionem nomine, ſeu calore Archiepiſcopi Colonien. *cap.1.num.22.*

Circumducta ab eodem ibid. *num.25.*

IACOBVS EMERIX

LEODIENSIS S.Rotæ Romanę Decanus laudantur *cap.6.num.29.& cap.14.num.16.*

EPISCOPVS

TAMQVAM BARO deputat ad Vniuerſitatem cauſarum Iudices ſeculares *cap.4.n.23.*

Non autem Officialem Eccleſiaſticum ibidem *nu.* 24.

Vnde ſi Officialis exercet Iuriſdictionem in Laicos, dicitur exercere vti Eccleſiaſticus ibidem *nu.25.*

EPISCOPI LEODIENSIS iuramentum tuendi antiquiſsimam Iuriſdictionem Eccleſiaſticam Officialis in cauſis prophanis *cap.* 1. *num.4.& cap.4. num.1.*

EXCEPTIO

SEV LIMITATIO ſupponit, non deſtruit regulam, *cap.5.nu.8.*

EXCOMMVNICANDI

FACVLTAS non dependet ab Imperio, nec poteſt ab Imperatore concedi *cap.8.nu.33.*

Sed ſolum à Papa ibidem *n.34.*

EX-

Digitized by Google

EXTENSIO

NON fit de loco ad locum in ſtylis, & vſibus *cap.8.num.44.& 47.*

Eoque minus contra aſſiſtentiam iuris, & obſeruantiam iudicialiter canonizatam ibid. *num.48.*

G.

GRAVAMINA

ASSERTA CENTVM GRAVAMINA anni 1522. magnificata fuerunt ab aliquibus, qui obedientiam Sanctæ Sedis excuſſerant, vel meditabantur excutere *cap.9.num.20.*

Non agunt præcisè de appellationibus ab Officialibus in cauſis prophanis *cap.9.nu. 21.22.& 24.*

Ideoque comprobant, quod vſus Leodij contemporaneè ab Imperatoribus confirmati eſſent iuridici ibid. *num.23.*

Vti deducta à Laicis non poſſunt præiudicare Eccleſiaſticis *cap.11.num.1.*

Reijciuntur dilemmate ibid.*num.2.*

H.

HIERARCHIA

ECCLESIÆ militantis inſtituta ad inſtar Triũphantis *cap.8.nu.12.*

ECCLESIASTICA à Chriſto inſtituta fuit Monarchica vti perfectior ibid. *nu.22.*

Et affertur locus Euangelij Matthæi 16. ibid.*num.23.*

IL-

I.

ILLATIO

NON fit ex diuerſis *cap.11.num.28.*

IMMEMORABILIS

SEV CENTENARIA dat meliorem titulum de Mundo *cap.4.num.32.*

Nedum in materia indifferenti, ſed etiam in regalibus, & in iuribus ſpeciali nota dignis ibid. *nu.33.*

Et in reſeruatis Principi ibid. *nu.34.*

Nec in ea requiritur, vel ſaltem præſumitur ſciẽtia Imperatoris ibid. *n.35.36.39.&40.*

ET CENTENARIA ęquiparantur *cap.4.n.41.*

HABET eandem poteſtatem, ac Imperator cum cauſa procedens ibid. *nu.37.*

NON requiritur pro moderatione iuris, quod alioquin præſcribi non poſſet in totum *cap.6.num.24.*

Quod ſi procedit in moderatione iuris Deo debiti, multo magis admitti debet in moderatione iuris Imperatoris *cap.6.n.25.*

NON tollitur à Concilio Tridentino reijciente quaſcumque conſuetudines *cap.4.n.38.*

QVOAD appellationes ab Officiali Leodienſi ad Superiores Eccleſiaſticos in cauſis prophanis probatur *cap.6.num.30.*

VEL QVADRAGENARIA cum titulo non requiritur in actibus contra ius, quoties iſtud pręſcriptioni, vel Conſuetudini vehementer

ter

ter non reſiſtit *cap.6. num.26. & 28.*

Et tunc ſufficit ordinaria præſcriptio, ſeù Conſuetudo ſine titulo putatiuo *ibid.n.28.*

IMPERATOR

NON POTEST in præiudicium Iuriſdictionis ſeù Immunitatis Eccleſiaſticæ quidquam ſtatuere *cap.11. num.9.*

NON PRÆSVMITVR voluiſſe de facto conuellere Iuriſdictionē Eccleſiaſticam *ibid.n.8.*

SVBEST PAPÆ in Spiritualibus *cap.8. n.26.*

IMPERATORES IN SPECIE

ARCADIVS, HONORIVS, ET THEODOSIVS particularibus legibus probarunt Iuriſdictionem Eccleſiaſtici in cauſis prophanis Laicorum *cap.9. num.3.*

CAROLVS MAGNVS confirmauit Conſtitutionem Theodoſij ſuper Iuriſdictione Eccleſiaſtica in Laicos *ibid.num.4.*

CAROLVS V. renunciauit Imperio de anno 1556. *cap.11. num.19.*

Obijt anno 1558. *ibid.num.20.*

Eiuſdem mandatū, vide MANDATVM.

LEOPOLDVS I. ad proteſtationes Nuncij Apoſtolici ſpopondit nihil ſe tentaturum circa articulum decimumnonum Capitulationum anni 1654. *cap.11. num.36.*

Eidem feliciter regnanti nouæ victoriæ contra Thracem augurantur *ibid.n.29.*

MAXIMILIANVS I. confirmauit Conſuetudines

dines, exemptiones, & Iuriſdictiones Leodij *cap.9. num.6.*

Necnon CAROLVS V. *ibid. num.7.*

Ac MAXIMILIANVS II. *ibid. n.8. & c.11. n.17.*

Quæ confirmationes potius actum iuſtitiæ, quam gratioſum priuilegium important *cap.9. num.9.*

MAXIMILIANVS I. ET CAROLVS V. correſpectiua conſuetudinum confirmatione curarunt Leodienſes allicere, vt ad nouum Spiræ Tribunal accederent *cap.9. n.11.*

IMPERIVM

CONVENIT Fidei Imperiali, & moribus Germaniæ, vt antiquiſſimi vſus appellationum ab Imperatoribus confirmati ſeruentur *cap. 14. num.17.*

Aliàs ſubuerteretur Imperium, à cuius pluribus Statibus nullæ appellationes ad Cameram Spiræ deuoluuntur *ibid. n.18.*

INSCRIPTIO

QVALITATIS Eccleſiaſticæ excluſionem ſecularis oſtendit *cap.8. num.37.*

IVDEX

ECCLESIASTICVS, quando dici vellet incompetens, non eſt incapax erga Laicos, qui poſſunt eius iuriſdictionem prorogare *cap. 4. num.27.*

Acquirit actualem iuriſdictionem conſuetudine *cap.7. num.3.*

LAI-

Digitized by Google

LAICVS nedum eſt incompetens, ſed incapax erga Clericos *cap.*4. *num.*28.

Quicumque eſt inferior Eccleſiaſtico *cap.* 5. *num.*13.

LAICI non habent iuriſdictionem in Iudices Eccleſiaſticos, & in cauſis per eoſdem definitis *cap.*12. *num.*1.

PROROGATI Iudicis à ſententia appellatur ad Superiores eiuſdem non prorogantium *cap.*5. *num.*10.

IVRIS

ASSISTENTIAM habens non indiget conſuetudine *cap.*6. *num.* 1.

IVRISDICTIO

ECCLESIASTICI prorogatur à Laicis *cap.*4 *num.*27. *&* *cap.*6. *num.*5.

A Laicis prorogata non eſt ſecularis, ſed Eccleſiaſtica *cap.*4. *num.*29.

LAICI à Clericis non poteſt prorogari *cap.* 4. *num.*28.

PROROGATA eſt eiuſdem naturæ, ac propria, ſeù præexiſtens *cap.*4.*n.*30. *&* *c.*5.*n.*11.

Ideoque à ſententia Iudicis prorogati appellatur ad Superiores eiuſdem non prorogantium *cap.*5. *num.*10.

PROROGATIONIS conſuetudo inducitur ex iuriſdictione diu exercita ab Eccleſiaſtico in Laicos *cap.*4. *num.*31.

IVSTITIA

CONCVLCARI,& legum ſeù Canonum moderamina proſterni non debent diſcurſibus, popularibus, politicis, & apparentibus *cap.* 14.*num.*2.

Alioquin nihil eſſet in iure certum *ibid. num.* 3.

L.

LEGES

PRINCIPIS LAICI vſu non receptæ non obligant *cap.* 11. *num.*11.

IN LEGIBVS non reperiuntur omnes caſus indiuiduales *cap.*5. *num.*5.

Caſus non indiuiduati definiuntur regulis,& principijs receptis *ibid. n.*6.

LEODII

CONSVETVDINES, exemptiones, & iuriſdictiones confirmarunt Maximilianus I: *cap.* 9. *num.*6.

Carolus V. *ibid. num.*7.

Et Maximilianus II. *ibid.num.*8.*& cap.* 11.

SVNT probi, & docti Iuriſconſulti *cap.* 14. *num.*13.

De Officiali Leodij, vide in verb. OFFICIALIS:

LEODIENSES

ECCLESIASTICI, & ſeculares ſupplicarunt Vrbano VIII. vt aduerſus conatus Cameræ Spirenſis aſſiſteret *cap.*1. *num.*10.

Et

Digitized by Google

Et ijſdem conatibus reſtiterunt *ibid. num.* 12. & 13. & *cap.* 14. *num.* 7.

DIPLOMATA Imperialia circa acceſſum Leodienſium ad Cameram Spirę non faciunt mentionem Officialis *cap.* 9. *num.* 14.

Nec prohibent appellationem ab Officiali ad Eccleſiaſticos *ibid. num.* 16.

MAXIMILIANVS I. ET CAROLVS V. correſpectiua confirmatione conſuetudinum curarunt allicere Leodienſes, vt ad nouum Spiræ Tribunal in cæteris accederent *cap.* 9. *num.* 11.

NON EST CREDENDVM, quod Leodienſes circa vſum iudicandi, & appellandi laborare voluerint contra propria commoda *cap.* 14. *num.* 9.

RARÆ ſunt cauſæ prophanæ inter Laicos Leodienſes, quæ ab Officiali Leodij ad Curiam Romanam deuoluantur *cap.* 14. *num.* 10.

Et ſæpè omnes inſtantiæ fiunt Leodij per appellationes Leodienſibus commiſſas *ibid. num.* 12.

M.

MANDATVM

CAROLI V. 3. Octobris 1548. refertur *cap.* 11. *num.* 4.

Non fuit obſeruatum nedum reſpectu Iuriſdictionis Eccleſiaſticæ, ſed nec Principum Laicorum *ibid. num.* 1.

Subreptitium, & circumductum fuit *ibid. num.* 13.
MANDATA CASSATORIA Cameræ Spirenſis inffectuata *cap.* 1. *num.* 17. *&* 20.
CAROLVS DE MEAN
Inſignis practicus, & Theoricus Leodienſis *cap.* 1. *num.* 18.
METROPOLITICVM IVS
ECCLESIASTICVM eſt,& à Sede Apoſtolica dependet *cap.* 8. *num.* 4.
Non autem ab Imperio *ibid. num.* 11.
METROPOLITICVS TITVLVS
INSCRIBITVR in appellationibus cauſarum etiam prophanarum ab Officiali Leodij ad Officialem Coloniæ *cap.* 8. *num.* 35.
Contradiſtinguit Iuriſdictionem Eccleſiaſticam à Laicali *ibid. num.* 36.
MVTANDA
NON SVNT ex omni conuenientia tàm legali, quam politica, quæ diu certum ſtatum habuerunt *cap.* 14. *num.* 19.
N.
NOBILISSIMO.
VIRO magis creditur *cap.* 4. *num.* 4.
NOVITATES.
DISCORDIAS plerunq; pariunt *cap.* 14. *n.* 23.
SEMPER PERNICIOSÆ *cap.* 14. *num.* 20.
QVÆ IN SVO STATV manent, etſi deteriora, ſemper meliora ſunt ijs, quæ vti melio-

liora volunt innouari ex monitu Auguſti ad Senatum *cap.*14.*num.*21.

Aliud Monitum Diui Auguſtini in eodem propoſito, *ibidem num.*22.

Et aliud Ariſtotelis, *ibidem num.*24.

O.

OBSERVANTIA.

INTERPRES optima actuum humanorum *cap.*7.*num.*16.

INTERPRETATIVA inducitur abſque rigoribus præſcriptionis, & requiſitis conſuetudinis, *ibid.num.*18.

Ac etiam ex non facto *cap.*9. *num.*25.

Et ad eam inducendam ſufficit per quoſdam actus, & aliquod tempus ita fuiſſe ſeruatum *cap.*7.*num.*19.

MAIORIS eſt roboris, quando per plura ſecula, & pluribus perſonis, & modis inualuit, fuitque iudicialiter canonizata, *ibidem n.*20.

PRÆFERTVR cuicunque intellectui, qui eſſet alioquin de iure verior, & magis conueniens proprietati verborum, *ibidem num.* 17.

PROXIMA actibus, & procedens ab illorum auctoribus præfertur remotiſſimæ innouationi *cap.*9.*num.*19.

OFFICIALIS.

CONTRADISTINCTVS à Iudicibus Laicis non poteſt conſiderari reduplicatiuè *cap.* 4. *num.*26.

CA-

CAPITVLATIONES Ferdinandi IV.& Leopoldi I. non faciunt mentionem Officialium *cap.*11.*num.*30.

OFFICIALIS COLONIÆ.

CONSIDERARI non poteſt niſi vti Eccleſiaſticus in appellationibus ab Officiali Leodij *cap.*8.*num.*8.

In quibus inſcribitur titulus Metropoliticus, *ibidem num.*35.

CONSISTORIVM Archiepiſcopale nonElectorale appellatur, *ibidem num.*38.

IN CONSTITVTIONIBVS, & Statutis re, & verbis deſcribiturEccleſiaſticus, *ibid.n.*39.

Et in illis cauetur, ne in alijs quam in caufis Eccleſiaſticæ iuriſdictionis ſe intromittat *ibidem num.* 40.

ECCLESIASTICVS, quod ſit, fatetur ſcribens pro Iuriſdictione Laicali *cap.* 8.*nu.*14.

CVM IVRISDICTIONE EccleſiaſticaOfficialis Leodij conſonat, quod talis ſit Iuriſdictio Officialis Coloniæ in gradu appellationis, *ibidem num.*42.

AB OFFICIALI COLONIÆ ad ſuperiores Eccleſiaſticos appellatur, *ibidem num.*49.

OFFICIALIS LEODII.

ASSVMITVR de gremio Capituli Chatedralis *cap.*1. *num.*1.& *cap.*4. *nu.*10.

CONSIDERARI non poteſt niſi vt Eccleſiaſticus in appellationibus ad Officialem Coloniæ *cap.*8.*nu.*8.

CON-

CONSVETVDO appellandi à ſententijs Officialis Leodij ad Superiores Eccleſiaſticos in prophanis probatur confeſſione ſcribentis pro Iuriſdictione Laicali *cap.6.nu.2*

Item teſtimonio plurium Auctorum Leodienſium, *ibidem num.4.& ſeqq.*

Eſt immemorabilis, ſeu centenaria plurium Seculorum *cap.6.n.30.& cap.7.nu.15.*

COGNOSCIT à pluribus ſeculis auctoritate Eccleſiaſtica cauſas etiam prophanas, quando preuentus fuit *cap.1.num3.*

CVRIA ſemper nuncupata Eccleſiaſtica *cap.4.num.15.*

DEPVTATVR, & iudicat tamquam Eccleſiaſticus *cap.4.num.17.& cap.10.num.4.*

ECCLESIASTICVS ſemper fuit *cap.4.n.10.& cap.10.n.4.*

IVRISDICTIO ECCLESIASTICA in cauſis prophanis probatur teſtimonio plurium Auctorum Leodienſium, & Belgarum *cap.4.num.5.cap.14.num.8.*

Infertur ex diuerſis Rotæ deciſionibus *cap.4.num.6.*

Comprobata fuit à Camera Spirenſi, quæ appellationes à ſententijs Officialis tanquã latis ab Eccleſiaſtico reiecit, *ibidem nu.7.*

Comprobatur etiam ex ſententia anni 1578. *ibidem nu.8.*

Et ex concordia anni 1582. *ibidem nu.9.*

Item confeſſione ſcribentis pro Iuriſdi-ctione Laicali *cap*.8.*nu*.41.

Nec non ex obſeruantia plurium Seculorum *cap*.7.*nu*.15.

Ac iuramento Epiſcopi Leodienſis *cap*.1. *nu*.4.*&* *cap*.4.*nu*.1.

IVS DICIT in habitu Eccleſiaſtico, & intra ſepta immunitatis Eccleſiaſticæ *cap*.1.*nu*.2. *&* *cap*.4.*num*.11.

MENTIONEM non faciunt Diplomata Imperialia circa acceſſum Leodienſium ad Cameram Spiræ *cap*.9.*nu*.14.

Quæ nec prohibent appellationem ab Officiali Leodij ad Eccleſiaſticos, *ibidem num*. 16.*&* 18.

NON HABET, nec recognoſcit Iuriſdictionem ab Imperatorem ratione feudi, ſed ab Epiſcopo, ſeù eius munere Eccleſiaſtico *cap*.11.*nu*.25.

Illamque continuat Sede vacante *cap*.4. *num*. 20.

PROCEDIT per cenſuras in cauſis Eccleſiaſticis ęquè ac in prophanis, *ibidem nu*. 12.

A SENTENTIIS in cauſis prophanis ante, & poſt Cameram Spiræ appellatum fuit ad Eccleſiaſticos *cap*.1.*n*.6.*cap*.4.*n*.19.*&* *c*.9.*n*.18.

Et quando appellationes, fuerunt ad Cameram Spiræ interpoſitæ, fuerunt ab illa pluriès reiectæ *cap*.1.*nu*.7.

Sta-

Digitized by Google

Status iudicandi, & appellandi ab eius ſententijs continuatus fuit poſt annũ 1626. *cap.*1.*nu.*16.

In appellationibus ab eius ſententijs ad Officialem Coloniæ inſcribitur titulus Metropoliticus *cap.*8.*nu.*35.

Ab eodem Officiali Leodij conſiderato, tamquam Eccleſiaſtico etiam ceſſante, multò autem magis concurrente conſuetudine ab Superiores Eccleſiaſticos eſt appellandum *cap.*7.*nu.*1.

SERVAT BVLLAM B. PII V. circa primam inſtantiam, & appellationem *cap.*4.*nu.*13.

Necnon Statuta confirmata à Iulio II. *ibidem nu.*14.

TRIBVNAL non eſt ordinatum ab Imperio *cap.*11.*nu.*13.

P.

PALLAVICINVS.

CARDINALIS laudatur *cap.*1.*nu.*24.

PAPA.

CAPVT Eccleſiæ, Pater Patrum, ſupremus Sacerdos, & Princeps, & vnus omnium Paſtorum Pater *cap.*8.*nu.*15.

FIGVRAM quam gerat in Eccleſia, quibuſque titulis cõdecoretur à D.Bernardo, *ibid.n.*21.

POTESTATEM non habet ab vſu Populi, ſed à Deo *cap.*11.*nu.*12.

SOLVS præſidet Monarchiæ Eccleſiaſticæ, eiuſ-

eiuſque præcipuis gradibus, prout eſt Metropoliticus *cap.*8. *nu.*24.

Non autem alteri, & præſertim Laicus, *ibidem num.*25.

SPONSVS Eccleſiæ Romanæ *cap.*8. *nu.* 16.

PERSONARVM.

REDVPLICATIO non poteſt conſiderari in Officiali contradiſtincto à Iudicibus Laicis *cap.*4. *nu.*26.

PRÆSCRIPTIONE.

DIMINVI, ſeu moderari poſſunt Iura, quæ tolli nequeunt in totum *cap.*6. *num.*20.

PRIVILEGIVM.

CORRESPECTIVE conceſſum tranſit in cõtractum *cap.*9. *nu.*12.

QVOD TRANSIVIT in contractum inter Principem, & Subditos, alterari non poteſt *cap.*9. *nu.*13.

REVOCARI non valet in præiudicium Iuriſdictionis Eccleſiaſticæ *cap.*9. *nu.*10.

PROOEMIVM.

DECLARAT, & reſtringit diſpoſitionem *cap.* 11. *nu.*6.

INDICAT cauſam finalem *ibidem nu.*5.

PROTESTATIO.

EXCLVDIT approbationem, & præſeruat iura proteſtantis *cap.*11. *nu.*22.

RE-

R.

RECESSVS ANNI 1654.

CONTINET, quod fieri deberet recurſus ad Sanctam Sedem, nec importat vllam præciſam determinationem *cap.* 11. *nu.* 24.

NVNCIVS APOSTOLICVS, ET ELECTORES CATHOLICI aduerſus illum proteſtati fuerunt, *ibidem nu.* 21.

ROTÆ.

INTER ROTÆ ROMANÆ Auditores ex diuerſis regionibus ſelectos conſueuit aſſumi etiam Iuriſconſultus Germanus *cap.* 14. *n.* 15.

S.

SCABINI.

DEPVTANTVR, & iudicant Leodij tamquã Seculares *cap.* 4. *nu.* 16.

Et ab illis ad Conſilium ordinarium Laicale, & ab hoc reſpectiuè ad Cameram Spiræ conſueuit appellari *c.* 4. *n.* 18. & *cap.* 8. *n.*

Non autem ad Curiam Metropoliticam *cap.* 8. *nu.* 5.

IVRISDICTIO Scabinorum vacat Sede Epiſcopali vacante *cap.* 4. *num.* 20.

STYLI.

NEDVM IN IMPERIO, ſed in vnica Prouincia, imò Ciuitate plerumque diuerſi, ſeù contrarij *cap.* 8. *nu.* 44.

IN STYLIS, & vſibus non datur extenſiua illatio de loco ad locum, *ibidem nu.* 45. & 47.

Sed

Digitized by Google

Sed ſtrictiſſimè in ſuis locis,& caſibus obſeruantur, *ibidem nu.* 46.

Præſertim contra aſſiſtentiam Iuris,& antiquam obſeruantiam iudicialiter canonizatam, *ibidem nu.*48.

SVBREPTIO

INDVCITVR ex taciturnitate antiquorum vſuum ampliſſimè confirmatorũ *cap.*11.*n.*14.

OPERATVR, vt actus ſubreptitius non attendatur, *ibidem nu.*15.

SVBIECTA.

TALIA ſunt, qualia prædicata demonſtrant *cap.*11.*nu.*32.

SVPPOSITO.

CORRVENTE corruit diſpoſitio *cap.*11.*n.*23.

T.

TEXTVS.

In cap. ſi duobus de appellat. declaratur *cap.* 7. *num.*6.

In cap. ſi Clericus de for. compet. declaratur *cap.* 7.*num.*8.

In leg. Epiſcopale Iudicium Cod. de Epiſc. aud. exponitur *cap.* 5.*nu.*9.

V.

VRBANVS VIII.

DEPVTAVIT Decanos Eccleſiarum Leodij in Conſeruatores Immunitatis Eccleſiaſticæ *cap.*1.*nu.*11.

FINIS.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

Imprimatur,

Si videbitur Reuerendiſs. P. Sac. Pal. Ap. Mag.

Steph. Ioſeph Menattus Epiſc. Cyrenen. Viceſg.

Imprimatur,

Fr. Ioſeph Clarionus Sac. Theologiæ Magiſter, ac Reuerendiſſimi P. Fr. Dominici Mariæ Puteobonelli S. A. P. Magiſt. Soc. Ord. Prædicatorum.

Digitized by Google

[illegible]
[illegible]
[illegible]

Digitized by Google